

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 3

การรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่
ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร
เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2

Data Collecting and Participatory on Database Management of Community
Based Tourism in Southern and Central Regions of Thailand

โดย

ดร.ปรัชญากรณ์ ไชยคชและคณะ

พฤษภาคม 2563

สัญญาเลขที่ RDG62T0065

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 3

การรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2

Data Collecting and Participatory on Database Management of
Community Based Tourism in Southern and Central Regions of Thailand

คณะผู้วิจัย	สังกัด
ดร. ปรัชญากรณ์ ไชยคช	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
วัชร ชัยเขต	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
นิศาชล สกุลชาณูรงค์	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ รักษาผล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร

ชุดโครงการ การสำรวจศักยภาพและพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ
ประเทศไทย ระยะที่ 2

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
(ความเห็นในรายการนี้เป็นของผู้วิจัย สกสว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการการศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการการสำรวจศักยภาพและพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย ระยะที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง 2) เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2 และ 3) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ตลอดระยะเวลาในการศึกษาโครงการวิจัยคณะวิจัยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากแกนนำชุมชนต่างๆในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลางที่ได้ให้การต้อนรับ การให้ข้อมูลการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาดไทย ที่ได้อนุญาตให้บุคลากรในสังกัดได้มีส่วนร่วมทำงานศึกษาวิจัยในครั้งนี้

หากงานวิจัยฉบับนี้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานใดหรือผู้หนึ่งผู้ใดแล้วขอขอบความดีอันพึงมีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าว โดยเฉพาะชุมชนทั่วประเทศที่ได้อำนวยความสะดวกแก่คณะวิจัยตลอดการศึกษาในครั้งนี้ตลอดจนสถาบันการศึกษาหน่วยงานภาครัฐฯ และสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ได้ให้การสนับสนุนทุกหน่วยงาน

คณะผู้วิจัย
พฤษภาคม 2563

บทสรุปผู้บริหาร

บทนำ

ความสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยร่วมกันบูรณาการผลงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยยังคงเนื้อหาและการยอมรับได้ของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงการคัดกรองเพื่อจำแนกชุมชนท่องเที่ยวให้ชัดเจนว่ามีรูปแบบการจัดการที่จัดอยู่ในประเภทแหล่งท่องเที่ยวแบบใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องและตรงกับตามความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง จะสามารถลดปัญหาด้านความน่าเชื่อถือของการท่องเที่ยวในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนา สนับสนุนหรือส่งเสริม ตามบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างไม่ซ้ำซ้อนและถูกต้องเหมาะสม ปัจจุบันชีวิตดิจิทัลมีผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ความนิยมต่อโทรศัพท์สมาร์ทโฟนที่ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แต่ยังสามารถใช้บริการข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก แหล่งท่องเที่ยว และจองได้โดยทันที อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของข้อมูลจะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้อง และได้รับการปรับปรุงข้อมูลอยู่เสมอๆ ให้มีความเป็นปัจจุบันและตรงกับความเป็นจริง จึงจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ประโยชน์ข้อมูลในทุกภาคส่วนได้อย่างแท้จริง

ขณะที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนับจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่ภาคใต้การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความก้าวหน้ามากที่สุดพื้นที่หนึ่งของประเทศด้วยความสำเร็จด้านทำเลที่ตั้ง ทรัพยากร และความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้หลายหน่วยงานเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นตามภารกิจของตนเอง แต่อยู่ในลักษณะของต่างคนต่างทำ ไม่สามารถเอารวมเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน ส่งผลให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคใต้ และบางส่วนของภาคกลางกระจุกกระจาย ยังไม่ถูกรวมเข้ามาอยู่ในฐานเดียวกันทั้งหมด และขาดการสำรวจศักยภาพและมาตรฐานของแต่ละชุมชน เพื่อนำไปสู่การจำแนกลักษณะของชุมชนออกเป็นว่าชุมชนไหนเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism: CBT) หรือเป็นแค่เพียงการท่องเที่ยว (Tourism in Community: TIC) โครงการการศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2 เป็นการสำรวจและประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มเติมหลังจากที่ได้ดำเนินการระยะที่ 1 เมื่อปีที่ผ่านมา ที่ยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากมีชุมชนจัดการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหลังจากโครงการ OTOP นวัตกรรมของกรมการพัฒนาชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เพิ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง และพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 คัดกรองชุมชนเบื้องต้นด้วยเครื่องมือที่นักวิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อค้นหาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเบื้องต้น 3 ข้อ คือ 1) ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มโดยคนในชุมชน 2) มีวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่มในการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยว และ 3) มีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยว หลังจากนั้นทำการสำรวจ (Field survey) และการประเมินศักยภาพ (Assessment) โดยให้ชุมชนบันทึกข้อมูลตามแบบสอบถาม 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสำรวจศักยภาพชุมชน ประกอบด้วย 1) ประวัติความเป็นมา 2) การจัดการการท่องเที่ยว 3) ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการท่องเที่ยวในชุมชน 4) แหล่งท่องเที่ยว 5) กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว และ 6) การประชาสัมพันธ์และการตลาด และชุดที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) และกรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและ คุณภาพชีวิตที่ดี 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 6) การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group discussion) ให้ตัวแทนแต่ละชุมชนมาบันทึกข้อมูลลงในระบบที่ได้ออกแบบไว้

สรุปผลการวิจัย

1. การจำแนกลักษณะของชุมชน ในการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 2 คณะวิจัยได้กำหนดเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดกรองชุมชนก่อนลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเกณฑ์เบื้องต้นจะเป็นการคัดกรองชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยวในชุมชน ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยการคัดกรองเบื้องต้น พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวในฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ นั้น หลังจากคัดกรองความซ้ำซ้อนแล้วมีชุมชนท่องเที่ยวใน 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) จำนวน 144 ชุมชน อย่างไรก็ตามหลังจากใช้เกณฑ์ในการคัดกรองชุมชนท่องเที่ยว พบว่า จากจำนวนชุมชนท่องเที่ยว 144 ชุมชน คงเหลือ 75 ชุมชน ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัย พบว่า ชุมชนที่ดำเนินการท่องเที่ยวในระยะที่ 2 ส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินงานตามหลักการ และเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน อาทิ มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ หรือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงมีการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และภาค 6 จังหวัดภาคกลาง ในระยะที่ 2 ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพด้านต่างๆ ของชุมชนทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ประวัติความเป็นมา ด้านที่ 2 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่ 3 ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านที่ 4 แหล่งท่องเที่ยว ด้านที่ 5 กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว และ ด้านที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการตลาด โดยสามารถสรุปผลการศึกษาศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ดังนี้

ด้านที่ 1 ประวัติความเป็นมา พบว่า ในภาพรวมชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถบอกเล่า ประวัติความเป็นมา และเรื่องราวต่างๆ ของชุมชนให้นักท่องเที่ยวรับรู้ได้ ซึ่งประวัติความเป็นมาของชุมชนส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อ หรือทำเลที่ตั้งของชุมชน

ด้านที่ 2 การบริหารจัดการ พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ชุมชนส่วนใหญ่มีโครงสร้าง รางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน มีการแบ่งภาระหน้าที่กันทำตามความถนัดของสมาชิก โดยคณะกรรมการจะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี นอกจากนี้โครงสร้างการดำเนินงานยังมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายร่วมกันภายในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มเรือ กลุ่ม มยานพาหนะเดินทางในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนภาคีเครือข่ายภายนอกชุมชนยังคงเป็นหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พัฒนาชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว เป็นต้น ในส่วนของความต้องการในการพัฒนานั้น ความต้องการหลักยังคงเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน ทั้งในส่วนของการให้บริการทักษะด้านการสื่อความหมาย และด้านภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท่องเที่ยวในฝั่งอันดามัน และชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งชุมชนมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว นอกจากนี้การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ชุมชนยังมีความต้องการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องน้ำสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และเรื่องป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น

ด้านกฎระเบียบชุมชนส่วนใหญ่มีกฎระเบียบเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติ กฎระเบียบว่าด้วยการเข้าพักในโฮมสเตย์ ห้ามเล่นการพนัน ห้ามดื่มสุรา ชุมชนมุสลิมมีกฎระเบียบห้ามตามหลักศาสนา เช่น ห้ามดื่มสุรา ห้ามนำอาหารที่เป็นเนื้อสุกรเข้ามาในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น กิจกรรมล่องเรื่อนักท่องเที่ยวต้องมีสวมเสื้อชูชีพทุกคน และมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดของเรือ เป็นต้น

ด้านการกระจายรายได้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับข้อตกลงของสมาชิกกลุ่ม นอกจากการกระจายได้ไปยังกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน บางชุมชนยังมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยหักรายได้บางส่วนเข้ากองทุนการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่ พบว่ามีการหักเงินรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 10-20 เปอร์เซ็นต์ มีการกระจายรายได้ในลักษณะของการส่งต่อนักท่องเที่ยว ระหว่างชุมชน รวมถึงการใช้บริการต่างๆ ของคนในชุมชน เช่น ยานพาหนะที่ใช้เดินทางในท้องถิ่น การใช้บริการร้านค้าในชุมชน การใช้บริการอาหารของคนในชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตามมีอีกหลายชุมชนที่ยังไม่มีการกระจายรายได้ในลักษณะของกองทุนจากการท่องเที่ยว เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านความพร้อมของชุมชน นอกจากนี้ยัง พบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนยังไม่มีใบกำกับภาษีให้กับนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการชุมชน

ด้านที่ 3 ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีนักสื่อความหมายท้องถิ่น เฉลี่ยชุมชนละ 2-5 คน โดยที่นักสื่อความหมายเหล่านี้มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1-20 ปี ผ่านการอบรมภาษาต่างประเทศ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี ซึ่งส่วนใหญ่จะผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และมีบัตรมัคคุเทศก์ประเภทเฉพาะพื้นที่ สำหรับภาษาต่างประเทศมีนัก

สื่อความหมายท้องถิ่นที่พอจะสื่อสารได้บ้างคือ ภาษาอังกฤษ กับภาษาจีน แต่ยังมีจำนวนน้อยมาก สำหรับชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษามลายูกลางได้เป็นอย่างดี

บุคลากรที่ให้บริการด้านอาหาร พบว่า ทุกชุมชนมีบุคลากรที่สามารถให้บริการด้านอาหารจำนวนเฉลี่ย 7-10 ราย ส่วนใหญ่เป็นการบริการอาหารพื้นถิ่น อย่างไรก็ตามการประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาของชุมชนที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ซึ่งจะมีบางชุมชนที่ผู้ให้บริการด้านอาหารผ่านการอบรมหลักสูตรต่างๆ เช่น โครงการ Local Chef เป็นต้น

ด้านการให้บริการที่พัก พบว่า มีการให้บริการด้านที่พักเกือบทุกชุมชน เป็นในลักษณะของโฮมสเตย์ จำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ชุมชนละ 5-10 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 30-50 คน อย่างไรก็ตามแม้จะมีการพัฒนาการให้บริการด้านที่พักแบบโฮมสเตย์ แต่ยังพบว่าส่วนใหญ่การบริการยังคงไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ นอกจากนี้บางชุมชนมีการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการภายนอก เช่น โรงแรม หรือรีสอร์ท

การให้บริการด้านพาหนะเดินทางในท้องถิ่น ส่วนใหญ่ชุมชนจะใช้ของคนในชุมชนสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละชุมชน เช่น รถทั่วไป รถสองแถว มอเตอร์ไซค์พ่วงข้าง เรือหางยาว หรือบางชุมชนดัดแปลงจากพาหนะที่ใช้ประกอบอาชีพ เช่น รถไถนา เป็นต้น อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่เป็นยานพาหนะที่ใช้บริการเป็นของส่วนบุคคลที่ยังไม่ได้ขออนุญาตให้ใช้สำหรับนำเที่ยวเช่นเดียวกับเรือ แต่ชุมชนในภาคกลางซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนใหม่ยังขาดการให้บริการในประเด็นดังกล่าว

ด้านบุคลากรของชุมชนที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า บุคลากรในชุมชนสามารถใช้เทคโนโลยีได้ทุกชุมชน ส่วนใหญ่เป็นโปรแกรม Microsoft word และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ และติดต่อกับนักท่องเที่ยว เช่น Facebook และแอปพลิเคชัน Line เป็นหลัก

นอกจากนี้ยังพบว่า มีเพียงไม่กี่ชุมชนที่จัดจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวเอง และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สิ่งที่ชุมชนต้องการพัฒนาเพิ่มเติมคือ ภาษา การสื่อความหมาย

การจัดการด้านที่พัก การใช้เทคโนโลยี ภาครัฐท้องถิ่น ส่วนชุมชนใหม่ต้องการการพัฒนาด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

ด้านที่ 4 แหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนได้นำมาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ทะเลสาบ น้ำตก ชายหาด เกาะ หุ่นทราย ภูเขา แม่น้ำ ป่าชายเลน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อาณาจักรเก่า สะพานแขวน ถนนคนเดิน วัด โบสถ์ วิหาร มัสยิด บ้านโบราณ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ได้แก่ การทำนา การทำสวน การทำประมง การจักสาน การแปรรูปอาหาร การประกอบอาหาร และฐานเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่สามารถท่องเที่ยวได้ทั้งปี หน่วยงานที่เข้าไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด พัฒนาชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทประชารัฐ และบริษัทภาคเอกชน เป็นต้น

ด้านที่ 5 กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมท่องเที่ยว องค์กรชุมชนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชน ได้แก่ วิถีประมงพื้นบ้าน เช่น การลากอวนชายหาด ตกปลา จับปู เก็บหอย เป็นต้น กิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การเย็บจาก ลอกใบจากเป็นมวนยาสูบ การทำผ้าบาติก การทำสบู่จากสมุนไพร การปลูกเปลือกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ การจักสาน อาหารและขนมพื้นเมือง เป็นต้น นอกจากนี้บางชุมชนมีกิจกรรม CSR สำหรับกลุ่มองค์กรต่างๆ เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะชายหาด สร้างบ้านปลา ปลูกหญ้าทะเล ทำธนาคารปู ทำฝายมีชีวิต เช่น ชุมชนห้วยตะเฒ่ามีกิจกรรมล่องเรือเก็บขยะในลำคลองทุก เดือนซึ่งองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ สามารถมาร่วมกับชุมชนได้ อย่างไรก็ตามชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีสถานที่จัดประชุมเพื่อรองรับกลุ่ม MICE

ด้านความปลอดภัย พบว่า ชาวบ้านช่วยกันดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีการทำงานร่วมกับ อพปร. อสม. ชม. เป็นต้น ส่วนอุปกรณ์ความปลอดภัยจากการทำกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ให้นักท่องเที่ยวเมื่อทำกิจกรรม เช่น เสื้อชูชีพ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล ยาสมุนไพร เป็นต้น อย่างไรก็ตามชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดการอบรมและพัฒนาด้านการดูแลเรื่องของความปลอดภัยในการให้บริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยว แต่ก็มีบางชุมชนที่จดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวเอง หรือซื้อประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยวผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่

การให้บริการอาหารของชุมชน พบว่า ชุมชนให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวเป็นอาหารพื้นถิ่นทุกชุมชน สำหรับของที่ระลึกของชุมชนที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นจำพวกอาหารแปรรูป เช่น ปลาแห้ง ขนมพื้นบ้าน ทุเรียนทอด สมุนไพร พวงกุญแจ สบู่ ผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ ผ้ามัดย้อม เครื่องจักสาน โดยจะจัดจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ ในชุมชน เช่น ร้าน OTOP ร้านค้าประชารัฐ หรือศูนย์เรียนรู้ของชุมชน

ด้านที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการตลาด พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีรายการนำเที่ยวของชุมชนเสนอขายลูกค้าคนไทยเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มศึกษาดูงาน ใน ส่วนชุมชนฝั่งอันดามัน กลับมีความแตกต่างจากภาคอื่นๆ คือ โปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวชาวไทยแล้วยังมีนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และนักท่องเที่ยวชาวจีน ขณะที่ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แล ะสตูลมีกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเลเซียเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเช่นกัน สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายของชุมชนท่องเที่ยวนั้นมีความผสมผสานกันไป เช่น ชุมชนท่องเที่ยวฝั่งอ่าวไทย และชุมชนท่องเที่ยวในภาคกลางมีเป้าหมายหลักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งกลุ่มศึกษาดูงานผสมผสานกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป ในส่วนของชุมชนท่องเที่ยวฝั่งอันดามันจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ยังคงเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย และนักท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นตลาดหลัก สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของชุมชนท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์เป็นหลัก ได้แก่ Facebook และ Line นอกจากนี้ยังมีการเข้าร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี โดยมีหน่วยงานต่างๆ สนับสนุน เช่น ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

3. การประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง การประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง ประด้วยศักยภาพทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก โดยในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะวิจัยได้จำแนกพื้นที่ออกเป็น 4 พื้นที่เพื่อให้เห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา พื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล พื้นที่ภาคใต้ฝั่ง 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส พื้นที่ในภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาศักยภาพได้ดังนี้

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยในภาพรวม พบว่าชุมชนท่องเที่ยวมีความเข้มแข็งในด้าน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต รวมถึงด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน แต่สิ่งที่ต้องปรับปรุง ได้แก่

- ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันในภาพรวม พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อย่างไรก็ตามยังต้องปรับปรุงศักยภาพด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก และโดยเฉพาะด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากชุมชนในฝั่งอันดามันมีกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นมาตรฐานด้านการให้บริการเป็นสิ่งที่ต้องเร่งปรับปรุง

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ในภาพรวม พบว่า ชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้มีความเข้มแข็งในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน รวมถึงด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีศักยภาพในระดับที่ดี อย่างไรก็ตามด้านคุณภาพการ บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอกเป็นสิ่งที่ต้องเร่งปรับปรุงพัฒนา

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคกลางในภาพรวม พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านคุณภาพการบริการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก สำหรับด้านที่ต้องปรับปรุง สำหรับชุมชนท่องเที่ยวในภาคกลาง ได้แก่ ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี

4. การจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะผู้วิจัยได้นำเสนอฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในปี 2561 ให้กับหน่วยงานที่เป็นคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งหน่วยงานดังกล่าวได้ให้เพิ่มเติมข้อมูลแบบสำรวจข้อมูลชุมชนประเด็นกิจกรรมท่องเที่ยวเด่นของชุมชนกิจกรรมการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ประ เภทใดจำนวนนักท่องเที่ยว (พักค้างคืน) และจำนวนนักท่องเที่ยว (ไม่พักค้างคืน)

การจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนการรวบรวมข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลออนไลน์โดยมีขั้นตอนประกอบด้วยผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลต้องสมัครเพื่อขอรับรหัสผ่านของผู้ใช้งาน หลังจากได้รับรหัสผ่านทางอีเมลแล้ว ผู้ใช้งานสามารถนำรหัสผ่านนั้นมาใช้ในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเมื่อผู้ใช้เข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว จะมีเมนูต่างๆ ที่สามารถเข้าไปใช้งานได้

การบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลนั้นเมื่อผู้ใช้งานเข้าสู่ระบบแล้วจะต้องเข้าไปสร้างข้อมูลของชุมชนนั้นขึ้นมาผ่านเมนู CBT entities ซึ่งหลังจากที่ระบุข้อมูลชุมชนเสร็จแล้วจะได้รับรหัสผ่านสำหรับชุมชนเพื่อเข้าไปบันทึกข้อมูลชุมชนหลังจากบันทึกข้อมูลเบื้องต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ใช้งานเข้าสู่เมนูแบบสำรวจเลือกชุมชน

ที่บันทึกข้อมูลไว้ก่อนหน้า โดยใช้รหัสผ่านของชุมชนนั้นๆ ในส่วนของการประเมินผลศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้ง 6 ด้านของชุมชนต่างๆ ผู้ใช้สามารถใช้รหัสผ่านเดิมของชุมชน เช่นเดียวกับแบบสำรวจ ระบบจะเชื่อมต่อไปยังแบบประเมินให้สามารถทำการประเมินศักยภาพผ่านระบบออนไลน์ได้ หลังจากบันทึกข้อมูลและประเมินศักยภาพของชุมชนที่ ่องเที่ยวแล้ว ผู้ใช้ระบบสามารถดึงข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้แล้วจากระบบฐานข้อมูล โดยระบบจะสรุปข้อมูลเป็นรายงานให้กับผู้ใช้งาน

4.1 ผลการจัดการสารสนเทศ และการบันทึกฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงครามสมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์)ระยะที่ 2 จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 6 จังหวัด จากจำนวนชุมชนท่องเที่ยว 144 ชุมชนสามารถประเมินศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน คงเหลือจำนวน 75 ชุมชน ซึ่งพบว่ามีปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมได้ เช่น เลิกการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว บุคลากรไม่พร้อมสำหรับการทำงานด้านเทคโนโลยี หรือการไม่ขอเข้าร่วมโครงการเพื่อจัดทำฐานข้อมูล เป็นต้น โดยคณะผู้วิจัยทำการประเมินศักยภาพชุมชน ทั้ง 75 ชุมชน สามารถสรุปศักยภาพชุมชนรายจังหวัดได้ดังนี้

จังหวัดระนอง มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 3 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านร้อยปีเทียนสือ (ชุมชนตลาดใหม่ – เสาแดง) ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาว และชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา)

จังหวัดพังงา มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 3 ชุมชน โดยทุกชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C ได้แก่ ชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่ากลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเผือก

จังหวัดกระบี่ มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 3 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะ ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย และวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ

จังหวัดตรัง มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 8 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย และวิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำหนาวชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลิบงกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนหยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์" และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลูกช้างชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม และวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร

จังหวัดสตูล มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 10 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหังบ้านหัวทางลง และชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลัง ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านวังสายทองชุมชนท่องเที่ยวสุโงห์ดำมะลังชุมชนบ้านบากันใหญ่ และชุมชนท่องเที่ยวบ้านขอนคลานชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะโงะชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง และนวัตกรรมตำบลเจ๊ะบิลัง

จังหวัดชุมพร มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 6 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ พื้นที่เรียนรู้วิถี สักรมธรรมชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่ และชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรง ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านสะพานสองเหวโหลมโฮมสเตย์ทุ่งมหากฐิ๊ป ท่องเที่ยวชุมชน และโฮมสเตย์บ้านปากคลอง และศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชานองใหญ่

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 8 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียง ชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กลุ่มน้ำคลองยัน ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514 ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเลม็ด และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต.บางใบไม้ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 6 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิง และชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังบอนชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา"ปากพญาฟาร์มสเตย์" และวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลสวนขันชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย และวิสาหกิจชุมชนอารยเปี้ยขัดท่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพนัง

จังหวัดพัทลุง มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 5 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย (หนานมดแดง) ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ การชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมาก และกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางคำชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่ และชุมชนเหมืองตะกั่ว (เขาจันทร์)

จังหวัดสงขลา มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 6 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว บ้านบางหยี และบ้านโคกเมืองชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเกาะยอบ้านคลองฉนวน และบ้านบางเหรียงใต้

จังหวัดปัตตานี มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 1 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C ได้แก่ ชุมชนเที่ยวยะหริ่ง

จังหวัดยะลา มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 1 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B ได้แก่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง

จังหวัดนราธิวาส มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 2 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำยะกังชนม 100 ปีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่กลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์

จังหวัดสุพรรณบุรี มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 5 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรตรงเย็น การท่องเที่ยวโดยชุมชน และชุมชนตำบลบ้านแหลมชุมชนที่มีศักยภาพระดับ B จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านตลาดศรีประจันต์ และชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านจระเข้สามพัน

จังหวัดสมุทรสงคราม มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 2 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A ได้แก่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขายี่สารและชุมชนบ้านบางพลับ

จังหวัดเพชรบุรีมีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 3 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านแหลมผักเบี้ยและบ้านน้ำทรัพย์ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีชุมชนท่องเที่ยวเข้าร่วมการประเมินศักยภาพ และจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 3 ชุมชน โดยมีชุมชนที่มีศักยภาพระดับ A จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประดู่ชุมชนที่มีศักยภาพระดับ C จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่บ้านด่านสิงขร และชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อย

5. ผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง การพัฒนามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง คณะวิจัยได้ดำเนินการโดยมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยได้ดำเนินการจัดอบรม เพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การใช้ระบบฐานข้อมูล ทั้งนี้คณะวิจัยได้จัดการอบรมให้กับชุมชนที่ 1 จำนวน 45 ชุมชน และชุมชนท่องเที่ยวในระยะเวลาที่ 2 จำนวน 75 ชุมชน อย่างไรก็ตามยังในการจัดการอบรมนั้นมีชุมชนบางส่วนไม่สามารถเดินทางมาร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลได้เนื่องจากปัญหาด้านต่างๆ เช่น สมาชิกในชุมชนเป็นผู้สูงอายุไม่สะดวกในการเดิน บางชุมชนอยู่บนเกาะซึ่งไม่สะดวกในการเดินทาง บางชุมชนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไม่สามารถสื่อสารได้เฉพาะการพูด ไม่สามารถอ่านหรือเขียนภาษาไทยได้ นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนบางส่วนไม่สะดวกจะให้ข้อมูลเพื่อบันทึกลงระบบฐานข้อมูล

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่ส่งผลให้ชุมชนบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ทางคณะวิจัยได้จัดขึ้นนั้น คณะวิจัยได้ใช้วิธีการส่งแบบฟอร์มสำรวจข้อมูล และประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนต่างๆได้ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล หลังจากนั้นทางคณะวิจัยจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลลงระบบฐานข้อมูลให้กับชุมชน จากการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม คณะวิจัยพบว่าชุมชนมีความสนใจ และคาดหวังต่อระบบฐานข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในอนาคต เนื่องจากชุมชนสามารถบริหารจัดการด้านข้อมูลต่างๆของชุมชน อีกทั้งยังเป็นช่องทางที่ชุมชนสามารถสื่อสารไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้โดยตรง เช่น การปรับปรุงข้อมูลของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน การประเมินศักยภาพด้านต่างๆตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

6. ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย ผลการสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลางในระยะเวลาที่ 2 พบว่า มีชุมชนจำนวนมากที่อยู่ในฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ แต่หลังจากนำเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนเบื้องต้นไปคัดกรอง กลับพบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการที่จะเป็นชุมชนท่องเที่ยว เนื่องจากจัดตั้งขึ้นในเพื่อรับงบประมาณโครงการต่างๆ เท่านั้น ดังนั้นหน่วยงานพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนก่อนว่ามีความพร้อมมากน้อยขนาดไหนก่อนที่จะลงไปพัฒนา โดยควรผ่านการประเมินมาตรฐานความพร้อมเบื้องต้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลรับผิดชอบโดยตรงใช้เกณฑ์ที่ได้จากงานวิจัยนี้เป็นเครื่องมือ ซึ่งจะทำให้ลดจำนวนชุมชนที่ไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานท่องเที่ยวลงได้อีกจำนวนมาก

ด้านการพัฒนา ผลการศึกษาวิจัยในระยะเวลาที่ 2 แสดงให้เห็นว่ามีชุมชนจำนวนมากที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาจากโครงการต่างๆ และไม่สามารถดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างต่อเนื่องหลังจากหมดโครงการ หรืองบประมาณ แต่กลับมีชื่อในฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศได้ในอนาคต นอกจากนี้ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของหลายชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตลาด ด้านการบริการนักท่องเที่ยว และการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

สังคม และสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าไปพัฒนาแต่ละด้านให้ชุมชนสามารถยกระดับการท่องเที่ยวของประเทศได้ ทั้งนี้ควรพัฒนาชุมชนเหล่านี้ให้มีความพร้อมก่อนที่จะไปเพิ่มชุมชนใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องขององค์ความรู้ ซึ่งหากมีการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคมของสังคมในระดับรากหญ้าต่อไป

ด้านการวิจัย ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากระบบฐานข้อมูลมีการรวบรวมข้อมูลของชุมชนและยังมีผลการประเมินซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ความเข้าใจพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยต่อไปในอนาคต และจะทำให้งานวิจัยนั้นๆสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

7. ด้านการนำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่พัฒนาขึ้น และได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 6 จังหวัด ซึ่งข้อมูลในระบบฐานข้อมูลนี้ถือเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆที่จะนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอนาคต การใช้งานระบบฐานข้อมูลควรจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น ข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวควรถูกนำไปใช้ประโยชน์ทั้งด้านการพัฒนา และด้านการตลาด นอกจากนี้ระบบฐานข้อมูลควรถูกพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้มีความหลากหลาย และทันสมัยมากยิ่งขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่รับไปดูแลระบบต่อควรมีแผนในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงงบประมาณในการบำรุงรักษาระบบฐานข้อมูล

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG62T0065
โครงการ : การรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2
นักวิจัย : ดร.ปรัชญากรณ์ ไชยคช (คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่)
Email : drkorntat@hotmail.com
ระยะเวลาโครงการ : 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 15มกราคม 2562 – 14 มกราคม 2563)

การศึกษาการรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง 2) เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2 และ 3) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เครื่องมือในการดำเนินการโครงการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสำรวจข้อมูล และแบบประเมินศักยภาพประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย แกนนำ หรือตัวแทนชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ ภาคใต้ 14จังหวัด และ 6 จังหวัดภาคกลางการกำหนดชุมชนในงานวิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 144 ชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และ 6 จังหวัดภาคกลาง ซึ่งหลังจากคัดกรองชุมชนเบื้องต้น ผลปรากฏว่าในระยะที่ 2 มีชุมชนท่องเที่ยว ในพื้นที่การศึกษาวิจัยทั้งสิ้น 75 ชุมชนผลการศึกษาพบว่าชุมชนที่ดำเนินการการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีลักษณะการดำเนินการตามหลักการและแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว สำหรับมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และ 6จังหวัดภาคกลาง พบว่า ชุมชนที่มีมาตรฐานการจัดการในระดับ A จำนวน 22 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 15 ชุมชน และภาคกลาง จำนวน 7 ชุมชน ชุมชนที่มีมาตรฐานการจัดการในระดับ B จำนวน 24 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 22 ชุมชน และภาคกลาง จำนวน 2 ชุมชน และชุมชนที่มีมาตรฐานการจัดการในระดับ C จำนวน 29 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 25 ชุมชน และภาคกลาง จำนวน 4 ชุมชนภาพรวมของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคใต้ พบว่า อยู่ในระดับดี การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่อำเภอไทยมีความเข้มแข็งในด้าน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตพื้นที่ฝั่งอันดามันชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืนชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้มีความเข้มแข็งในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ส่วนใน

พื้นที่ภาคกลาง ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก ทั้งนี้ได้จัดอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลให้กับชุมชนในระยะแรก และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลเองในระยะที่ 2 เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการฐานข้อมูลร่วมกัน

คำหลัก: ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน, ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้, การจัดการฐานข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

Abstract

Project code : RDG62T0065
Project title : Data Collecting and Participatory on Database Management of
Community Based Tourism in Southern and Central Regions of
Thailand
Investigator : Dr.Prachyakorn Chaiyakot (Hatyai University)
Email address : drkorntat@hotmail.com
Project duration : 1 year (From 15 January2019 to 14 January2020)

The study of the data collecting and participatory on database management of community based tourism in southern (14 provinces) and central regions (Bangkok, SuphanBuri, SamutSongkhram,SamutSakhon, Phetchaburi, and PrachuapKhiri Khan) of Thailand in 2nd phasewere aims to 1) the collect the information anddevelop the database of Community Based Tourism in southern and central regions of Thailand, 2) to evaluate the tourism's potential of the communities in southern and central regions of Thailand in 2nd phase and 3) to develop the community participation of the database system management. The methodology in this research are consist of the observation, survey, explore, in-depth interview, survey form, and assessment form. The population and sample are consisting of the leader or the representative of the communities within 14 provinces in the southern and 6 provinces in central regions of Thailand. The purposive sampling was used to determine 144 communities from the database of several institutions. After screen the communities found that there were 75 communities were used to study in these 2nd phase.The result of the study found that almost of the communities operating tourism under the concept of Community Based Tourism (CBT) and participate to manage the tourism resource in the area for tourism. For the management of the Community Based Tourism standard in southern and 6 provinces in central regions of Thailand found that there are 22 communities are at A class level, 15 communities in southern and 7 communities in central regions of Thailand, however, there are 24 communities are at B class level, 22 communities in southern and 2 communities in central regions, in addition, there are 29 communities at C class level, 25 communities in southern and 4 communities in central region. The overall of Community Based Tourism management in southern region is at good level. The Community Based Tourism in the area of Gulf of Thailand are strange in the dimension of the Community

Based Tourism management and the dimension of economic social and quality of life management in the area of Gulf of Thailand, the dimension of the Community Based Tourism management and the dimension of systematic and sustainable nature resource and environment management in the Andaman area, and the dimension of cultural conservation and promotion and the dimension of systematic and sustainable nature resource and environment management. In central region of Thailand found that the communities are strengths in the dimension of the Community Based Tourism management, quality of Community Based Tourism service, and cooperation with tour operator. However, the conducted of database system training for the communities in first phase and second phase was used to create the participatory of database system management.

Keyword: Community Based Tourism database, Potential of Community Based Tourism, Database participatory management

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทสรุปผู้บริหาร.....	ข
บทคัดย่อ.....	ฐ
Abstract.....	ฅ
สารบัญ.....	ด
สารบัญตาราง.....	ถ
สารบัญรูปภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและวรรณกรรม.....	6
2.1 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	34
บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย.....	36
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
3.4 การวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล.....	40
3.5 การแปลผลข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลวิจัย.....	41
4.1 ผลการรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง.....	41
4.2 การจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน	128

4.3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง.....	129
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อธิปรายผล ข้อเสนอแนะ	133
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	133
5.2 ข้อเสนอแนะ	138
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก ก เกณฑ์การคัดกรองชุมชนเบื้องต้นเพื่อการสำรวจในระยะที่ 2	141
ภาคผนวก ข ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	142
ภาคผนวก ค แบบสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน	144
ภาคผนวก ง แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน	153
ภาคผนวก จ ภาพการดำเนินงานโครงการวิจัยในระยะที่ 2	168

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2. 1 เมนูหลักที่ต้องปรากฏในหน้าแรกของเว็บไซต์.....	11
ตารางที่ 2. 2 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง.....	29
ตารางที่ 3.1 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง.....	36
ตารางที่ 4.1 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวระยะที่ 2 ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และภาคกลาง 6 จังหวัด.....	42
ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์).....	49
ตารางที่ 4.3 ผลการอบรมการใช้ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม.....	131

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 2.1 ชุมชนท่องเที่ยวในฐานะเป้าหมายการท่องเที่ยว (DESTINATION).....	14
ภาพที่ 2.2 แนวคิดเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด	22
ภาพที่ 2.3 กรอบแนวความคิดของการวิจัย.....	34
ภาพที่ 4.1 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาว.....	53
ภาพที่ 4.2 ศักยภาพชุมชนบ้านร้อยปีเทียนสือ ชุมชนตลาดใหม่-เสาแดง.....	54
ภาพที่ 4.3 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา).....	55
ภาพที่ 4.4 ศักยภาพชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่า.....	56
ภาพที่ 4.5 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน.....	57
ภาพที่ 4.6 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเขือ.....	58
ภาพที่ 4.7 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย.....	59
ภาพที่ 4.8 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง.....	60
ภาพที่ 4.9 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ	61
ภาพที่ 4.10 ศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย.....	62
ภาพที่ 4.11 ศักยภาพกลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออก.....	63
ภาพที่ 4.12 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำหว่า.....	64
ภาพที่ 4.13 ศักยภาพกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลิบง.....	65
ภาพที่ 4.14 ศักยภาพกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนหยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์"	66
ภาพที่ 4.15 ศักยภาพชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม	67
ภาพที่ 4.16 วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร.....	68
ภาพที่ 4.17 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลูกช้าง.....	69
ภาพที่ 4.18 ศักยภาพชุมชนวังสายทอง.....	70
ภาพที่ 4.19 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวสุโขทัย.....	71
ภาพที่ 4.20 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง.....	72
ภาพที่ 4.21 ศักยภาพบ้านหัวทางละงู.....	73
ภาพที่ 4.22 ศักยภาพชุมชนบ้านปากน้ำใหญ่.....	74
ภาพที่ 4.23 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะบือ.....	75
ภาพที่ 4.24 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านขอนแก่น.....	76
ภาพที่ 4.25 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลัง	77
ภาพที่ 4.26 ศักยภาพชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง.....	78
ภาพที่ 4.27 ศักยภาพชุมชนวิถีชีวิตตำบลเจ๊ะบิลัง.....	79
ภาพที่ 4.28 ศักยภาพชุมชนบ้านสะพานสอง	80

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 4.29 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเหวโหลมโฮมสเตย์.....	81
ภาพที่ 4.30 ศักยภาพทุ่งมหากรู๊ปท่องเที่ยวชุมชนและโฮมสเตย์บ้านปากคลอง.....	82
ภาพที่ 4.31 ศักยภาพศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชานองใหญ่.....	83
ภาพที่ 4.32 ศักยภาพพื้นที่เรียนรู้วิถีชีวิตธรรมชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่.....	84
ภาพที่ 4.33 ศักยภาพชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรง.....	85
ภาพที่ 4.34 ศักยภาพชุมชนเลม็ด.....	86
ภาพที่ 4.35 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียง.....	87
ภาพที่ 4.36 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลบางโป้ง.....	88
ภาพที่ 4.37 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยัน.....	89
ภาพที่ 4.38 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์.....	90
ภาพที่ 4.39 ศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล.....	91
ภาพที่ 4.40 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง.....	92
ภาพที่ 4.41 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514.....	93
ภาพที่ 4.42 ศักยภาพท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิง.....	94
ภาพที่ 4.43 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย.....	95
ภาพที่ 4.44 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา"ปากพญาฟาร์มสเตย์".....	96
ภาพที่ 4.45 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังหอน.....	97
ภาพที่ 4.46 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอารยเบียดท่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพญาง.....	98
ภาพที่ 4.47 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลสวนขัน.....	99
ภาพที่ 4.48 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย (หนานหมดแดง).....	100
ภาพที่ 4.49 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่.....	101
ภาพที่ 4.50 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมาก.....	102
ภาพที่ 4.51 ศักยภาพกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางค้ำ.....	103
ภาพที่ 4.52 ศักยภาพกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางค้ำ.....	104
ภาพที่ 4.53 ศักยภาพกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว.....	105
ภาพที่ 4.54 ศักยภาพชุมชนเกาะยอ.....	106
ภาพที่ 4.55 ศักยภาพบ้านคลองฉนวน.....	107
ภาพที่ 4.56 ศักยภาพบ้านบางหยี.....	108
ภาพที่ 4.57 ศักยภาพบ้านบางเหรียงใต้.....	109
ภาพที่ 4.58 ศักยภาพบ้านโคกเมือง.....	110
ภาพที่ 4.59 ศักยภาพชุมชนเที่ยวยะหริ่ง.....	111

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 4.60 ศักยภาพท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง.....	112
ภาพที่ 4.61 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำยะกังชนม 100 ปี.....	113
ภาพที่ 4.62 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์	114
ภาพที่ 4.63 ศักยภาพบ้านตลาดศรีประจันต์.....	115
ภาพที่ 4.64 ศักยภาพบ้านจรเข้สามพัน.....	116
ภาพที่ 4.65 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปี.....	117
ภาพที่ 4.66 ศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	118
ภาพที่ 4.67 ศักยภาพชุมชนตำบลบ้านแหลม.....	119
ภาพที่ 4.68 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขายี่สาร.....	120
ภาพที่ 4.69 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขายี่สาร.....	121
ภาพที่ 4.70 ศักยภาพย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี.....	122
ภาพที่ 4.71 ศักยภาพบ้านแหลมผักเบี้ย.....	123
ภาพที่ 4.72 ศักยภาพบ้านน้ำทรัพย์	124
ภาพที่ 4.73 ศักยภาพบ้านด่านสิงขร	125
ภาพที่ 4.74 ศักยภาพชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อย	126
ภาพที่ 4.75 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประดู่.....	127

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยร่วมกันบูรณาการผลงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยยังคงเนื้อหาและการยอมรับได้ของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงการคัดกรองเพื่อจำแนกชุมชนท่องเที่ยวให้ชัดเจนว่ามีรูปแบบการจัดการที่จัดอยู่ในประเภทแหล่งท่องเที่ยวแบบใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องและตรงกับตามความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง จะสามารถลดปัญหาด้านความน่าเชื่อถือของการท่องเที่ยวในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อให้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนา สนับสนุนหรือส่งเสริม ตามบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างไม่ซ้ำซ้อนและถูกต้องเหมาะสม

เป็นที่ทราบกันดีว่าชีวิตดิจิทัลมีผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ความนิยมต่อโทรศัพท์มือถือที่ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แต่ยังสามารถใช้บริการข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สามารถค้นหาข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก แหล่งท่องเที่ยว แต่ยังสามารถสำรองได้โดยทันที แต่ความสำคัญของข้อมูลจะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้อง และได้รับการปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีความเป็นปัจจุบันและตรงกับความเป็นจริง จึงจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในทุกภาคส่วนได้อย่างแท้จริง

ปัญหาที่สะท้อนให้เห็นความสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กล่าวถึงผลการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะที่ผ่านมา ในยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2558 – 2560 ได้แก่ 1) การพัฒนาที่ผ่านมามีประสบความสำเร็จในการเพิ่มรายได้แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของการกระจายรายได้และการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวโดยในช่วงปี 2554-2557 พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 18.9 ต่อปีแต่นักท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ภูเก็ต กระบี่ และเชียงใหม่ 2) ภาพลักษณ์ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม ความปลอดภัย การหลอกลวงในรูปแบบต่างๆ ปัญหาจากความสัมพันธ์โทรคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว 3) ขาดข้อมูลเชิงลึกเพื่อการวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาและส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศทั้งในภาพรวมและภาพเชิงลึกจำนวนมาก แต่ปัจจุบันข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายขาดการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ขาดการบริหารจัดการ และขาดการใช้ประโยชน์ข้อมูลอย่างเต็มที่ ดังนั้น จึงทำให้เกิดโครงการการศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนในปี 2560 (ปรัชญากรณ์ ไชยคช และคณะ , ยังไม่เผยแพร่) ได้ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว และได้จำแนกลักษณะของชุมชนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism: CBT)

และชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (Tourism in Community: TiC) ในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และนนทบุรี) ซึ่งได้พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยการนำเทคโนโลยีการจัดเก็บ ออกแบบและกลั่นกรองข้อมูล สร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ ข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทย เพื่อเชื่อมโยงจากระดับชาติสู่ระดับ พื้นที่ และเพื่อแก้ปัญหาการขาดกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างกลไกในระดับต่างๆ ต่างคนต่างทำ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของการพัฒนาหรือขาดเจ้าภาพหลักในบางเรื่อง

จากการดำเนินงานวิจัยในปี 2561 (ปรัชญากรณ์ ไชยคช และคณะ, ยังไม่เผยแพร่) ได้ทำการศึกษา ศักยภาพและทำการประเมินศักยภาพชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 3 จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และนนทบุรี รวม 108 ชุมชน จัดทำเป็นฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยได้รวบรวมรายชื่อชุมชนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โฮมสเตย์ไทย และกรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ฐานข้อมูลที่รวบรวมได้ในปีที่ 1 ยังไม่ครอบคลุมจำนวนชุมชนท่องเที่ยวอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ทั้งในภาคใต้และภาคกลางบางจังหวัดที่ยังไม่ได้รวบรวม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการรวบรวม แหล่งข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กรมการพัฒนาชุมชน (โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร เป็นต้น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยวในปีงบประมาณ 2561 อีกจำนวนหนึ่งในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) รวมถึงความสำคัญของการจัดการ ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีส่วนร่วมในการนำไปใช้และปรับปรุงเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบันเสมอๆ อันจะเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ หน่วยงานและผู้ต้องการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง

1.2.2 เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2

1.2.3 เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มคนในชุมชนอย่างมีแบบแผนเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่ชุมชนอย่างเท่าเทียมตามหลักธรรมาภิบาล

ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Database) หมายถึง ข้อมูลชุมชนที่ดำเนินการการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งถูกรวบรวมไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศักยภาพชุมชน (Community's Potential) หมายถึง ชีตความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆในชุมชน เพื่อใช้ในการท่องเที่ยว รวมถึงการให้บริการต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย การศึกษาศักยภาพและรว รวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง ของประเทศไทย ระยะที่ 2 มีวิธีการในการดำเนินการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้ คือ

1.4.1 การออกแบบการวิจัย (Research Design)

การวิจัยมุ่งศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของชุมชนท่องเที่ยวส่วนที่เหลือนในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และพื้นที่ภาคกลางบางจังหวัดซึ่งในพื้นที่ภาคกลางในระยะที่ 2 นี้มีทั้งหมด 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

สำหรับการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ คณะวิจัยได้นำระบบฐานข้อมูล (Database system) มาใช้ควบคู่กับเอกสารในการสำรวจ (Survey form) และการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนต่างๆในพื้นที่วิจัย โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง (in-depth interview) การสนทนากลุ่ม (focus group) และการสังเกตการณ์ (observation) กับคนในชุมชนพื้นที่

1.4.2 วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการในการศึกษาผสมผสาน ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร หนังสือ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลชุมชนที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้และ 6 จังหวัดภาคกลางจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง (documentary research)

ขั้นตอนที่ 2 คัดกรองชุมชนเบื้องต้นด้วยเครื่องมือที่นักวิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อค้นหาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเบื้องต้น 3 ข้อ คือ 1) ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มโดยคนในชุมชน 2) มีวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่มในการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยว และ 3) มีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจ (Field survey) และการประเมินศักยภาพ (Assessment) ของชุมชนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการสำรวจพื้นที่ในระยะที่ 2 นี้คณะวิจัยได้นำระบบฐานข้อมูลต้นแบบที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในการบันทึกข้อมูล และประเมินชุมชน โดยการสำรวจข้อมูลชุมชนนั้นมีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมา 2) การจัดการการท่องเที่ยว 3) ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้าน

การบริการท่องเที่ยวในชุมชน 4) แหล่งท่องเที่ยว 5) กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยวและ 6) การประชาสัมพันธ์และการตลาด

ในส่วนของการประเมินศักยภาพนั้นจะประเมินตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต ที่ดี 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและ 6) การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group discussion) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) เพื่อศึกษารูปแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานทรัพยากรและบริบทของพื้นที่

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และระบุเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based tourism) การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in Community)

1.4.3 การกำหนดพื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่

1) ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ (ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง กระบี่ พังงา ภูเก็ต สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)

2) ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคกลาง 6 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์)

1.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้นำข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามที่ได้จากการประเมิน การสังเกตการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล คัดกรองข้อมูลและจำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามประเด็นที่ค้นพบ (topic) แล้วนำมาพรรณนาเชิงอุปนัย (inductive)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา ชุมชนที่มีการท่องเที่ยว โดยมีวิธีการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ชุมชนที่มีการท่องเที่ยว คือ ชุมชนทั้งหมดที่มีข้อมูลปรากฏในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นต้น ว่ามีประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรวมตัวกันในลักษณะกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive

Sampling) ซึ่งจะคัดเลือกชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในชุมชน นอกจากนี้ในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 นี้คณะวิจัยได้กำหนดเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดเลือกชุมชนเบื้องต้น ได้แก่ 1) ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มโดยคนในชุมชน 2) มีวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่มในการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยว 3) มีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

การสำรวจและศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในครั้งนี้ มุ่งเน้นที่จะสำรวจและศึกษาศักยภาพของชุมชนในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง กระบี่ พังงา ภูเก็ต สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสและพื้นที่ในภาคกลาง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 14 มกราคม 2563

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ด้านวิชาการ

- 1) เกิดการบูรณาการตัวชี้วัดศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่นำมาใช้ใน 14 จังหวัดภาคใต้ และ 3 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ได้อย่างเหมาะสม
- 2) เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เกิดจากการบูรณาการนี้ สามารถนำไปใช้เชิงสาธารณะเพื่อใช้จำแนกศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานในทั่วประเทศ
- 3) สถาบันการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการต่อยอดการศึกษาและการวิจัยและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

1.6.2 ด้านนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนไปใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนงานในหน่วยงานกำหนดเป็นแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและถูกทิศทาง

1.6.3 ด้านเศรษฐกิจ

ภาคธุรกิจสามารถนำข้อมูลกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีการจัดระดับตามเกณฑ์มาตรฐาน ไปใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม สร้างรายได้ให้ภาคธุรกิจและชุมชน ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศ

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง 2) เพื่อประเมินศักยภาพ ของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2 และ 3) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง โดยทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อมูลที่เป็น ข้อความ (Text) รูปภาพ (Image หรือ Graphics) เสียง (Sound) หรือภาพถ่ายวิดีโอ (Video) ที่มีความหมายและสำคัญสำหรับองค์กร ซึ่งมีความเป็นข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงานโดยตรง และเป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการประมวลผล ซึ่งทำให้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ข้อมูลดิบ (Raw Data)(กิตติพงศ์ แซ่ลวยเลื่อน, 2560: ออนไลน์)

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริง หรือสิ่งที่ก่อ หรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง (ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความ หรือเหตุการณ์ที่เป็นมา หรือที่เป็นอยู่จริง (ราชบัณฑิตยสถาน 2539 : 134) หรือข้อความจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจเป็นตัวเลข หรือข้อความที่ทำให้ผู้อ่านทราบความเป็น ไป หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (สุชาติ กิระนันท์ 2542 : 4) ไพโรจน์ คชชา (2542) ให้ความหมายว่า ข้อมูล (data) หมายถึง ข่าวสาร เอกสาร ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์ที่มีอยู่ในรูปของตัวเลข ภาษา ภาพ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะตัว ซึ่งยังไม่มีมีการประมวลไม่เกี่ยวกับการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจิตติมา เทียมบุญประเสริฐ (2544 : 3) ให้ความหมายว่าข้อมูลคือ ข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร ข้อความ ภาพ หรือเสียงก็รวมถึงเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล ยังไม่มีความหมายในการ นำไปใช้งาน ข้อมูลอาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ รูปภาพ เสียง หรือภาพเคลื่อนไหว (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ 2545 : 9)หรือเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่อยู่ในรูปของตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ยังไม่ผ่านการประมวลข้อมูล (มนตรี ดวงจิโน, 2546)

สรุป ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ เสียง กลิ่น หรือมี ลักษณะประสมกัน

ฐานข้อมูล คือข้อมูลที่ได้รับการจัดเก็บและการนำมาใช้งานอย่างเป็นระบบใช้เป็นแหล่งของฐานความรู้ (Knowledge Base) เพื่อใช้กำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขันได้ (กิตติพงศ์ เสง์ลอยเลื่อน , 2560: ออนไลน์)

ฐานข้อมูล ประกอบด้วย กลุ่มการจัดการข้อมูลสำหรับผู้ใช้หนึ่งคนหรือหลายๆ คน โดยทั่วไปมักอยู่ในรูปแบบดิจิทัล วิธีการแบ่งชนิดของฐานข้อมูลได้รูปแบบหนึ่ง คือ แบ่งตามชนิดของเนื้อหา เช่น บรรณานุกรม, เอกสารตัวอักษร, สถิติ โดยฐานข้อมูลดิจิทัลจะถูกจัดการโดยใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลซึ่งเก็บเนื้อหาฐานข้อมูล โดยอนุญาตให้สร้าง , ดูแลรักษา, ค้นหา และการเข้าถึงในรูปแบบอื่นๆ (วิกิพีเดีย, 2560: ออนไลน์)

กล่าวโดยสรุป ฐานข้อมูล หมายถึง แหล่งที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเข้าไว้อยู่ด้วยกัน และข้อมูลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีระบบและตรงต่อจุดประสงค์ที่จะใช้งานขององค์กร

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบฐานข้อมูล (Database System) หมายถึง โครงสร้างสารสนเทศที่ประกอบด้วยรายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันที่จะนำมาใช้ในระบบต่างๆ ร่วมกัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2560: ออนไลน์)

ระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management Systems—DBMS) ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูล ในระดับล่าง เช่น การเพิ่ม ลบและแก้ไขข้อมูล เป็นต้น สำหรับการประยุกต์ใช้งานฐานข้อมูล เป็นต้น (กิตติพงศ์ เสง์ลอยเลื่อน, 2560: ออนไลน์)

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลต่างๆ ที่ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงหรือมีการประมวลหรือวิเคราะห์ผลสรุปด้วยวิธีการต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กัน มีความหมาย มีคุณค่าเพิ่มขึ้น และมีวัตถุประสงค์ในการใช้งาน (ไพโรจน์ คชชา , 2542) ส่วนวิเศษศักดิ์ โคตรอาษา (2542) ได้ให้ความหมายว่าสารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ได้ถูกกระทำให้มีความสัมพันธ์หรือความหมายนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น การเก็บข้อมูล การขายรายวันแล้วนำการประมวลผล เพื่อหาว่าสินค้าใดมียอดขาย สูงที่สุด เพื่อจัดทำแผนการขายในเดือนต่อไป ซึ่งสารสนเทศมีประโยชน์ คือ

- 1) ให้ความรู้
- 2) ทำให้เกิดความคิดและความเข้าใจ
- 3) ทำให้เห็นสภาพปัญหาสภาพการเปลี่ยนแปลงว่าก้าวหน้าหรือตกต่ำ
- 4) สามารถประเมินค่าได้

มนตรี ดวงจิโน (2546) ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า สารสนเทศ คือ ความรู้หรือข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ได้รับการประมวลแล้วและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

สารสนเทศ (Information) คือ ข้อมูลเชิงสรุปที่ได้หลังจากกระบวนการประมวลผล เช่น การคำนวณ การจัดกลุ่ม การเรียงลำดับ หรือสรุปผล เพื่อสร้างเป็นรายงานสรุป หรือจัดให้อยู่ใน รูปแบบที่เหมาะสมต่อการนำเสนอสำหรับผู้บริหารขององค์กร (กิตติพงศ์ เสง์ลอยเลื่อน, 2560: ออนไลน์)

ระบบสารสนเทศ (Information System) ตามที่ วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา (2542) ได้ให้ความหมาย หมายถึง ขบวนการประมวลผลข่าวสารที่มีอยู่ให้อยู่ในรูปของข่าวสารที่เป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นข้อสรุปที่ใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับปฏิบัติการ ระดับกลาง และระดับ

ระบบสารสนเทศ (Information System) หมายถึง การทำงานอย่างประสานงานกันและอย่างเป็นระบบขององค์ประกอบต่างๆ เช่น ข้อมูลโปรแกรมประยุกต์เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การสื่อสาร รวมถึงบุคลากรระดับต่างๆ เช่น ผู้ใช้งาน ผู้พัฒนา และผู้ควบคุมดูแลระบบ (กิตติพงศ์ แซ่ลือเลื่อน, 2560: ออนไลน์)

2.1.1.1 กรรมวิธีการจัดการข้อมูล (Data manipulation) (ให้มีคุณค่าเป็นสารสนเทศ)

การจัดการข้อมูลให้มีคุณค่าเป็นสารสนเทศ กระทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของข้อมูล ซึ่งมีวิธีการหรือ กรรมวิธีดังต่อไปนี้ (Kroenke and Hatch1994 : 18-20)

1) การรวบรวมข้อมูล (Capturing/gathering/collecting Data) ที่ต้องการจากแหล่งต่างๆโดยการเครื่องมือช่วยค้นที่เป็นบัตรรายการหรือ OPAC แล้วนำตัวเลขมาพิจารณาว่ามีรายการใดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

2) การตรวจสอบข้อมูล (Verifying/checking Data) โดยตรวจสอบเนื้อหาของข้อมูลที่หามาได้ประเด็นของความถูกต้องและความแม่นยำของเนื้อหาความสอดคล้องของตาราง , ภาพประกอบหรือแผนที่กับเนื้อหา

3) การจัดแยกประเภท /จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Classifying Data) เมื่อผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสอดคล้องกันของเนื้อหาแล้วนำข้อมูลต่างๆเหล่านั้นมาแยกออกเป็นกองหรือกลุ่มๆตามเรื่องราวที่ปรากฏในเนื้อหา

4) จากนั้นก็นำแต่ละกองหรือกลุ่มมาทำการเรียงลำดับ /เรียบเรียงข้อมูล (Arranging/sorting Data) ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาว่าจะเริ่มจากหัวข้อใดจากนั้นควรเป็นหัวข้ออะไร

5) หากมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขจะต้องนำตัวเลขนั้นมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องหรือทำการคำนวณข้อมูล (Calculating Data) ให้ได้ผลลัพธ์ออกเสียก่อน

6) หลังจากนั้นจึงทำการสรุป (Summarizing/conclusion Data) เนื้อหาในแต่ละหัวข้อ

7) เสร็จแล้วทำการจัดเก็บหรือบันทึกข้อมูล (Storing Data) ลงในสื่อประเภทต่างๆเช่นทำเป็นรายงานหนังสือบทความตีพิมพ์ในวารสารหนังสือพิมพ์หรือลงในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ (แผ่นดิสก์ซีดี-รอม ฯลฯ)

8) จัดทำระบบการค้นคืนเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ (Retrieving Data) จะได้จัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศอย่างถูกต้องแม่นยำรวดเร็วและตรงกับความต้อง

9) ในการประมวลผลเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศจำเป็นต้องมีการสำเนาข้อมูล (Reproducing Data) เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับข้อมูลทั้งจากสาเหตุทางกายภาพและระบบการจัดเก็บข้อมูล

10) จากนั้นจึงทำการเผยแพร่หรือสื่อสาร หรือ กระจายข้อมูลเพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้ถึงยังผู้รับหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง (Communicating/disseminating Data)

ผลลัพธ์ หรือผลผลิตที่ได้จากการประมวลผล หรือกรรมวิธีการจัดการข้อมูล ปรากฏแก่สังคมในรูปของสื่อประเภทต่างๆ เช่น เป็น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ซีดี- รอม สไลด์ แผ่นใส แผนที่ เทปคลาสเซท ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า ผลผลิต หรือผลผลิตนั้นจะมีสถานภาพเป็นสารสนเทศเสมอไป

2.1.1.2 ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

การนำเอาสารสนเทศไปใช้งานในการท่องเที่ยว อาจแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานและผู้ใช้งานได้ 3 ประเภทได้แก่ 1) รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงแก้ไขการทำงาน 2) นักท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวางแผนการท่องเที่ยว และ 3) ธุรกิจท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการปรับปรุงธุรกิจ วางแผนธุรกิจ การตลาด และประชาสัมพันธ์ของธุรกิจ (ไพศาล กาญจนวงศ์, 2560: ออนไลน์)

1) มิติของการนำไปวางแผนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผู้ที่เกี่ยวข้องในมิติของการนำไปวางแผนพัฒนา คือ รัฐบาล และหน่วยงานองค์กรต่างๆ นิตา ชัชกุล (2550 : 389-412) ได้อธิบายระบบข้อมูลและสถิติการท่องเที่ยวว่า ในการพัฒนาประเทศ สิ่งที่ขาดไม่ได้คือข้อมูลและสถิติ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ข้อมูลสถิติจะบอกถึงผลงานในอดีตที่ผ่านมาและใช้ในการวางแผนในอนาคต ซึ่งต้องได้มาด้วยกระบวนการทางวิจัย และใช้สถิติที่ถูกต้องเพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพน่าเชื่อถือ ความสำคัญของระบบข้อมูลและสถิติการท่องเที่ยวมีดังนี้

(1) ใช้ในการขยายงานเช่นสถิติบอกให้รู้ว่าแนวโน้มนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นผู้ประกอบการสามารถขยายห้องพักรับรองได้

(2) เพิ่มการลงทุนหรือริเริ่มลงทุนสำหรับผู้ประกอบการทั้งเก่าและใหม่

(3) เพื่อวางแผนจัดหาและพัฒนาพนักงานบริการเมื่อมีนักท่องเที่ยวมากขึ้นรวมทั้งการอบรมฝึกฝนเพื่อให้พนักงานบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) รัฐบาลนำข้อมูล ไปใช้ในการพยากรณ์และวางนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจเอกชนและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ตรงเป้าหมาย

2) มิติของการนำไปวางแผนเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว

มิตินี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะสนใจข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ การใช้ ข้อมูลด้วยการสืบค้นข้อมูล (Information searching) เช่น ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลการใช้จ่ายเงิน ข้อมูลที่พัก ข้อมูลร้านอาหารที่ชื่นชอบ เมื่อพอใจในสินค้าและบริการ ก็ตกลงซื้อสินค้าและบริการนั้น (Purchasing products) โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้รับและตัดสินใจ (Making decision) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังใช้สื่อสารข้อมูลไปยังเพื่อนหรือญาติพี่น้อง (communicating with friends and family) ก่อนการเดินทาง ระหว่างการเดินทาง และภายหลังการเดินทาง การใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวแบบใหม่เปลี่ยนพฤติกรรมทัศนคติในการท่องเที่ยว ซึ่ง Roger Carter (2005) ได้สรุปการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ไว้ว่าสนใจดังนี้

(1) ต้องการมากขึ้นและใช้เวลาวันหยุดสั้นลง

(2) Makes decisions later, reducing the lead time

(3) ค้นหาข้อเสนอที่เป็นปัจเจกมากขึ้นเช่นข้อเสนอที่ดีกว่าการให้บริการที่ดีกว่ารางวัล
ข้อมูลสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวที่รวดเร็วทันที่เป็นปัจจุบัน

(4) Is more mobile and critical; more brand aware but less loyal; more price sensitive

(5) นักท่องเที่ยวมีความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

(6) เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้นมีข้อมูลเชิงลึกในข้อมูลการท่องเที่ยวและสามารถทำการ
จองล่วงหน้าได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

(7) เข้าถึงการเดินทางระหว่างประเทศด้วยต้นทุนต่ำ

3) มิติของการนำไปวางแผนเพื่อการประชาสัมพันธ์ และโฆษณาธุรกิจท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในมิตินี้ โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการปรับปรุงคุณภาพ ขยายตลาด ปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยว
ให้ซื้อสินค้าและบริการตามความต้องการของนักท่องเที่ยว สร้าง ความใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวซึ่ง
เปรียบเสมือนหนึ่งเป็นลูกค้า และเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

เสกสรรค์ สายสีสด (2549 : 197) ได้กล่าวถึงประเภทของการประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ตว่า
สามารถแบ่งได้ดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์องค์กรทั่วไป ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลทั่วไปขององค์กร เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างภาพลักษณ์ เช่นองค์กรของรัฐ หน่วยงานสาธารณกุศล โดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจ

2) การประชาสัมพันธ์องค์กรทั่วไปในด้านของ company profile เพื่อสร้างภาพลักษณ์โดยเฉพาะ มักเป็นการให้ข้อมูลทั่วไปขององค์กร ไม่เน้นการขาย

3) เป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารของผลิตภัณฑ์ขององค์กร โดยเน้นการเผยแพร่สินค้าหรือบริการที่บริษัทมีอยู่ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาค้นหาข้อมูล ซึ่งลักษณะของการประชาสัมพันธ์จะไม่เน้นการขายแต่เป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสาร

4) เน้นการขายสินค้า เป็นการเผยแพร่ข้อมูลของสินค้า พร้อมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายให้ได้ภายในเว็บไซต์ ที่เรียกว่า การซื้อขายอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

อรุณี อินทรไพโรจน์ (2551 : 8-9) ได้อธิบายข้อมูลที่อยู่ในเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และโฆษณาธุรกิจท่องเที่ยว ดังนี้ เว็บไซต์ หลักของประเทศไทยพัฒนาโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (<http://www.tourismthailand.org>) ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก 8 รายการ ได้แก่ Home, About Thailand, About TAT, TAT Governor, Destination Guide, Thailand Directory, Online Booking, Contact Us รายการหลักจัดวางเป็นชั้น 4 ระดับ แต่ปรากฏในแผนผังเว็บไซต์ (Sitemap) เพียง 3 ระดับแยกเป็นรายการย่อยรวม 137 รายการ ส่วนใหญ่จะเป็นการให้เนื้อหา สาระ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นรายจังหวัด (Destination Guide) ข้อมูลด้านกิจกรรมมีพอสมควร แต่การจัดวางยังไม่ดึงดูดสายตาผู้เยี่ยมชมและไม่ปรากฏอยู่ในแผนผังเว็บไซต์ ข้อมูลการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีไม่มากนัก แต่

เน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวองค์กร เช่น About TAT และ TAT Governor นอกจากนี้ อรุณี อินทรไพโรจน์ (2551 : 5-7) ยังได้ศึกษาเปรียบเทียบเว็บไซต์การท่องเที่ยวจาก 32 เว็บไซต์ โดยเลือกจากประเทศที่นักท่องเที่ยวนานาชาตินิยมเดินทาง และประเทศที่ได้รับการจัดอันดับตามคำดัชนีการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว เพื่อข้อมูลการนำเสนอในเว็บไซต์ต่างพบว่าแต่ละเว็บไซต์มีฟังก์ชันหรือเมนูหลักในหน้าโฮมเพจ คล้ายคลึงกัน เพราะเป็นบริการหรือข้อมูลหลักที่นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปต้องการแตกต่างกันในรายละเอียด ความครบถ้วนของสารสนเทศรวมทั้งภาพลักษณ์ ความความสวยงาม ฟังก์ชันหรือเมนูหลักที่ต้องปรากฏในหน้าแรกของเว็บไซต์ดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2. 1 เมนูหลักที่ต้องปรากฏในหน้าแรกของเว็บไซต์

ฟังก์ชัน เมนู	ชื่อที่ปรากฏในเว็บไซต์
โฮมเพจ	Home
การอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศเกี่ยวกับเว็บไซต์	About
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	☐ General Information ☐ Images of
แนะนำการท่องเที่ยวข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	☐ Tourist Information ☐ Travel Guide ☐ Travel Tips - ข้อเท็จจริง ตัวเลข (Tourism Facts and Figures) - ข้อมูลสรุป (Fast Fact) - ข้อมูลเจาะลึก (In-Depth)
การวางแผนการเดินทาง	☐ Plan your trip ☐ Travel Planning ☐ Prepare your trip
โปรแกรมการเดินทาง	☐ Travel Packages
จุดหมายปลายทาง เมืองภาค	☐ Destinations ☐ Cities ☐ Regions and Cities
สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ	☐ Attractions ☐ What to See ☐ Sights and Attractions - ธรรมชาติ Nature, Active, Recreation - วัฒนธรรม Cultures, Heritage - แรงบันดาลใจ Incentive Travel, Inspiration
ความสนใจพิเศษ	☐ Special Interest ☐ Adventures ☐ Gay Travelers ☐ Themed Holiday

ฟังก์ชัน เมนู	ชื่อที่ปรากฏในเว็บไซต์
สิ่งที่ต้องทำ กิจกรรม	☐ What to Do ☐ Fun Things to Do ☐ Activities ☐ Holiday Ideas
การเดินทางภายในประเทศ	☐ Getting Around ☐ Touring Around
ที่พัก	☐ Accommodation ☐ Where to Stay
อาหารการกิน	☐ Where to Eat ☐ Gourmet Paradise ☐ Food ☐ Restaurant
การจับจ่ายใช้สอย	☐ Shopping ☐ Souvenirs ☐ Local Products, Product & Herbs
การสำรองผ่านระบบออนไลน์	☐ Online Booking, ☐ Reservation ☐ Online Shop
องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว	☐ Corporate Governance ☐ Tourism Board ☐ Strategies and Policies
สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูล	☐ Publication, Brochures ☐ Guestbook
ตัวแทนบริษัทท่องเที่ยว	☐ Newsletter / Events, News Bulletins ☐ Annual Events, Monthly Events
มีเดียมีเดีย ปฏิสัมพันธ์	☐ Webcam ☐ Photos ☐ Videos ☐ Wallpapers ☐ E-Cards ☐ Interactive Gallery ☐ Image Library ☐ Live Radio
แผนที่ การค้นหา	☐ Map ☐ Find a Location
สำนักข่าว	☐ Media Corner ☐ Press

ฟังก์ชัน เมนู	ชื่อที่ปรากฏในเว็บไซต์
การช่วยเหลือ	☐ Help, Helpdesk ☐ E-Complaints ☐ Info Centre ☐ E-Services ☐ Request Form ☐ Brochure request
การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ	☐ Trade / Partners ☐ Corporate Website ☐ Industry ☐ Travel Trade ☐ MICE
ดาวน์โหลด	☐ Download
การติดต่อ	☐ Contact
การค้นหา	☐ Search, Advanced Search
แผนที่เว็บไซต์	☐ SitemapA-Z
เชื่อมโยง	☐ Links
ความเป็นส่วนตัว	☐ Privacy Statement/Member login ☐ Register

ที่มา : อรุณี อินทรไพโรจน์ (2551 : 9)

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า เว็บไซต์ในภาคธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่นำเสนอข้อมูล สารสนเทศให้กับนักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจในเรื่องของ ข้อมูลหน่วยงาน กิจกรรมความเคลื่อนไหว รายละเอียดของสินค้าและบริการ ข้อมูลการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง การติดต่อเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาก่อนการตัดสินใจ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in the Community: TiC)

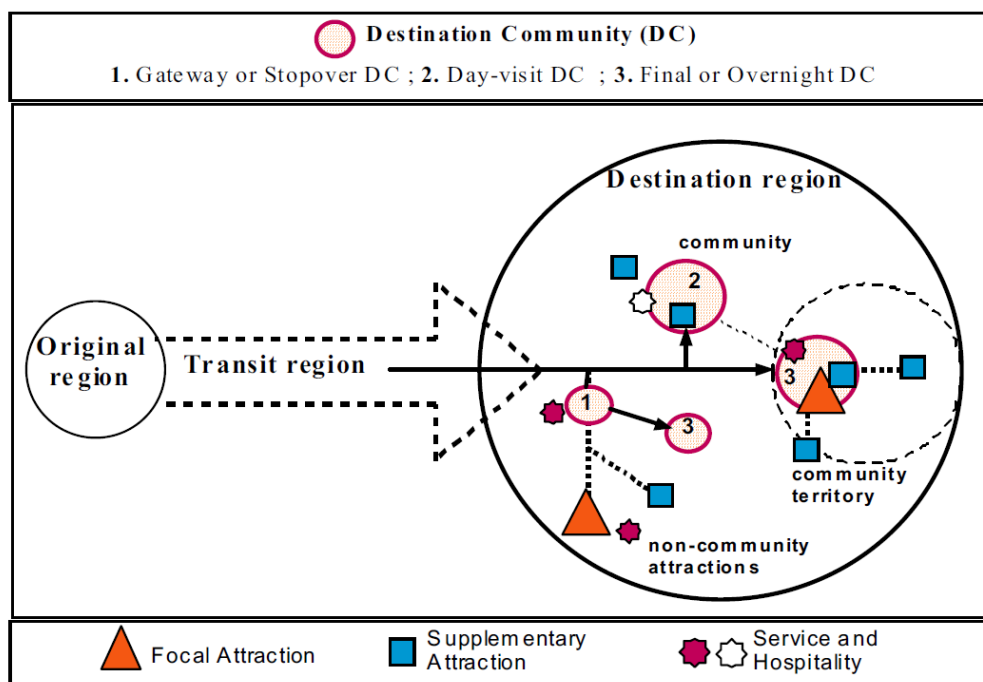
2.1.2.1 การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in the Community : TiC) เป็นการเรียกสถานการณ์การท่องเที่ยวในมิติของพื้นที่ที่เกิดมีการท่องเที่ยว โดยเน้นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในบริเวณชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัย โดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้นมาเยือน (Guest) ส่วนประชาชนในชุมชนเป็นเสมือนเจ้าบ้าน (Host) (Smith 1989) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มาเยือนกับเจ้าบ้านนั้นโดยทั่วไปเรามักมองในฐานะผู้ให้บริการหรือจำหน่ายสินค้า แต่ในมุมมองของมานุษยวิทยาแล้ว การท่องเที่ยวเป็นมากกว่าการค้าการขาย เพราะยังเป็นการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ร่วมกัน ผลของการวิเคราะห์ผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบเดิม พบว่าการท่องเที่ยว ได้ก่อให้เกิดการเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ที่ไม่ดี การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม อาชญากรรมและการบริการทางเพศ และการทำลายสิ่งแวดล้อม (Archer and Cooper 1994; Ashley, et al. 2001; Cohen 1996; Gee, et al. 1997; นิธิเอียวศรีวงศ์ 2537) จึงเป็นที่มาของการเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเพื่อผู้ยากจน (Pro-poor Tourism) สำหรับการท่องเที่ยวที่เน้นเป็นพิเศษในชุมชนได้มีการเสนอ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism) ที่เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งให้คนในชุมชนทั้งหมดเป็นผู้บริหาร จัดการ และรับประโยชน์อย่างแท้จริง

ในความเป็นจริงปรากฏว่า คนในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว มักไม่ได้เข้ามาในรูปแบบขององค์กรชุมชน แต่มีทั้งเป็นการมีส่วนร่วมแบบส่วนบุคคล กลุ่มคน และคนภายนอก ทำให้การท่องเที่ยวในชุมชนมีความหลากหลาย มีผลประโยชน์แตกต่างกัน และเกิดข้อขัดแย้งกันในชุมชนเอง (ทั้งในเชิงอุดมการณ์ ผลประโยชน์ และ วิธีการจัดการ)

อนึ่งในระบบท่องเที่ยว ถือได้ว่าชุมชนท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบในส่วนหนึ่งของปลายทาง (Destination Region) ที่ต้องการมีระบบการจัดการเป้าหมายการท่องเที่ยว (Destination Management) ที่เหมาะสม (Leksakundilok, 2004) ได้จัดชุมชนท่องเที่ยวออกเป็น 4 ลักษณะตามที่ตั้งลักษณะปลายทางทางการท่องเที่ยว (ดังรูปด้านล่าง) ประกอบด้วย

1. ชุมชนประตูผ่านการท่องเที่ยว (The gateway or transit community): เป็นชุมชนที่นักท่องเที่ยวแวะเที่ยวเพื่อเปลี่ยนการเดินทาง หรือแวะจุดสนใจบางอย่าง ก่อนเดินทางไปยังเป้าหมายหลัก โดยอาจมีบริการอาหาร ที่พัก พาหนะเดินทาง และต่อมาอาจเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาเพิ่มขึ้น เช่น บ้านนาข้าว บ้านท่าดอน อำเภอกู่กระดิ่ง บ้านเพ เมืองอัมพวง เป็นต้น

Sources: Synthesized from the situation in Thailand by adopting three regions of tourism system (Hall 2000; Leiper1995; Weaver and Lawton 2002b) that focus on the destination region, the locality of community and tourism resources, and the concept of destination coverage (Weaver and Lawton 2002b:192-3). ที่มา : Leksakundilok2004

ภาพที่ 2.1ชุมชนท่องเที่ยวในฐานะเป้าหมายการท่องเที่ยว (Destination)

2. ชุมชนท่องเที่ยวแบบไปกลับในวันเดียว (The day-visit destination community): เป็นชุมชนหรือกลุ่มชุมชนที่อยู่บนเส้นทางหรือที่มีเป้าหมายเดินทาง แต่ใช้เวลาไม่นาน ง่ายต่อการเข้าถึง และสามารถไป-กลับได้โดยไม่ต้องแวะพัก หรือไม่มีบริการที่พัก ชุมชนอาจมีแหล่งท่องเที่ยว หรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ประเพณี เป็นสินค้าพื้นบ้านและของที่ระลึก เป็นจุดสนใจ เช่น บ้านหุบกะพง บ้านแม่ดอยปุย เกาะสีเฮอร์ บ้านด่านเกวียน บ้านศรีวัง เป็นต้น ชุมชนนี้อาจมีบริการที่พัก หรือโฮมสเตย์ได้ แต่ยังไม่ใช่เป้าหมายหลักของนักท่องเที่ยวก็ได้

3. ชุมชนจุดหมายปลายทาง (The final or overnight destination community): เป็นชุมชนที่อยู่ห่างไกล หรือเป็นเป้าหมายเพื่อไปพักของนักท่องเที่ยว โดยอาจมีบริการที่พักแบบต่างๆ เช่น โรงแรม บังกะโล รีสอร์ท เช่น เกาะสมุย เกาะช้าง สามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเบตง เป็นต้น นอกจากนี้บริการที่พักไว้รองรับ ชุมชนเหล่านี้มักมีสิ่งดึงดูดใจอื่นๆ ด้วยเช่น ทะเล ป่าเขา แหล่งวัฒนธรรม

สำหรับการท่องเที่ยวที่ขยายตัวสู่ชุมชนในชนบท ในหลายแห่งพบปัญหาและต้องการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว แต่ไม่ต้องการให้การท่องเที่ยวไปเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนมากนัก จึงได้พยายามเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกคือการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยชุมชนต่างๆ ได้ นิยามตนเองเป็น 4 ชื่อด้วยกัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (การท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2551) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในความเข้าใจกิจกรรมแบบเดียวกัน

2.1.2.2 บริการและการจัดการการท่องเที่ยว

ประชาชนในชุมชนสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยบริการหลากหลายประเภทตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและขึ้นอยู่กับแหล่งเงินทุนและทรัพยากรอื่นๆ ที่มีให้กับชาวท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (งานฝีมือ, สินค้าเกษตรหลักและรองและบริการในท้องถิ่นพื้นฐาน) สามารถบริการโดยตรงให้กับนักท่องเที่ยวโดยคนท้องถิ่น ในขณะที่บริการอื่นๆ เช่น ที่พัก (รีสอร์ทและประเภทบังกะโล) การดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการขนส่งอาจจะมีการบริหารจัดการและดำเนินการโดยส่วนตัว / ผู้ประกอบการภายนอก สมาชิกในชุมชนท้องถิ่นที่มีฐานะดีแต่ละรายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเภทนี้ด้วยเช่นกัน เฉพาะในทศวรรษที่ผ่านมาแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชนที่เป็นเจ้าของและบริหารจัดการบริการและผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้รับการส่งเสริมในหลายชุมชน

คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริการด้านการท่องเที่ยว (ในฐานะปัจเจกบุคคลหรือเป็นกลุ่ม) โดยการจัดหา

- 1) ที่พักได้แก่เกสต์เฮาส์บังกะโลรีสอร์ทโฮมสเตย์และบริการตั้งแคมป์
- 2) อาหารและเครื่องดื่ม คือร้านอาหารท้องถิ่นร้านอาหารร้านขายของชำและร้านอาหาร
- 3) การขนส่ง นั่นคือรถมินิบัสรถจักรยานยนต์รถสามล้อเรือล่องแพม้าวิ่งและวัวหรืออาจทำหน้าที่เป็นคนเฝ้าประตู
- 4) ร้านค้าที่ป้อนน้ำมัน ร้านขายของชำ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และร้านขายของที่ระลึก
- 5) มรดกทางวัฒนธรรมศิลปะ และการแสดงที่เป็นวัดบ้านเก่า พิพิธภัณฑสถานศูนย์วัฒนธรรม การแสดงเต้นรำ

6) การสื่อความหมายในท้องถิ่น และการสื่อความหมายด้านภูมิปัญญา คือการเดินป่า การตกปลา การเยี่ยมชมฟาร์ม การบำบัดด้วยสมุนไพรท้องถิ่น การนวด ฯลฯ

TiC ตามที่มีการปฏิบัติไม่ได้มีโอกาสมากมายสำหรับคนในท้องถิ่นในการสร้างรายได้ บริการส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีการติดต่อโดยตรงกับนักท่องเที่ยวมีการจัดการและดำเนินการโดยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว นอก ผู้ประกอบการหรือผู้แนะนำจะติดต่อกับคนในท้องถิ่นสำหรับสินค้าและบริการบางอย่างที่พวกเขาต้องการ และจ่ายค่าธรรมเนียมเล็กน้อยสำหรับสิ่งเหล่านี้ ชาวบ้านมักยอมรับสถานการณ์เช่นนี้ ดีกว่าไม่มีอะไร ในหลายโอกาสผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมท้องถิ่นโดยไม่ต้องจ่ายชาวบ้านและอาศัย พวกเขาจะพอใจกับรายได้ใดๆ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวซื้ออาหารหรือเครื่องดื่ม หรือของที่ระลึกบางชนิด จะเป็นการดีที่รูปแบบใหม่ของ TiC จะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านในระดับสูงและจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของที่ได้มาจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนชุมชน และผลกระทบน้อยลงในวัฒนธรรมท้องถิ่นและสภาพแวดล้อม

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

นิยามการนิเวศการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลายแห่ง หมายถึงชุมชนในฐานะองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรืออย่างน้อยแนะนำว่าชุมชนท้องถิ่นหรือประชาชนอาจได้รับประโยชน์จากรูปแบบการท่องเที่ยวนี้ แม้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ แต่ในหลายประเทศพื้นที่ทางธรรมชาติในลักษณะเดียวกันนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเกี่ยวข้องกับบทบาทและความรับผิดชอบของชุมชน

ชุมชนมักเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในสองวิธี

ประการแรก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวในแง่ของสถานที่และสองเป็นผู้ประกอบการหรือนักแสดงในแง่ของการจัดการโดยคนหรือองค์กรท้องถิ่น จุดหมายปลายทางสามารถเป็นชุมชนของตัวเองและทรัพยากรธรรมชาติรอบๆ ตัวพวกเขาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเพณีและวิถีชีวิตของพวกเขา โอกาสในการดำเนินการทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นอยู่กับว่าพวกเขามีสิทธิในการจัดการทรัพยากรเหล่านี้เท่าใด สิทธิของคนในท้องถิ่นในการควบคุม หรือมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะไม่ค่อยได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่คุ้มครอง ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องและจัดการทรัพยากรธรรมชาติมักเป็นผลมาจากคำประกาศดังกล่าว เพื่อสนับสนุนความสามารถของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และหลีกเลี่ยง หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น แนวคิดเรื่องการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสม ได้รับการรับรองหรือการพัฒนาชุมชนไม่สามารถละเลยการมีอยู่ของการท่องเที่ยวในชุมชนได้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน (CBET) เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวตามชุมชน (CBT) เรียกว่าหลังจากการอธิบายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เน้นเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบของชุมชนท้องถิ่นในการเข้าร่วมหรือควบคุมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (eco) tourism development เราสามารถพูดถึงการมีส่วนร่วมได้หลายระดับ แต่คำว่า "ชุมชน" หมายถึงชุมชนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทั้งหมด สามารถดูการพัฒนาท้องถิ่นและการบริการและโปรแกรมที่สามารถเข้าถึงกลุ่มหรือประชากรในชุมชนของตนเองได้กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นชุมชนในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - based tourism) องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม ความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น CBT : เครื่องมือในการพัฒนาชุมชน หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนกำเนิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวของ CBT สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จากการท่องเที่ยว CBT กระบวนการพัฒนา CBT ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

2.1.3.1 ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

พจนานุกรม (2546: 178-179) ได้ระบุว่า แนวคิดและต้นกำเนิดของคำว่า อีโคทัวร์ริซึม (ecotourism) มาจากประเทศตะวันตก มีการให้คำนิยามคำนี้หลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละคน หรือสังคมที่ผู้เขียนหรือนักวิชาการคลุกคลีอยู่ โดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาที่คู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในบริบทสังคมไทยที่คนกับธรรมชาติมีความผูกพันใกล้ชิดกัน แนวคิดนี้จึงเน้นบทบาทของคนและชุมชนมากขึ้น เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า “การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากระบบนิเวศในพื้นที่ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน” ซึ่งมองว่าคนและชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมกับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีแหล่งธรรมชาติเป็นฐาน อย่างไรก็ตามได้มีการอธิบายความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ชัดเจนขึ้น โดยสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2560) ได้อธิบายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

2.1.3.2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์ประกอบหลักของ CBT มีอยู่ 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์การชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้ (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2560: ออนไลน์) ประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของ CBT ได้แก่

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

- 1.1) ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพา
- 1.2) และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 1.3) ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2) ด้านองค์กรชุมชน

- 2.1) ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน
- 2.2) มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่างๆ หลากหลาย
- 2.3) ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3) ด้านการจัดการ

- 3.1) มีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

3.2) มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับ

3.3) การพัฒนาชุมชนโดยรวมได้

3.4) มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

3.5) มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4) ด้านการเรียนรู้

4.1) ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิต

4.2) และวัฒนธรรมที่แตกต่าง

4.3) มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน

4.4) สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

2.1.3.3 หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2555) กล่าวถึง หลักการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีลักษณะดังนี้

- 1) ชุมชนเป็นเจ้าของ
- 2) ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
- 3) ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
- 4) ยกระดับคุณภาพชีวิต
- 5) มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
- 6) คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 7) ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
- 8) เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 9) เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
- 10) มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

2.1.3.4 CBT เป็นแนวทางใหม่ของ TIC

ผลกระทบของการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมต่อชุมชนคือการพิจารณาหลักของนักพัฒนาชุมชน NGO สังคมวิทยามานุษยวิทยา นักสิ่งแวดล้อม และเจ้าหน้าที่ ของรัฐ และผู้ประกอบการบางส่วนบางคนแนะนำให้หลีกเลี่ยงกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน (ชนบทและชนเผ่า) ในขณะที่บางคนแนะนำให้เปลี่ยนกระบวนการพัฒนาในระดับชุมชน อย่างไรก็ตามหลายคนมองว่าการพัฒนา TIC เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และยากที่จะปฏิเสธ ในเรื่องนี้บางคนแนะนำว่าหากการท่องเที่ยวมีการพัฒนาในชุมชนเป้าหมายควรมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต หรือเพื่อให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้านติดต่อกันและกันแทนที่จะแสวงหาผลกำไรสูง เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมวลชนมี (ดัชนี่ เอมพันท์ และสุรเชษฐ์ ชิตธรรม 2545;

พจนานุกรม (พจนานุกรม 2546) การใช้ TIC เป็นแหล่งรายได้หลักควรเป็นเป้าหมายเมื่อชุมชนมีศักยภาพสูง และได้มีการพัฒนากระบวนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

ความคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวในชุมชนในประเทศไทยมีความน่าสนใจเพียงหนึ่งทศวรรษเท่านั้น แต่ยังช่วยเปลี่ยนบทบาทของชุมชนจากวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยว (ผู้ถูกเที่ยว) (ยศ สันตสมบัติ 2001: 197) ไปเป็นผู้ควบคุมการท่องเที่ยว (ผู้ถูกเที่ยว) การท่องเที่ยวตามชุมชน (CBT) ได้รับการนิยามว่าเป็น "ประเภทของการท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยชุมชนท้องถิ่น" (France 1997: 16) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน (CBET) ได้รับการนิยามว่าเป็น "องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นเจ้าของและจัดการโดยชุมชน (Sproule 1998: 235) ดังนั้น CBT ควรนำมาใช้เพื่ออ้างถึง TIC ใหม่เพราะครอบคลุมทุกรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน และมีแนวโน้มที่จะได้รับการจัดการและควบคุมโดยชุมชน

แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยว นอกจากนี้การพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 ยอมรับว่าแนวทาง "แบบองค์รวม" และ "ประชาชนเป็นศูนย์กลาง" เป็นประเด็นหลักในการพัฒนา (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 1997, 2001) เห็นได้ชัดว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถตอบสนองและสนับสนุนเรื่องนี้ได้ดี (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) 1997: 5-3)

2.1.4 แนวคิดองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว

องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวนั้นได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ว่าองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ หรือ 3 A's ดังต่อไปนี้ คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 ก, หน้า 28-29)

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้นๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทแตกต่างกันไป เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านความสวยงามของธรรมชาติก็ชอบที่จะไปเที่ยวภูเขาหรือหาดทรายหรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านศิลปวัฒนธรรมก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวเขาหรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านโบราณสถานก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนั้นภาพลักษณ์และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยวนั้น

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียงอีกทั้งต้องมีที่จอดรถหรือสถานีรถไฟหรือท่าเรือหรือท่าอากาศยานเพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

3) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังทรัพยากรท่องเที่ยวนั้น

ให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยวยาวนานวันขึ้นซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวหมายถึงสรรพสิ่งทีรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัยโดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเหล่านี้รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเองแล้วถือเป็นผลพลอยได้ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการที่ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเช่นกัน คือ การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เพราะองค์ประกอบ ดังกล่าวมีผลอย่างยิ่งต่อค่าใช้จ่าย ความรวดเร็วและความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าสู่ สถานที่นั้น ซึ่งรวมถึงสาธารณูปโภคในส่วนของการคมนาคมขนส่ง ถนนบิน รถไฟ ท่าเทียบเรือ รวมถึง ความจุ ความรวดเร็ว ราคาและความหลากหลายของสาธารณูปโภคเหล่านี้รวมทั้งกฎระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการออกวีซ่า และการตรวจคนเข้าเมือง (Middleton, 1994)

Dickman (1996) กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวว่าแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Tourist Destination and Tourism Product) จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก หรือองค์ประกอบ 5A คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมต่างๆ (Activity) ดังนี้

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นซึ่งแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งแยกเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาหาดทรายชายหาดภูเขาอุทยานแห่งชาติเทศกาลต่างๆหรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นทีโด่งดังและโดยทั่วไปแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า 1 อย่างเช่นภูเก็ตซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายเช่นหาดทรายกิจกรรมทางน้ำสถานบันเทิงต่างๆรวมทั้งสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ

2) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยวหรือคนเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ได้รวดเร็วปลอดภัยและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นแหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบขนส่งซึ่งประกอบด้วยเส้นทางพาหนะสถานีและผู้ประกอบการขนส่งมีวัตถุประสงค์ในการลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

3) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) ซึ่งหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อนักท่องเที่ยวเช่นสาธารณูปโภคน้ำไฟโทรศัพท์ห้องสุขาและสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้เช่นโรงพยาบาลสถานคารสำนักงานไปรษณีย์การบริการในกรณีฉุกเฉินก็มีความสำคัญเช่นกัน

4) ที่พัก (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอพร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคาและการบริการที่เหมาะสมต่อสถานที่และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก

5) กิจกรรมต่างๆ (Activity) ที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นเพื่อทำให้การท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวน่าสนใจมากขึ้นและกิจกรรมต่างๆ

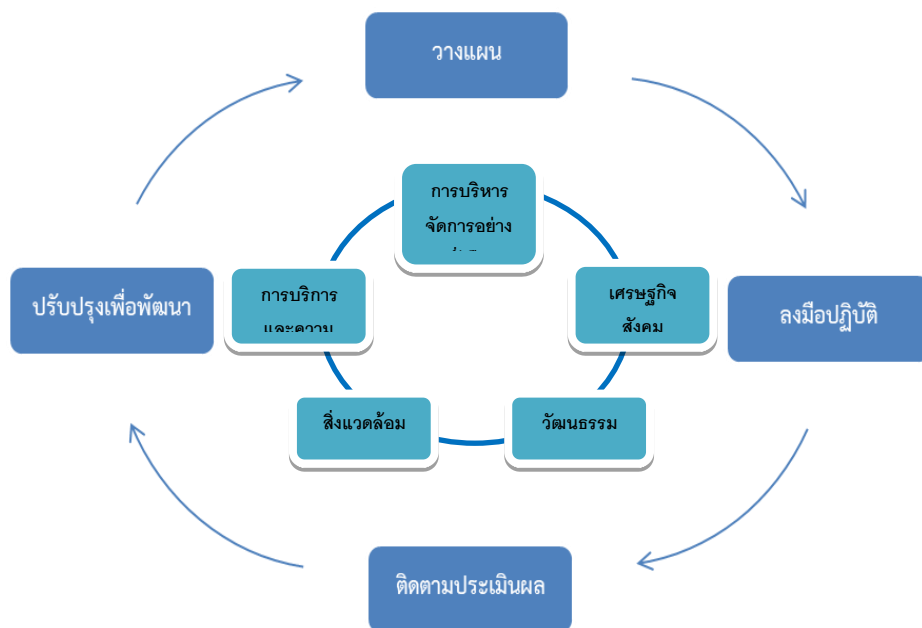
ควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเช่นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเลเช่นดำน้ำว่ายนน้ำ เป็นต้น

2.1.5 เกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน (อพท.)

เกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดย ชุมชนนั้นถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผน ดำเนินการ และ ประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท. โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและ คุณภาพชีวิตที่ดี 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวม 100 ข้อ (สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท., 2559, ออนไลน์) ในการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น อพท. มีแนวคิดหลักใน การบูรณาการองค์ประกอบของการพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความ ยั่งยืน และ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในชุมชน ดังนั้น เกณฑ์ มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนจึงประกอบด้วย 5 ด้านใหญ่ คือ

1. กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนมีการจัดการอย่างยั่งยืน
2. การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น สังคมและคุณภาพชีวิต
3. การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
5. ด้านบริการและความปลอดภัย

ทั้งนี้ เกณฑ์แต่ละด้านมีแนวคิดเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเป็นวงจร คือ การวางแผน การปฏิบัติจริง การติดตามประเมินผล และ การปรับปรุงพัฒนา ตามแผนผังด้านล่าง

ภาพที่ 2.2 แนวคิดเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน 5 ด้านนั้นจะแบ่งเป้าประสงค์ทั้งสิ้น 28 เป้าประสงค์ ดังนี้

ด้าน 1: ชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 1 ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 2 ประสิทธิภาพของข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 3 ประสิทธิภาพของข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 4 ประสิทธิภาพของกลุ่มบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการบุคคลากรในกลุ่มฯ

เป้าประสงค์ที่ 5 ประสิทธิภาพของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

เป้าประสงค์ที่ 6 ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่างๆ

เป้าประสงค์ที่ 7 ประสิทธิภาพด้านการจัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนอย่าง ยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 8 ประสิทธิภาพของระบบบัญชี การเงิน

เป้าประสงค์ที่ 9 การให้ความสำคัญกับเยาวชน

ด้าน 2: ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าประสงค์ที่ 10 ประสิทธิภาพในการจัดสรรรายได้

เป้าประสงค์ที่ 11 ประสิทธิภาพในการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าประสงค์ที่ 12 คุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 13 การให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนในการท่องเที่ยว

ด้าน 3: ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม

เป้าประสงค์ที่ 14 คุณภาพทบทวนข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 15 ประสิทธิภาพในการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เป้าประสงค์ที่ 16 ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น

ด้าน 4: ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ 17 ประสิทธิภาพในการจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 18 คุณภาพทบทวนข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ 19 ประสิทธิภาพในการเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป้าประสงค์ที่ 20 ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 21 ประสิทธิภาพในการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยว

ด้าน 5: ด้านบริการและความปลอดภัย

เป้าประสงค์ที่ 22 ระดับความพึงพอใจในการให้บริการและความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 23 ประสิทธิภาพของนักสื่อความหมาย

เป้าประสงค์ที่ 24 คุณภาพของเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 25 คุณภาพของจุดบริการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ 26 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิธีการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 27 ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกรณีฉุกเฉิน

เป้าประสงค์ที่ 28 ประสิทธิภาพในการติดต่อประสานงานด้านบริการ

แต่ละเป้าประสงค์จะประกอบด้วย “เกณฑ์ย่อย” ที่ใช้วัดระดับประสิทธิภาพ และคุณภาพของแต่ละ เป้าประสงค์โดยในแต่ละ “เกณฑ์ย่อย” จะประกอบด้วย “ดัชนี” ซึ่งวัดความสมบูรณ์ของเกณฑ์ย่อยแต่ละข้อ

2.1.6 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.1.6.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

โกวิท พวงงาม (2541) อธิบายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของกลุ่มองค์กร ชุมชนมีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ โดยมีความเข้าใจปัญหาของตนและตระหนักถึงสิทธิของตนที่มีต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บุคคลได้รับข้อมูลใหม่ที่จะช่วยเพิ่มอำนาจ ความคิด และโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์ และตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในกิจกรรมเหล่านั้นทองใบ สุดซารี (2543)

กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น มีลักษณะเป็นกระบวนการที่จะทำให้พนักงานมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงานของตน บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอาจมีความผูกพันในการทำงาน น้อยกว่าการเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นการเข้าไปมีส่วนร่วมจะทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการบริหารงานขององค์กรดีขึ้น ส่งผลให้บุคคลเกิดความพอใจในการทำงานและมีแรงใจที่จะมุ่งสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ตลอดจนทำให้เขาได้รับการยอมรับ

(Recognition) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) และเกิดความนับถือตนเองมากขึ้น (Self-esteem) นอกจากนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรส่งผลให้เขามีความชัดเจนในความคาดหวังมากยิ่งขึ้น

กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจการทำงาน และการบริหารงานในองค์การได้ดียิ่งขึ้นอีก ทั้งจะเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจในการทำงานกับระบบรางวัลได้ดีขึ้นเฉลี่ย บุริภักดี

(2545) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคล ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนา การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้ามามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิด หรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริง แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆมีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว

ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารพัฒนามักไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิด หรือโครงการของตน นรินทร์ชัย พัฒนพงศา

(2546) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสระภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ สรยุทธ จันสุข (2558) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่ง เป็นไปในรูปของผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมทำให้เกิดผลของกิจกรรมที่เข้าร่วมมิใช่เป็นผู้ร่วมคิดตัดสินใจหรือผู้ได้รับประโยชน์เท่านั้น

จากการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ อย่างมีอิสระและเสรีภาพ โดยมีความเข้าใจปัญหาและตระหนักถึงสิทธิของตนที่มีต่อสิ่งนั้น เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกันคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในกิจกรรม

2.1.6.2 รูปแบบ และขั้นตอนการมีส่วนร่วม

รูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนได้ 3 วิธี (ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2543)

1. การมีส่วนร่วมโดยศึกษาจากนิทรรศการที่แสดงแก่ประชาชนทั่วไป หรือการให้ข้อมูล
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลข่าวสาร

3. การมีส่วนร่วมโดยเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา และแผนงานโครงการที่เป็นทางเลือกต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

โกวิท พวงงาม (2545) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาด การมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความยากลำบาก

นอกจากนี้สำนักมาตรฐานการศึกษา และคณะ (2545) ยังได้ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

จากศึกษารูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนควรประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2.1.6.3 ระดับของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดย แบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ

3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

1. ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
2. ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร
 - 2.1 ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
 - 2.2 วางแผนแก้ไขปัญหานั้นเป็นเรื่องราว
 - 2.3 ร่วมระดมความคิดทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหานั้น
 - 2.4 ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
 - 2.5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นๆ
 - 2.6 ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
 - 2.7 ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

2.1.6.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชน (ชิต นิลพานิช และกุลธนาพงศธร, 2532) มีดังนี้

1. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล

2. หลักการขจัดความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ และความคิดจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว

3. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิดของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

5. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการ พัฒนาได้

6. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

อนึ่ง สำนักมาตรฐานการศึกษา และคณะ (2545) ได้ กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการคือ

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่างๆ

1.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชน และระหว่างชุมชน

1.3 จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่างๆ

1.4 ลงมือปฏิบัติจริง

1.5 ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสม

2. การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจใน ความสามารถที่มี จะช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการพัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

2.2 สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุน ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

2.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

2.1.6.5 กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำได้หลายวิธี ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2545)

1. การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมอภิปรายหาหรือเนื้อหาสาระของแผนงานหรือโครงการพัฒนาเพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
2. การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อให้ทราบถึงผลดี ผลเสียในกรณีต่างๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบต่อ ความเป็นอยู่ของเขา
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อให้ความมั่นใจว่ามีเสียงของประชาชนที่ถูกผลกระทบ เข้ามีส่วนร่วม รับรู้และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้วย
4. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างทั่วถึง
5. การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือก ตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร
6. การจัดทัศนศึกษา เป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
7. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น
8. การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย กฎ ระเบียบในประเด็นต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม
9. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจนอันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม
10. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจต่อโครงการอีกครั้งหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทัน่วงที

2.1.7 ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคใต้ และภาคกลาง

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยวจากฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีชุมชนท่องเที่ยวบางส่วนที่ยังไม่ได้สำรวจในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และภาคกลาง 6 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ซึ่งสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง

จังหวัด	จำนวน	ชุมชน
ระนอง	10	1)บ้านแหลมนาว 2) บ้านในวง 3) บ้านเกาะพยาม4) บ้านเกาะหาดทรายดำ 5) บ้านพรัง6) บ้านบางสึงดี 7) บ้านเขาฝาชี8)บ้านเกาะช้าง9) บ้านเกาะเหลา 10) ชุมชนตลาดใหม่-เสาดง
พังงา	15	1)เมืองเก่าตะกั่วป่า 2) กลุ่มโฮมสเตย์บ้านบางพัฒนา 3) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนเขาไข่นุ้ย 4) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนคลองสังหนะ 5) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านพรุใน 6) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกไคร 7) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวบ้านบางเตย 8) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน9) กลุ่มชุมชนบ้านเขาเปาะ 10) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างนอน11) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านน้ำใส12)กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านทุ่งรัก 13) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะพระทอง14) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านทุ่งนางดำ 15) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเขือ
กระบี่	6	1)ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย 2) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง3) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านร่าหมาด-ขุนสมุทร 4) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ 5) วิสาหกิจเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวลึก 6) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านกลาง
ภูเก็ต	2	1)บ้านบางคณทิ 2) บ้านท่าฉัตรไชย
ตรัง	19	1)กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย 2) กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออก 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวการเกษตรตำบลอ่าวตง 4) ชุมชนเมืองเก่าทับเที่ยง 5)กลุ่มอนุรักษ์ป่าสาธิตอำเภอนาโยง (กลุ่มใหม่) 6) วิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านบ่อหว่า 7) ชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง 8) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลิบง 9) ชุมชนบ้านแหลม 10) ชมรมการท่องเที่ยวเมืองกันตัง 11) โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์ 12) ชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม 12) ชุมชนบ้านหน้าลา13) ชุมชนบ้านแหลม (เกาะสุกร) 14) ชุมชนอนุรักษ์แม่น้ำตรัง 15) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านหน้าเขา ในวัง 16) ชุมชนบ้านถ้ำพระพุทธ 17) ชุมชนบ้านทุ่งตะเซาะ 18) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลูกช้าง 19) กลุ่มอนุรักษ์วังผาเมฆ
สตูล	16	1)บ้านวังสายทอง 2) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านโคกพะยอม 3) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหัวหิน 4) ชุมชนท่องเที่ยวบ้าน บุโบาย5) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังตง 6) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านตำมะลัง7) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง 8) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาน้อย9) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหัวทาง10) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านบากันใหญ่11) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะโงะ 12) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านขอนแก่น

จังหวัด	จำนวน	ชุมชน
		คลาน 13) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหลอมปิ่น 14) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหัวทาง 15) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะหลีเป๊ะ 16) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเจ๊ะบิลัง
ชุมพร	5	1)บ้านเกาะเตียบ 2) กลุ่มท่องเที่ยวเชาณมสาว 3) เทวโหลมโฮมสเตย์ 4) ชุมชนบ้านกลางตาง 5) ชุมชนบ้านทุ่งมหา
สุราษฎร์ธานี	13	1) ชุมชนเลม็ด 2) ชุมชนพุมเรียง 3) ชุมชนบางโปไ้ม้ 4) ชุมชนท่าฉาง 5) ชุมชนเขาพัง 6) ชุมชนคลองน้อย 7) ปากด่าน 8) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยัน 9) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์ 10) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล 11) วิสาหกิจชุมชนเพื่อการเกษตรและการท่องเที่ยวบึงขุนทะเล 12) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง 13) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514
นครศรีธรรมราช	9	1)ชุมชนกรุงชิง 2) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย 3) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา4) วิสาหกิจชุมชนคนต้นน้ำบ้านวังหอน5) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านสวนพอเพียง 6) เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนสวนขัน
พัทลุง	8	1)กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย 2) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านขามสายน้ำมีชีวิต 3)กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่4) กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะหมาก 5) กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางคำ
สงขลา	15	1)กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว 2) ชุมชนเกาะยอ3) ชุมชนบ้านคูน้ำรอบ 4) บ้านคลองฉนวน 5) ชุมชนบ้านแคเหนือ6) บ้านบางหยี7) บ้านบางเหรียงใต้ 8) บ้านโคกเมือง 9) บ้านควนชีแรด 10) บ้านหัวควน 11) บ้านช่างแก้ว 12) บ้านทุ่งครก13) บ้านเกาะแลหนัง 14) บ้านควนเจดีย์ 15) บ้านดงหมู่เหนือ
ปัตตานี	2	1)ชุมชนเที่ยวยะหริ่ง 2) บ้านคลองทราย
ยะลา	1	1)ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง
นราธิวาส	1	1)ตลาดน้ำยะกัง
กรุงเทพมหานคร	6	1)ชุมชนพระโขนง 2) ชุมชนคลองบางหลวง 3) ชุมชนนางเลิ้ง4) ชุมชนกุฎีจีน 5) ชุมชนตลาดน้อย 6) ชุมชนคลองภาษีเจริญ
สุพรรณบุรี	7	1)บ้านตลาดศรีประจันต์ 2) บ้านสุวรรณตะไล่ 3) บ้านจระเข้สามพัน 4) บ้านโพธิ์ศรี 5) บ้านเก่าห้อง 6) บ้านดงเย็น 7) ชุมชนบ้านแหลม
สมุทรสงคราม	2	1)บ้านวัดเขายี่สาร 2) ชุมชนบ้านบางพลับ
สมุทรสาคร	0	
เพชรบุรี	6	1)ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี 2) บ้านหนองจอก 3) บ้านแหลมผักเบี้ย 4)

จังหวัด	จำนวน	ชุมชน
		ชุมชนถ้ำรงค์ 5) บ้านน้ำทรัพย์ 6) บางตะบูน
ประจวบคีรีขันธ์	6	1)บ้านปาละอู 2) บ้านรวมไทย 3) บ้านย่านซื่อ 4) บ้านด่านสิงขร 5) ชุมชนอ่าวน้อย 6) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประดู่
รวม		149ชุมชน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญากรณ ไซยคช และคณะ (2561) ได้รวบรวมรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวโดยได้รับรวบรวมรายชื่อชุมชนจากหน่วยงาน ได้แก่ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โฮมสเตย์ไทย และกรมพัฒนาชุมชน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่มีอยู่ในภาคใต้และภาคกลาง ซึ่งจากฐานข้อมูลรายชื่อหมู่บ้านมีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 3 จังหวัด (นนทบุรี ปทุมธานี และอยุธยา) ที่มาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้ทบทวนฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันจากหน่วยงาน ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) กรมการพัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยที่คณะผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ความซ้ำซ้อนโดยสรุปจำนวนชุมชนที่มีการท่องเที่ยวคงเหลือทั้งสิ้นจำนวน 108 ชุมชน

อานัติ จักรแก้ว (2545) ออกแบบฐานข้อมูลของระบบข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้เทคโนโลยีทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จัดทำโปรแกรมประยุกต์เพื่อการนำเสนอ ข้อมูลสารสนเทศทางด้านท่องเที่ยว ในลักษณะของเมนูการเรียกค้นข้อมูลทางหน้าจอภาพ และจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต การออกแบบฐานข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) และข้อมูลลักษณะประจำ (Attribute data) หลังจากได้ออกแบบฐานข้อมูลแล้ว ได้สร้างฐานข้อมูลโดยข้อมูลเชิงพื้นที่ สร้างด้วยโปรแกรม Pc Arc/Info 3.5 และฐานข้อมูลลักษณะประจำ สร้างด้วยโปรแกรม Microsoft Excel แล้วเชื่อมโยงข้อมูลทั้งสองเข้าด้วยกัน ด้วยคำสั่งประจำตัวที่ได้กำหนดไว้ ด้วยโปรแกรม ArcView 3.1 และสร้างโปรแกรมประยุกต์ด้วยภาษา Avenue สำหรับการจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวหลัก จำนวน 39 แห่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ตัวแปรหลัก 14 ตัวแปร ในการจัดลำดับศักยภาพ ได้ใช้เทคนิคการถ่วงน้ำหนัก (Weighting) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เพื่อจำแนกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ปานกลาง และต่ำ หลังจากผ่านวิธีการดำเนินการข้างต้น ผลของการวิจัยครั้งนี้ (1) ทำให้ได้ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) ได้โปรแกรมประยุกต์ที่นำเสนอข้อมูลสารสนเทศทางด้านท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ใช้ได้สอบถามผ่านหน้าจอภาพในระบบเมนูภาษาไทย (3) ได้ค่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง 12 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง 11 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ 16 แห่ง เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ทวิสินธุ์ ตั้งแข่ง (2559) ศึกษาการพัฒนากระบวนการสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัด สตูลโดยใช้แนวคิดวงจรการพัฒนากระบวนการสารสนเทศแบบ SDLC (System Development Life Cycle) เป็นแนวทางในการศึกษา การพัฒนาระบบพบว่า วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเพื่อเป็นคลังความรู้ของชุมชนและนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นเครื่องมือการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูลซึ่งประกอบด้วยระบบย่อย ดังนี้ ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบคลังความรู้ ระบบโปรแกรมทัวร์ ระบบจองทัวร์ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบเว็บบอร์ด ระบบปฏิทิน ระบบรูปภาพ ระบบวิดีโอ ระบบสมาชิก ระบบงานวิจัย ระบบสืบค้น ระบบสถิตินักท่องเที่ยวจากการประเมินระบบพบว่าสามารถจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ รวมถึงสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดีซึ่งผู้ใช้งานมีความพึงพอใจที่มีต่อระบบสารสนเทศ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ด้านการออกแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ด้านระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และด้านการใช้งานระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

ไพศาล กาญจนวงศ์ (2557) การศึกษาบริบทของโฮมสเตย์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวน 36 แห่งพบว่า มีเพียงร้อยละ 19.4 ที่มีเว็บไซต์เป็นของตนเอง ร้อยละ 22.2 ใช้เฟสบุ๊คเพื่อการประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 25.0 ใช้อีเมลเพื่อการติดต่อสื่อสาร และร้อยละ 97.2 ใช้โทรศัพท์เพื่อการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาระบบสารสนเทศของบ้านพักโฮมสเตย์จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์ วงจรการพัฒนากระบวนการถูกนำมาใช้เพื่อการพัฒนากระบวนการทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่ทำงานแบบฐานข้อมูลบนเว็บ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลโฮมสเตย์ บ้านพัก ห้องพัก กิจกรรมในชุมชน การได้รับรางวัล คณะกรรมการ และแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง โดยใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลไมโครซอฟท์แอคซีสแอคเซสและเพอร์ และใช้รหัสโปรแกรมภาษาเอเอสพีคอตเน็ต แล้วนำระบบงานใหม่ไปทดลองใช้จริงในโฮมสเตย์ 12 แห่ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 63 คน ได้แก่ เจ้าของบ้านพักร้อยละ 39.7 กรรมการชุมชนร้อยละ 30.2 และเยาวชน ร้อยละ 19.0 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.3) มีอายุอยู่ระหว่าง 15-76 ปี และมีอายุเฉลี่ย 43 ปี สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศของบ้านพักโฮมสเตย์พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยเฉพาะด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานจริงมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือด้านมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.46$) และด้านการใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.38$) ตามลำดับ

มรกต วรชัยรุ่งเรือง (2559) เขตตลิ่งชันเป็นเขตหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จึงมีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเชื่อมโยงไปกับคลองในพื้นที่ จึงทำให้เกิด วิถีชีวิตริมน้ำและการสัญจรทางน้ำ นอกจากนี้เขตตลิ่งชันมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในแบบวิถี ชุมชนและการท่องเที่ยวทางน้ำ ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จะช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวในเขตตลิ่ง ชันให้เป็นที่รู้จักต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมากยิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของงานวิจัยขึ้นดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวเขตตลิ่งชัน และจัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวเขต ตลิ่งชัน การรวบรวมข้อมูล แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือฐานข้อมูลระบบ

สารสนเทศภูมิศาสตร์ และฐานข้อมูล องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ด้านการท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบภูมิทัศน์ด้านการท่องเที่ยวเก็บรวบรวมโดยคำนึงถึง 5 ประเด็น ได้แก่ ส่วนที่ ที่ตั้ง จินตภาพเมือง คุณลักษณะสิ่งดึงดูด สำรวจทรัพยากรด้วยสายตา สำรวจจุดควบคุมมุมมอง ส่วนของ ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เราจำเป็นต้องสร้างแบบจำลองก่อนจะจัดทำข้อมูลในรูปแบบกายภาพในรูปแบบผัง Diagram ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้ออกแบบชั้นข้อมูล 5 ประเภทได้แก่ วัด ทำเรือ ร้านอาหาร วัสดุอาคารและ ประเภทอาคาร ผลการศึกษาพบว่าการจัดทำ Attribute Indexing เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้นฐานข้อมูลให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น การจัดทำฐานข้อมูลในครั้งนี้คำนึงถึงการปรับเปลี่ยนข้อมูลตามยุคตามสมัยจึงได้จัดทำฐานข้อมูลโดยแยกส่วนชั้นข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการบำรุงรักษา ส่วนของฐานข้อมูลองค์ประกอบเชิงภูมิทัศน์พบว่าองค์ประกอบบริเวณน้ำบริเวณฝั่งตรงข้ามตลาดน้ำวัดดลิ่งชันหากได้รับการพัฒนาปรับปรุงจะสามารถเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเขตดลิ่งชันเป็นอย่างดี

ภานุ วรมิตร (2549) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า (1) ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยมาก เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ (2) ขาดการประสานงานที่ดีและงบประมาณในการอุดหนุนและดูแลสิ่งแวดลอมยังมีน้อย ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (3) ประชาชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดลอม ทำให้พื้นที่สกปรกและถูกปล่อยปละละเลย (4) ปัจจัยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมีส่วนร่วมใน 1) การค้นหาสาเหตุของปัญหา 2) การวางแผน 3) การดำเนินงานและการปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล 5) การบำรุงรักษาและการแก้ไขปรับปรุง

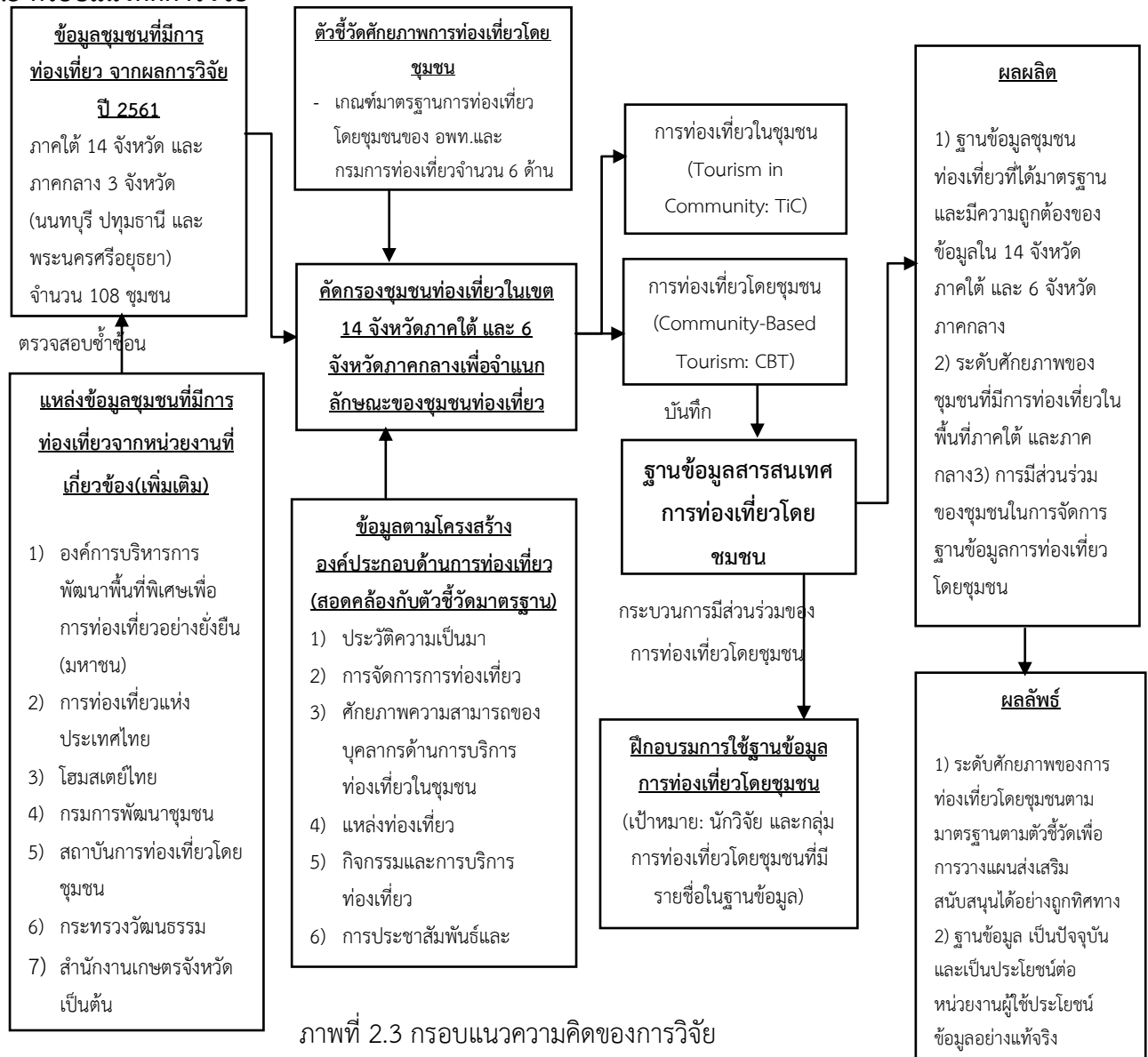
ณรงค์ ขุรรักษ์ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ของประชาชนในตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการจัดการการท่องเที่ยวอุทยานไดโนเสาร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

Claiborne (2010) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวและมูลค่าทุนทางสังคม เมืองโกเทนเบิร์ก ประเทศสวีเดน โดยการเปรียบเทียบสองชุมชนที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหนึ่งในหมู่บ้านที่มีเครือข่ายทางสังคมที่แข็งแกร่ง และมีความร่วมมือเพื่อประโยชน์ร่วมกัน มี การพัฒนาในด้านของการท่องเที่ยวชุมชนที่ดีกว่าในอีกชุมชนที่มีข้อจำกัดในด้านการมีส่วนร่วม ดังนั้นชุมชนที่มีทุนทางสังคมสูงร่วมกับตัวแทนที่มีความสามารถที่ดีกว่า ส่งผลต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จมากกว่า

Sajad and Mahdi (2012) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ของชุมชนในผลกระทบของการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยว เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพในชีวิตของคนในชุมชน และระดับของการมีส่วนร่วม

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การรวบรวมฐานข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นคลังความรู้ของชุมชนและนักท่องเที่ยว รวมถึงเป็นเครื่องมือการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด ตสตุลซึ่งประกอบด้วยระบบย่อย ดังนี้ ระบบข่าวสารประชาสัมพันธ์ ระบบคลังความรู้ ระบบโปรแกรมทัวร์ ระบบจองทัวร์ ระบบสมุดเยี่ยม ระบบเว็บไซต์ ระบบปฏิทิน ระบบรูปภาพ ระบบวิดีโอ ระบบสมาชิก ระบบงานวิจัย ระบบสืบค้น ระบบสถิตินักท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชนได้ รวมถึงช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเป็นเพียงความร่วมมือที่เกิดจากประชาชนในมิติการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว นับได้ว่างานวิจัยที่คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษานี้จะเป็นงานวิจัยนำร่องของการพัฒนาที่จะช่วยเสริมสร้างทุนเสริมคุณค่าทางธรรมชาติที่ชุมชนมี พัฒนาต่อยอดกระตุ้นทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการดำเนินงานในระยะที่ 1 คณะวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพ และประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้และ 3 จังหวัดภาคกลาง (อยุธยา ปทุมธานี และนนทบุรี) โดยมีจำนวนชุมชนทั้งสิ้น 108 ชุมชน ในการดำเนินงานในระยะที่ 2 ได้มีการคัดเลือกชุมชนเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งนอกจากการรวบรวมข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ รวมถึงพื้นที่ภาคกลาง 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลศักยภาพ และประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยคณะวิจัยจะจัดการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลให้กับชุมชนต่างๆ ในการบันทึกข้อมูล และประเมินมาตรฐานผ่านระบบฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ชุมชนเรียนรู้การจัดการฐานข้อมูลของชุมชนตนเอง อย่างไรก็ตามนอกจากข้อมูลศักยภาพ และผลประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนต่างๆ งานวิจัยยังจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะของชุมชนระหว่างชุมชนที่ดำเนินงานในลักษณะการท่องเที่ยวโดยชุมชน และชุมชนที่เป็นลักษณะการท่องเที่ยวในชุมชน โดยผลจากการดำเนินงานวิจัยจะทำให้ ทรัพยากรถึง ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและมีความถูกต้องของข้อมูลใน 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลางระดับศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลางและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยผลลัพธ์ที่จะได้จากการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย 1) ระดับศักยภาพของการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามมาตรฐานตามตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนส่งเสริม สนับสนุนได้อย่างถูกต้องทิศทาง และ 2) ฐานข้อมูล เป็นปัจจุบัน และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานผู้ใช้ประโยชน์

บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย (ระยะที่ 2) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง 2) เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2 และ 3) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชุมชนที่มีการท่องเที่ยว โดยมีวิธีการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวที่หน่วยงานเหล่านี้ได้ให้การสนับสนุนและพัฒนาขึ้น คือ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นต้น ว่ามีประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรวมตัวกันในลักษณะกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งจะคัดเลือกชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในชุมชน

คณะผู้วิจัยได้นำฐานข้อมูลรายชื่อชุมชนที่มีการท่องเที่ยวของหน่วยงานข้างต้น ในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 6 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) โดยมีรายชื่อชุมชนทั้งสิ้น 144 ชุมชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง

จังหวัด	จำนวน	ชุมชน
ระนอง	10	1)บ้านแหลมนาว 2) บ้านโนง 3) บ้านเกาะพยาม 4) บ้านเกาะหาดทรายดำ 5) บ้านพรรั้ง 6) บ้านบางสังคี 7) บ้านเขาฝาชี 8) บ้านเกาะช้าง 9) บ้านเกาะเหลา 10) ชุมชนตลาดใหม่-เสาแดง
พังงา	15	1)เมืองเก่าตะกั่วป่า 2) กลุ่มโฮมสเตย์บ้านบางพัฒน์ 3) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนเขาไข่นุ้ย 4) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนคลองสังหนุ่ย 5) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านพรุโน 6) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกไคร 7) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวบ้านบางเตย 8) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน 9) กลุ่มชุมชนบ้านเขาเปาะ 10) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างนอน 11) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัด	จำนวน	ชุมชน
		บ้านน้ำใส12)กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านทุ่งรัก 13) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะพระทอง14) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านทุ่งนางดำ 15) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเชือก
กระบี่	6	1)ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย 2) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง 3) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านร่าหมาด-ขุนสมุทร 4) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ 5) วิสาหกิจเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวลึก 6) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านกลาง
ภูเก็ต	2	1)บ้านบางคณทิ 2) บ้านท่าฉัตรไชย
ตรัง	19	1)กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย 2) กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออก 3) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวการเกษตรตำบลอ่าวตง 4) ชุมชนเมืองเก่าทับเที่ยง 5) กลุ่มอนุรักษ์ป่าสาธิตอำเภอนาโยง (กลุ่มใหม่) 6) วิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านบ่อหว้า 7) ชมรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนเกาะลิบง 8) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลิบง9) ชุมชนบ้านแหลม 10) ชมรมการท่องเที่ยวเมืองกันตัง 11) โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์ 12) ชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม 12) ชุมชนบ้านหน้าลา 13) ชุมชนบ้านแหลม (เกาะสุกร) 14) ชุมชนอนุรักษ์แม่น้ำตรัง 15) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านหน้าเขา ในวัง 16) ชุมชนบ้านถ้ำพระพุทธ 17) ชุมชนบ้านทุ่งตะเชะ 18) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลูกช้าง 19) กลุ่มอนุรักษ์วังผาเมฆ
สตูล	16	1)บ้านวังสายทอง 2) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านโคกพะยอม 3) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหัวหิน 4) ชุมชนท่องเที่ยวบ้าน บุโบาย 5) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังตง 6) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านตำมะลัง 7) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง 8) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาน้อย 9) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหัวทาง10) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านบากันใหญ่ 11) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะโงะ 12) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านขอนคลาน 13) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหลอมป็น 14) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านหัวทาง 15) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะหลีเป๊ะ 16) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเจ๊ะบิลัง
ชุมพร	5	1) บ้านเกาะเตียบ 2) กลุ่มท่องเที่ยวเขานมสาว 3) เหวโหลมโฮมสเตย์ 4) ชุมชนบ้านกลางตาง 5) ชุมชนบ้านทุ่งมหา
สุราษฎร์ธานี	13	1)ชุมชนเลม็ด 2) ชุมชนพุมเรียง 3) ชุมชนบางไผ่ 4) ชุมชนท่าฉาง 5) ชุมชนเขาพัง 6) ชุมชนคลองน้อย 7) ปากด่าน

จังหวัด	จำนวน	ชุมชน
		8) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กลุ่มน้ำคลองยัน 9) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์ 10) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล 11) วิสาหกิจชุมชนเพื่อการเกษตรและการท่องเที่ยวบึงขุนทะเล 12) กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง 13) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514
นครศรีธรรมราช	6	1) ชุมชนกรุงชิง 2) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย 3) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา 4) วิสาหกิจชุมชนคนต้นน้ำบ้านวังหอน 5) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านสวนพอเพียง 6) เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนสวนขัน
พัทลุง	5	1) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย 2) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านขามสายน้ำมีชีวิตร 3) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่ 4) กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะหมาก 5) กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางคำ
สงขลา	15	1) กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว 2) ชุมชนเกาะยอ 3) ชุมชนบ้านคูน้ำรอบ 4) บ้านคลองฉนวน 5) ชุมชนบ้านแคเหนือ 6) บ้านบางหยี 7) บ้านบางเหรียงใต้ 8) บ้านโคกเมือง 9) บ้านควนซี้แรด 10) บ้านหัวควน 11) บ้านช่างแก้ว 12) บ้านทุ่งครก 13) บ้านเกาะแลหนัง 14) บ้านควนเจดีย์ 15) บ้านดงหมูเหนือ
ปัตตานี	2	1) ชุมชนเที่ยวยะหริ่ง 2) บ้านคลองทราย
ยะลา	1	1) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง
นราธิวาส	1	1) ตลาดน้ำยะกัง
กรุงเทพมหานคร	6	1) ชุมชนพระโขนง 2) ชุมชนคลองบางหลวง 3) ชุมชนนางเลิ้ง 4) ชุมชนกุฎีจีน 5) ชุมชนตลาดน้อย 6) ชุมชนคลองภาษีเจริญ
สุพรรณบุรี	7	1) บ้านตลาดศรีประจันต์ 2) บ้านสุพรรณตะไล 3) บ้านจระเข้สามพัน 4) บ้านโพธิ์ศรี 5) บ้านเก่าห้อง 6) บ้านดงเย็น 7) ชุมชนบ้านแหลม
สมุทรสงคราม	2	1) บ้านวัดเขายี่สาร 2) ชุมชนบ้านบางพลับ
สมุทรสาคร	0	
เพชรบุรี	6	1) ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี 2) บ้านหนองจอก 3) บ้านแหลมผักเบี้ย 4) ชุมชนถ้ำรงค์ 5) บ้านน้ำทรัพย์ 6) บางตะบูน
ประจวบคีรีขันธ์	6	1) บ้านป่าละอู 2) บ้านรวมไทย 3) บ้านย่านซื่อ 4) บ้านด่านสิงขร 5) ชุมชนอ่าวน้อย 6) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประตู
รวม	144	ชุมชน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ประชุมแบบกลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยจัดเวทีชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ชุมชน และระดมความเห็นเกี่ยวกับแบบเก็บข้อมูลชุมชน ในประเด็นชนิดข้อมูล และความต้องการใช้ข้อมูล ที่อาจมีความแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม /องค์กรต่างๆ ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

3.2.2 การคัดกรองชุมชนเบื้องต้น คณะวิจัยได้กำหนดเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดเลือกชุมชนเบื้องต้น ได้แก่ 1) ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มโดยคนในชุมชน 2) มีวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม ในการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยว 3) มีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน

3.2.3 ระบบฐานข้อมูล (CBT Database Gateway) โดยระบบฐานข้อมูลเป็นการพัฒนาแบบสำรวจข้อมูล (Survey Form) และแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Assessment Form) เพื่อใช้บันทึกข้อมูลออนไลน์ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ (Smartphone) หรือ คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Laptop) เป็นต้น

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ทีมวิจัยประชุมร่วม มกันเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้งานระบบฐานข้อมูล และร่วมกันกำหนดแนวทางการใช้งานระบบฐานข้อมูลลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ นอกจากนี้ยังร่วมกันระดมความคิดเพื่อปรับปรุงให้ระบบมีความพร้อมมากที่สุดก่อนนำไปใช้งานจริง

3.3.2 ศึกษาบริบทของพื้นที่และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.3.3 ทดสอบระบบฐานข้อมูลโดยนักวิจัย

3.3.4 ติดต่อประสานงานชุมชนเป้าหมายในจังหวัดภาคใต้ และภาคกลาง เพื่าวางแผนการลงพื้นที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในระยะที่ 2 คณะวิจัยได้กำหนดเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดกรองชุมชนท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรวบรวมชุมชนที่ดำเนินการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง

3.3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนโดยใช้ระบบฐานข้อมูล (CBT Database Gateway) บันทึกข้อมูลออนไลน์ ควบคู่กับการใช้แบบเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน (Survey Form) และแบบประเมินศักยภาพชุมชน (Assessment Form) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม และการประเมินตนเอง โดยการจดบันทึก (Taking Note) การถ่ายภาพ (Photography) การบันทึกเสียง (Sound Record) รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของชุมชน ทั้งข้อมูลเอกสาร หรือสื่อต่างๆ เช่น ภาพถ่าย / ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น

3.3.6 การบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 คณะวิจัยได้ใช้ระบบฐานข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลระบบออนไลน์ ผ่านโทรศัพท์มือถือ Smartphone หรือคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Laptop)

3.4 การวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล

3.4.1 ลักษณะของชุมชนที่มีการท่องเที่ยว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบที่ได้กำหนดไว้ จัดเชื่อมโยงตามขั้นตอนและลำดับ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการจัดทำเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามโครงสร้างองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว และมีความสอดคล้อง ตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา (Description)

3.4.3 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว จากการดำเนินโครงการวิจัยในระยะแรก คณะวิจัยได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) 5 ด้าน และของกรมการท่องเที่ยว สำหรับด้านที่ 6 เป็นต้นแบบประกอบด้วย 1) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนมีการจัดการอย่างยั่งยืน 2) การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น สังคมและคุณภาพชีวิต 3) การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5) ด้านบริการและความปลอดภัย และ 6) การประชาสัมพันธ์และการตลาด

3.5 การแปลผลข้อมูล

3.5.1 ลักษณะของชุมชนท่องเที่ยว จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ โดยตรวจสอบข้อมูลสอบทานกับการทบทวนวรรณกรรม เพื่อคัดกรองชุมชนตามเกณฑ์การพิจารณาระหว่าง (1) ชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) คือ ชุมชนที่มีดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามตัวชี้วัด “ครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้อง” (2) การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in Community) คือ ชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องตามตัวชี้วัด “บางส่วนที่เกี่ยวข้อง”

3.5.2 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โดยใช้สถิติเชิงบรรยายหรือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายคุณลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยมีเกณฑ์ในการอธิบายผลศักยภาพดังนี้

สำหรับการประเมินศักยภาพชุมชน คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ปรับปรุง 28 ธ.ค. 2560) ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. จากเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย โดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) 5 ด้าน และด้านที่ 6 ของกรมการท่องเที่ยว สามารถแปลความหมายคะแนนการประเมินศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวได้ดังนี้

คะแนน 3.01-4.00	หมายถึง ศักยภาพระดับดีเยี่ยม
คะแนน 2.01-3.00	หมายถึง ศักยภาพระดับดี
คะแนน 1.01-2.00	หมายถึง ศักยภาพระดับพอใช้
คะแนน 0.00-1.00	หมายถึง ศักยภาพระดับควรปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง 2) เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2 และ 3) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลางซึ่งสามารถอธิบายผลการศึกษาดังนี้

4.1 ผลการรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง

4.1.1 การปรับปรุงเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลชุมชน

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในปี 2561 ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT-i) สำนักงานส่งเสริมการประชุมและนิทรรศการ (TCCEB) สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) เพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ ซึ่งได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมจากแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเดิมบางส่วนจาก 6 ข้อหลัก ได้แก่ ข้อที่ 5.1 กิจกรรมท่องเที่ยวเด่นของชุมชน ข้อ 5.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ประเภทใด ข้อ 6.6.1 จำนวนนักท่องเที่ยว (พักค้างคืน) 6.6.2 จำนวนนักท่องเที่ยว (ไม่พักค้างคืน) ทำได้แบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วแสดงในภาคผนวก ก

4.1.2 ข้อมูลชุมชนที่ดำเนินการการท่องเที่ยว

4.1.2.1 การทบทวนรายชื่อชุมชนท่องเที่ยวที่มีความซ้ำซ้อนของข้อมูล

จากฐานข้อมูลรายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 6 จังหวัด คณะผู้วิจัยได้ทบทวนฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันจากหน่วยงาน ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) กรมการพัฒนาชุมชน กรมการท่องเที่ยว และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และจากผลการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในปี 2561 เบื้องต้นพบว่าจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 144 ชุมชน จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อลดความซ้ำซ้อน และยืนยันสถานการณ์คงอยู่ของการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชนนั้นๆ เพื่อใช้ในการสำรวจในระยะที่ 2 โดยคณะผู้วิจัยยังได้ทำการจำแนกลักษณะของชุมชนท่องเที่ยวระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) และการท่องเที่ยว

ในชุมชน (TIC) คณะวิจัยได้ใช้เกณฑ์การประเมินสถานภาพชุมชน โดยการวิเคราะห์สภาพและศักยภาพของชุมชนตามกรอบการประเมินสถานภาพที่กำหนดไว้ โดยพัฒนาจากเกณฑ์จากงานวิจัยของ ดวงพร อ่อนหวานและคณะ (2561) เรื่องการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการจำแนกลักษณะของชุมชนท่องเที่ยวที่กา รดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และชุมชนที่มีเฉพาะการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักเกณฑ์การจำแนกลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

ประเด็นที่ 2 กลุ่มมีโครงสร้างการทำงานที่มีองค์ประกอบเป็นคนในชุมชน

ประเด็นที่ 3 กลุ่มมีเป้าหมาย /วัตถุประสงค์ในการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็น
ลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ประเด็นที่ 4 กลุ่มมีกฎระเบียบข้อตกลงในการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม ทั้งที่เป็น
ลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ประเด็นที่ 5 กลุ่มมีการจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชน
หรือกลุ่มการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ในส่วนของการจำแนกลักษณะของการท่องเที่ยวในชุมชน สามารถจำแนกตามลักษณะของการจัดการได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ไม่มีการจัดตั้งกลุ่มสำหรับดำเนินการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

ประเด็นที่ 2 ภายในชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมสำหรับท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 3 ลักษณะการดำเนินการท่องเที่ยวเป็นการดำเนินการส่วนบุคคล

ทั้งนี้จากการคัดกรองชุมชนเบื้องต้นพบว่า มีชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และและ
ภาคกลาง 6 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และ
ประจวบคีรีขันธ์) ที่มีการดำเนินงานตามลักษณะของการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้นจำนวน 75 ชุมชนดัง
รายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวระยะที่ 2 ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และและภาคกลาง 6 จังหวัด

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนชุมชน	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม
1	ระนอง	3 ชุมชน	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาว
			บ้านร้อยปีเทียนสือ ชุมชนตลาดใหม่ - เสาดง
			ชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา)
2	พังงา	3ชุมชน	ชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่า
			กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน
			กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเผือก
3	กระบี่	3ชุมชน	ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง
			วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านลำเลือ

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนชุมชน	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม
4	ตรัง	8ชุมชน	กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย
			กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออก
			วิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำหว่า
			กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลิบง
			กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนหยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์"
			ชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม
			วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร
			วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลูกช้าง
5	สตูล	11 ชุมชน	บ้านวังสายทอง
			ชุมชนท่องเที่ยวสุไหงดำมะลิ
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาน้อย
			บ้านหัวทางละงู
			ชุมชนบ้านปากกันใหญ่
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะปิยะ
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านขอนคลาน
			ชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลัง
			ชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง
			นวัตกรรมตำบลเจ๊ะบิลัง
6	ชุมพร	5 ชุมชน	เหวโหลมโฮมสเตย์
			ทุ่งมหากรุป ท่องเที่ยวชุมชน และโฮมสเตย์บ้านปากคลอง
			ศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชานองใหญ่
			พื้นที่เรียนรู้วิถีภูมิวัฒนธรรมชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่
			ชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรง
7	สุราษฎร์ธานี	8 ชุมชน	ชุมชนเลม็ด
			กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียง
			กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต.บางไผ่
			ชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยัน
			ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์
			กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล
			กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง
			กลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514
8	นครศรีธรรมราช	6 ชุมชน	ท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิง
			วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย
			วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา "ปากพญาฟาร์มสเตย์"

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนชุมชน	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังหอน
			วิสาหกิจชุมชนอารยเบียดต่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพนัง
			วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลสวนขัน
9	พัทลุง	5 ชุมชน	กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย(หนานหมดแดง)
			กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่
			การชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมาก
			กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางค้ำ
			ชุมชนเหมืองตะกั่ว (เขาจันทร์)
10	สงขลา	6 ชุมชน	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว
			ชุมชนเกาะยอ
			บ้านคลองฉนวน
			บ้านบางหยี
			บ้านบางเหรียงใต้
			บ้านโคกเมือง
11	ปัตตานี	1 ชุมชน	ชุมชนเที่ยวยะหริ่ง
12	ยะลา	1 ชุมชน	ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง
13	นราธิวาส	2ชุมชน	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำยะกังชนม 100 ปี
			กลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์
14	สุพรรณบุรี	5 ชุมชน	บ้านตลาดศรีประจันต์
			บ้านจรเข้สามพัน
			ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปี
			กลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็น การท่องเที่ยวโดยชุมชน
			ชุมชนตำบลบ้านแหลม
15	สมุทรสงคราม	2ชุมชน	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขายี่สาร
			ชุมชนบ้านบางพลับ
16	เพชรบุรี	3 ชุมชน	ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี
			บ้านแหลมผักเบี้ย
			บ้านน้ำทรัพย์
17	ประจวบคีรีขันธ์	3 ชุมชน	บ้านด่านสิงขร
			ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อย
			วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประดู่

4.1.2.2 ผลการสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ในระยะที่ 2 ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพด้านต่างๆของชุมชนทั้งหมด 6 ด้านประกอบด้วยด้า นที่ 1

ประวัติความเป็นมา ด้านที่ 2 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่ 3 ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านที่ 4 แหล่งท่องเที่ยว ด้านที่ 5 กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว และ ด้านที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการตลาดโดยสามารถสรุปผลการศึกษาศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ดังนี้

ด้านที่ 1 ประวัติความเป็นมา พบว่า ในภาพรวมชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถบอกเล่า ประวัติความเป็นมา และเรื่องราวต่างๆของชุมชนให้นักท่องเที่ยวรับรู้ได้ ซึ่งประวัติความเป็นมาของชุมชนส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่อง ความเชื่อ หรือทำเลที่ตั้งของชุมชน

ด้านที่ 2 การบริหารจัดการ พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ชุมชนส่วนใหญ่มีโครงสร้างในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน มีการแบ่งภาระหน้าที่กันทำตามความถนัดของสมาชิกโดยคณะกรรมการจะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปีนอกจากนี้โครงสร้างการดำเนินงานยังมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายร่วมกันภายในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มเรือ กลุ่มยานพาหนะเดินทางในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนภาคีเครือข่ายภายนอกชุมชนยังคงเป็นหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว เป็นต้น ในส่วนของความต้องการในการพัฒนานั้น ความต้องการหลักยังคงเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน ทั้งในส่วนของทักษะการให้บริการ ทักษะด้านการสื่อความหมาย และด้านภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท่องเที่ยวในฝั่งอันดามัน และชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งชุมชนมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว นอกจากนี้การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ชุมชนยังมีความต้องการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องน้ำสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และเรื่องป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น

ด้านกฎระเบียบชุมชนส่วนใหญ่มีกฎระเบียบเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติ กฎระเบียบว่าด้วยการเข้าพักในโฮมสเตย์ ห้ามเล่นการพนัน ห้ามดื่มสุรา ชุมชนมุสลิมมีกฎระเบียบห้ามตามหลักศาสนา เช่น ห้ามดื่มสุรา ห้ามนำอาหารที่เป็นเนื้อสุกรเข้ามาในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น กิจกรรมล่องเรื่อนักท่องเที่ยวต้องมีสวมเสื้อชูชีพทุกคน และมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดของเรือ เป็นต้น

ด้านการกระจายรายได้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับข้อตกลงของสมาชิกกลุ่ม นอกจากการกระจายได้ไปยังกลุ่มอาชีพต่างๆในชุมชน บางชุมชนยังมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ โดยหักรายได้บางส่วนเข้ากองทุนการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่พบว่ามีการหักเงินรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 10-20 เปอร์เซ็นต์ มีการกระจายรายได้ในลักษณะของการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างชุมชนรวมถึงการใช้บริการต่างๆ ของคนในชุมชน เช่น ยานพาหนะที่ใช้เดินทางในท้องถิ่น การใช้บริการร้านค้าในชุมชนการใช้บริการอาหารของคนในชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตามมีอีกหลายชุมชนที่ยังไม่มีการกระจายรายได้ในลักษณะของกองทุนจากการท่องเที่ยว เนื่องจากยังขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านความพร้อมของชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนยังไม่มีใบกำกับภาษีให้กับนักท่องเที่ยวที่ไปใช้บริการชุมชน

ด้านที่ 3 ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีนักสื่อความหมายท้องถิ่น เฉลี่ยชุมชนละ 2-5 คน โดยที่นักสื่อความหมายเหล่านี้มี

ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่1-20 ปี ผ่านการอบรมภาษาต่างประเทศ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี ซึ่งส่วนใหญ่ จะผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และมีบัตรมัคคุเทศก์ประเภทเฉพาะพื้นที่สำหรับ ภาษาต่างประเทศมีนักสื่อความหมายท้องถิ่นที่พอจะสื่อสารได้บ้างคือ ภาษาอังกฤษ กับภาษาจีน แต่ยังมี จำนวนน้อยมาก สำหรับชุมชนในพื้นที่3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษามลายูกลาง ได้เป็นอย่างดี

บุคลากรที่ให้บริการด้านอาหาร พบว่า ทุกชุมชนมีบุคลากรที่สามารถให้บริการด้านอาหาร จำนวนเฉลี่ย 7-10 ราย ส่วนใหญ่เป็นการบริการอาหารพื้นถิ่นอย่างไรก็ตามการประกอบอาหารส่วนใหญ่ เป็นภูมิปัญญาของชุมชนที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ซึ่งจะมีบางชุมชนที่ผู้ให้บริการด้านอาหารผ่านการ อบรมหลักสูตรต่างๆ เช่น โครงการ Local Chef เป็นต้น

ด้านการให้บริการที่พัก พบว่า มีการให้บริการด้านที่พักเกือบทุกชุมชน เป็นในลักษณะของโฮมส เตย์จำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ชุมชนละ5-10 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 30-50 คน อย่างไรก็ตามแม้จะมี การพัฒนาการให้บริการด้านที่พักแบบโฮมสเตย์ แต่ยังพบว่าส่วนใหญ่การบริการยังคงไม่ได้รับการรับรอง มาตรฐานโฮมสเตย์ นอกจากนี้บางชุมชนมีการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการภายนอก เช่น โรงแรม หรือรี สอร์ท

การให้บริการด้านพาหนะเดินทางในท้องถิ่น ส่วนใหญ่ชุมชนจะใช้ของคนในชุมชนสำหรับให้บริการ นักท่องเที่ยว ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละชุมชน เช่น รถทั่วไป รถสองแถว มอเตอร์ไซค์พ่วงข้าง เรือหางยาว หรือบางชุมชนดัดแปลงจากพาหนะที่ใช้ประกอบอาชีพ เช่น รถไถนา เป็น ต้น อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่เป็นยานพาหนะที่ใช้บริการเป็นของส่วนบุคคลที่ยังไม่ได้ขออนุญาตให้ใช้สำหรับ นำเที่ยวเช่นเดียวกับเรือ แต่ชุมชนในภาคกลางซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนใหม่ยังขาดการให้บริการในประเด็น ดังกล่าว

ด้านบุคลากรของชุมชนที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า บุคลากรในชุมชนสามารถใช้ เทคโนโลยีได้ทุกชุมชน ส่วนใหญ่เป็นโปรแกรม Microsoft wordและใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการ ประชาสัมพันธ์ และติดต่อกับนักท่องเที่ยว เช่นFacebook และแอปพลิเคชัน Line เป็นหลัก

นอกจากนี้ยังพบว่ามีเพียงไม่กี่ชุมชนที่ได้จดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวเอง และทำงานร่วมกับ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สิ่งที่ชุมชนต้องการพัฒนาเพิ่มเติมคือ ภาษา การสื่อความหมาย การจั ดการ ด้านที่พัก การใช้เทคโนโลยี มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ส่วนชุมชนใหม่ต้องการการพัฒนาด้านการจัดการการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

ด้านที่ 4 แหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนได้นำมาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ทะเลสาบ น้ำตก ชายหาด เกาะ พืชพันธุ์ ภูเขา แม่น้ำ ป่าชายเลน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ อาคารเก่า สะพานแขวน ถนนคนเดิน วัด โบสถ์ วิหาร มัสยิด บ้านโบราณ เป็นต้น แหล่ง ท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนได้แก่การทำนา การทำสวน การทำประมง การจักสาน การแปรรูปอาหาร การ ประกอบอาหาร และฐานเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่สามารถ ท่องเที่ยวได้ทั้งปี หน่วยงานที่เข้าไปพัฒนาแหล่งท ่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด พัฒนาชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทประชารัฐ และบริษัทภาคเอกชน เป็นต้น

ด้านที่ 5 กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชน ได้แก่วิถีประมงพื้นบ้าน เช่น การลากอวนขายหาคดกปลา จับปูเก็บหอย เป็นต้น กิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การเย็บจากลอกใบจากเป็นมวนยาสูบ การทำผ้าบาติกการทำสบู่จากสมุนไพรการปลูกเปลือกเม็ดมะม่วง งามิพานต์การจักสาน อาหารและขนมพื้นเมือง เป็นต้นนอกจากนี้บางชุมชนมีกิจกรรม CSR สำหรับกลุ่มองค์กรต่างๆ เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะชายทะเล สร้างบ้านปลา ปลูกหญ้าทะเล ทำธนาคารปู ทำฝายมีชีวิตเช่น ชุมชนหัวตะเข้จะมีกิจกรรมล่องเรือเก็บขยะในลำคลองทุกเดือนซึ่งองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆสามารถมาร่วมกับชุมชนได้ อย่างไรก็ตามชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีสถานที่จัดประชุมเพื่อรองรับกลุ่ม MICE

ด้านความปลอดภัย พบว่า ชาวบ้านช่วยกันดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวด้วยกันเองเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีการทำงานร่วมกับ อปพร. อสม. ชรบ. เป็นต้น ส่วนอุปกรณ์ความปลอดภัยจากการทำกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ให้นักท่องเที่ยวเมื่อทำกิจกรรม เช่น เสื้อชูชีพ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล ยาสมุนไพร เป็นต้น อย่างไรก็ตามชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดการอบรมและพัฒนาด้านการดูแลเรื่องของความปลอดภัยในการให้บริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยว แต่ก็มีบางชุมชนที่จดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวเอง หรือซื้อประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยวผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่

การให้บริการอาหารของชุมชน พบว่า ชุมชนให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวเป็นอาหารพื้นถิ่นทุกชุมชน สำหรับของที่ระลึกของชุมชนที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นจำพวกอาหารแปรรูปเช่น ปลาแห้ง ขนมพื้นบ้าน ทุเรียนทอด สมุนไพร พวงกุญแจ สบู่ ผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ ผ้ามัดย้อม เครื่องจักสาน โดยจะจัดจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆในชุมชน เช่น ร้านOTOP ร้านค้าประชารัฐ หรือศูนย์เรียนรู้ของชุมชน

ด้านที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการตลาด พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีรายการนำเที่ยวของชุมชนเสนอขายลูกค้าคนไทยเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มศึกษาดูงานอย่างไรก็ตามชุมชนในฝั่งอันามัน กลับมีความแตกต่างจากภาคอื่นๆ คือ โปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวชาวไทยแล้วยังมีนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและนักท่องเที่ยวชาวจีน ขณะที่ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสตูลมีกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเลเซียเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเช่นกัน สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายของชุมชนท่องเที่ยวนั้นมีความผสมผสานกันไป เช่น ชุมชนท่องเที่ยวฝั่งอ่าวไทย และชุมชนท่องเที่ยวในภาคกลางมีเป้าหมายหลักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งกลุ่มศึกษาดูงานผสมผสานกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป ในส่วนของชุมชนท่องเที่ยวฝั่งอันามันจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและและนักท่องเที่ยวชาวเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ยังคงเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย และนักท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นตลาดหลักสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของชุมชนท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์เป็นหลัก ได้แก่ Facebook และ Line นอกจากนั้นยังมีการเข้าร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี โดยมีหน่วยงานต่างๆสนับสนุน เช่น ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

4.1.2.3 การจำแนกศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์)

ในการสืบค้นข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า มีชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่การศึกษาวิจัยทั้งสิ้น 144 ชุมชน อย่างไรก็ตามจากตารางที่ 4.1 พบว่า มีจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ผ่านกระบวนการคัดกรอง และมีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 75 ชุมชน ซึ่งคณะวิจัยได้ทำการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนต่างๆ ประกอบด้วย

ศักยภาพด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ศักยภาพด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี

ศักยภาพด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน

ศักยภาพด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและ

ยั่งยืน

ศักยภาพด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ศักยภาพด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก

หลังจากประเมินศักยภาพการการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะวิจัยได้จำแนกระดับของชุมชนท่องเที่ยว ออกเป็น 4 ระดับตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่

คะแนน 3.01-4.00 ศักยภาพระดับดีเยี่ยม

คะแนน 2.01-3.00 ศักยภาพระดับดี

คะแนน 1.01-2.00 ศักยภาพระดับพอใช้

คะแนน 0.00-1.00 ศักยภาพระดับควรปรับปรุง

ซึ่งผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจำแนกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์)

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1	ระนอง	สุขสำราญ	นาคา	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาว	47.28	1.88	C
2	ระนอง	เมืองระนอง	เขานิเวศน์	บ้านร้อยปีเทียนสือ ชุมชนตลาดใหม่ - เสาดง	87.65	3.52	A
3	ระนอง	เมือง	ปากน้ำ	ชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา)	0.00	0.00	C
4	พังงา	ตะกั่วป่า	ตะกั่วป่า	ชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่า	5.34	0.20	C
5	พังงา	ตะกั่วทุ่ง	หล่อลุง	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน บางจัน	0.00	0.00	C
6	พังงา	กะปง	เหล	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน ช้างเชือ	0.00	0.00	C
7	กระบี่	อ่าวลึก	อ่าวลึก น้อย	ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย	0.00	0.00	C
8	กระบี่	เมือง	คลอง ประสงค์	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง	73.73	2.96	B
9	กระบี่	อ่าวลึก	อ่าวลึกใต้	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำ เสือ	0.00	0.00	C
10	ตรัง	กันตัง	กันตัง	กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชน บ้านมดตะนอย	81.11	3.24	A
11	ตรัง	หาด สำราญ	หาด สำราญ	กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชาย เลนบ้านโคกออก	67.31	2.68	B
12	ตรัง	สิเกา	เขาไม้แก้ว	วิสาหกิจชุมชนศูนย์การ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำ หว่า	79.84	3.20	A
13	ตรัง	กันตัง	ลิบง	กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดย ชุมชนเกาะลิบง	71.55	2.88	B
14	ตรัง	ปะเหลียน	ท่าข้าม	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนห ยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยง สตาร์"	62.67	2.52	B
15	ตรัง	ปะเหลียน	ท่าข้าม	ชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม	0.00	0.00	C

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
16	ตรัง	ปะเหลียน	เกาะสุกร	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร	0.00	0.00	C
17	ตรัง	หาดสำราญ	บ้าหวี	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลูกช้าง	52.36	2.08	B
18	สตูล	ละงู	น้ำผุด	บ้านวังสายทอง	71.71	2.88	B
19	สตูล	เมือง	ตำมะลัง	ชุมชนท่องเที่ยวสุโงห์ตำมะลัง	72.64	2.92	B
20	สตูล	ทุ่งหว้า	ทุ่งบุหลัน	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง	98.47	3.92	A
21	สตูล	ละงู	ละงู	บ้านหัวทางละงู	81.41	3.24	A
22	สตูล	เมือง	เกาะสาหร่าย	ชุมชนบ้านปากกันใหญ่	66.66	2.68	B
23	สตูล	ทุ่งหว้า	ทุ่งบุหลัน	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะโงะ	22.26	0.88	C
24	สตูล	ทุ่งหว้า	ขอนคลาน	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านขอนคลาน	65.48	2.60	B
25	สตูล	เมือง	เจ๊ะบิลัง	ชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลัง	87.39	3.48	A
26	สตูล	เมือง	เจ๊ะบิลัง	ชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง	46.22	1.84	C
27	สตูล	เมือง	เจ๊ะบิลัง	นวัตวิถีตำบลเจ๊ะบิลัง	25.17	1.00	C
28	ชุมพร	พะโต๊ะ	ปากทรง	ชุมชนบ้านสะพานสอง	48.69	1.96	C
29	ชุมพร	พะโต๊ะ	ปากทรง	เหวโหลมโฮมสเตย์	0.00	0.00	C
30	ชุมพร	ปะทิว	ปากคลอง	ทุ่งมหากรู๊ป ท่องเที่ยวชุมชนและโฮมสเตย์บ้านปากคลอง	40.28	1.60	C
31	ชุมพร	เมือง	บางลึก	ศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชาหนองใหญ่	0.00	0.00	C
32	ชุมพร	หลังสวน	วังตะกอก	พื้นที่เรียนรู้วิถีการเกษตรชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่	62.81	2.52	B
33	ชุมพร	ปะทิว	ปากคลอง	ชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรง	63.32	2.52	B
34	สุราษฎร์ธานี	ไชยา	เลม็ด	ชุมชนเลม็ด	72.38	2.88	B
35	สุราษฎร์ธานี	ไชยา	พุมเรียง	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียง	99.24	3.96	A
36	สุราษฎร์ธานี	เมือง	บางใบไม้	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต.บางใบไม้	63.26	2.52	B
37	สุราษฎร์ธานี	วิภาวดี	ตะกุก	ชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กลุ่ม	78.06	3.12	A

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
			เหนือ	น้ำคลองยัน			
38	สุราษฎร์ธานี	เมือง	บางโพธิ์	ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิต บ้านบางโพธิ์	93.21	3.72	A
39	สุราษฎร์ธานี	เมือง	มะขามเตี้ย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึง ขุนทะเล	30.06	1.20	C
40	สุราษฎร์ธานี	บ้านนา สาร	พรุพี	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน หมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่อง ช้าง	97.71	3.92	A
41	สุราษฎร์ธานี	เคียนซา	บ้านเสด็จ	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ค่าย 514	79.17	3.16	A
42	นครศรีธรรมรา ช	นบพิตำ	กรุงชิง	ท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิง	84.71	3.40	A
43	นครศรีธรรมรา ช	นบพิตำ	นบพิตำ	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ต้นน้ำกลาย	0.00	0.00	C
44	นครศรีธรรมรา ช	เมือง	ท่าซัก	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา" ปากพญาฟาร์มสเตย์"	54.65	2.20	B
45	นครศรีธรรมรา ช	ชะอวด	วังอ่าง	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังหอน	98.03	3.92	A
46	นครศรีธรรมรา ช	ปากพนัง	ปากพนัง ฝั่ง ตะวันออก	วิสาหกิจชุมชนอารยเปี้ยซัด ท่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพนัง	0.00	0.00	C
47	นครศรีธรรมรา ช	ช้างกลาง	สวนขัน	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชน ตำบลสวนขัน	49.79	2.00	B
48	พัทลุง	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย (หนานหมดแดง)	75.08	3.00	A
49	พัทลุง	ศรีบรรพต	เขาปู่	กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่	0.00	0.00	C
50	พัทลุง	ปากพะยูน	เกาะหมาก	การชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมาก	71.04	2.84	B
51	พัทลุง	ปากพะยูน	เกาะนาง คำ	กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนาง คำ	64.69	2.60	B
52	พัทลุง	ป่าบอน	หนองธง	ชุมชนเหมืองตะกั่ว (เขาจันทร์)	46.67	1.88	C

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
53	สงขลา	ระโนด	บ้านขาว	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว	70.57	2.84	B
54	สงขลา	เมือง	เกาะยอ	ชุมชนเกาะยอ	47.89	1.92	C
55	สงขลา	สทิงพระ	ชุมพล	บ้านคลองฉนวน	44.60	1.80	C
56	สงขลา	ควนเนียง	บางเหรียง	บ้านบางหยี	62.23	2.48	B
57	สงขลา	บางกล่ำ	บางกล่ำ	บ้านบางเหรียงใต้	0.00	0.00	C
58	สงขลา	ควนเนียง	บางเหรียง	บ้านโคกเมือง	59.90	2.40	B
59	ปัตตานี	ยะหริ่ง	ยามู	ชุมชนเที่ยวยะหริ่ง	42.25	1.68	C
60	ยะลา	รามัน	อาซ่อง	ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง	72.72	2.92	B
61	นราธิวาส	เมือง	บางนาค	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำยะกังชนม 100 ปี	91.24	3.64	A
62	นราธิวาส	สุคีริน	สุคีริน	กลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์	63.92	2.56	B
63	สุพรรณบุรี	ศรีประจันต์	ศรีประจันต์	บ้านตลาดศรีประจันต์	67.24	2.68	B
64	สุพรรณบุรี	อู่ทอง	บ้านจรเข้สามพัน	บ้านจรเข้สามพัน	38.33	1.52	C
65	สุพรรณบุรี	บางปลาหมอ	บางปลาหมอ	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปี	70.01	2.80	B
66	สุพรรณบุรี	อู่ทอง	อู่ทอง	กลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน	97.38	3.88	A
67	สุพรรณบุรี	บางปลาหมอ	บ้านแหลม	ชุมชนตำบลบ้านแหลม	82.68	3.32	A
68	สมุทรสงคราม	อัมพวา	ยี่สาร	ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขายี่สาร	91.73	3.68	A
69	สมุทรสงคราม	บางคนที	บางพรหม	ชุมชนบ้านบางพลับ	99.78	4.00	A
70	เพชรบุรี	เมืองเพชรบุรี	คลองกระแซง	ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี	0.00	0.00	C
71	เพชรบุรี	บ้านแหลม	แหลมผักเบี้ย	บ้านแหลมผักเบี้ย	77.51	3.12	A
72	เพชรบุรี	แก่งกระจาน	แก่งกระจาน	บ้านน้ำทรัพย์	97.56	3.92	A

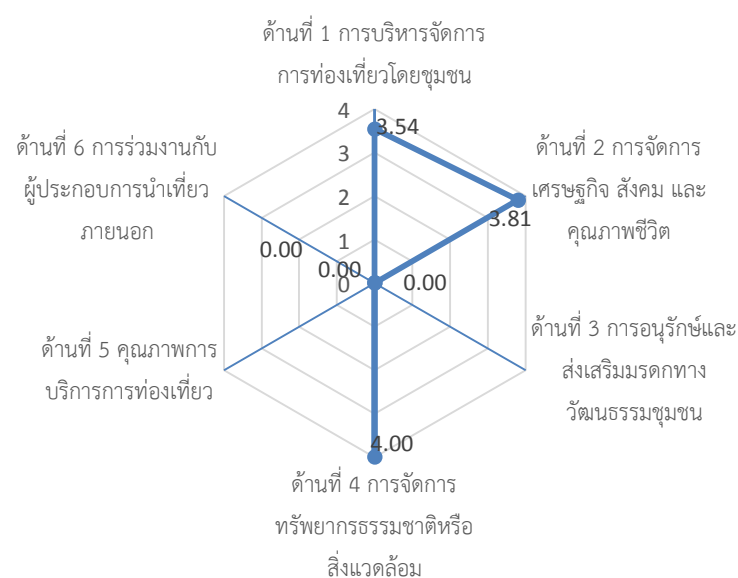
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน/กลุ่ม	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
73	ประจวบคีรีขันธ์	เมือง	คลองวาฬ	บ้านด่านสิงขร	17.06	0.68	C
74	ประจวบคีรีขันธ์	เมือง	อ่าวน้อย	ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อย	39.97	1.56	C
75	ประจวบคีรีขันธ์	ทับสะแก	ทับสะแก	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประดู่	83.37	3.32	A

จากผลการสำรวจ และประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในตารางที่ 4.2พบว่า ชุมชนที่มีศักยภาพในระดับ A จำนวน 22 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 15 ชุมชน และภาคกลาง จำนวน 7 ชุมชน ชุมชนที่มีศักยภาพในระดับ B จำนวน 24 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 22 ชุมชน และภาคกลาง จำนวน 2 ชุมชน และชุมชนที่มีศักยภาพในระดับ C จำนวน 29 ชุมชน โดยเป็นชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 25 ชุมชน และภาคกลาง จำนวน 4 ชุมชน

4.1.2.4 การจำแนกศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวรายชุมชนในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์)

นอกจากการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในภาพรวมแล้ว คณะวิจัยยังได้ประเมินศักยภาพรายด้านของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และ 6 จังหวัดภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) โดยสามารถอธิบายผลการประเมินศักยภาพด้านต่างๆของชุมชนท่องเที่ยว ดังนี้

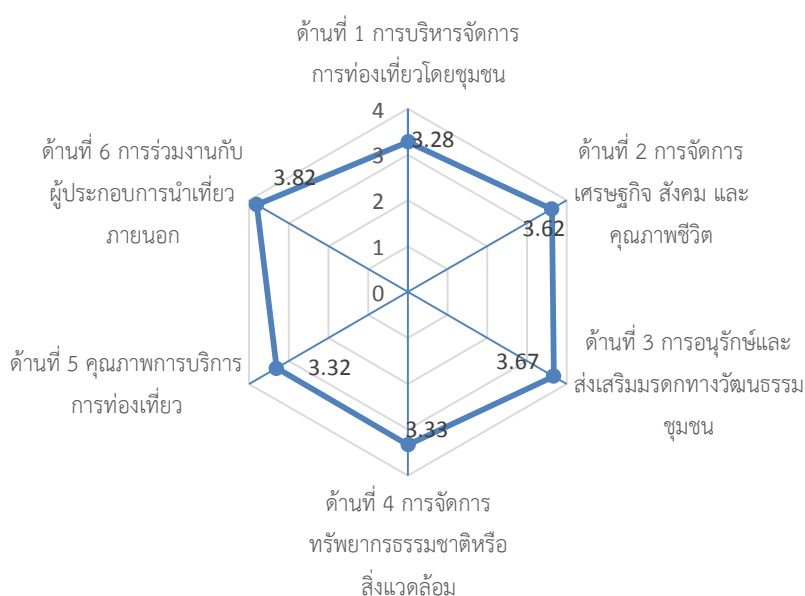
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาว ต.นาคา อ.สุขสำราญ จ.ระนอง

ภาพที่ 4.1 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาว

จากภาพที่ 4.1 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแหลมนาวมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.88 (ร้อยละ 47.28) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.54) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.81) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

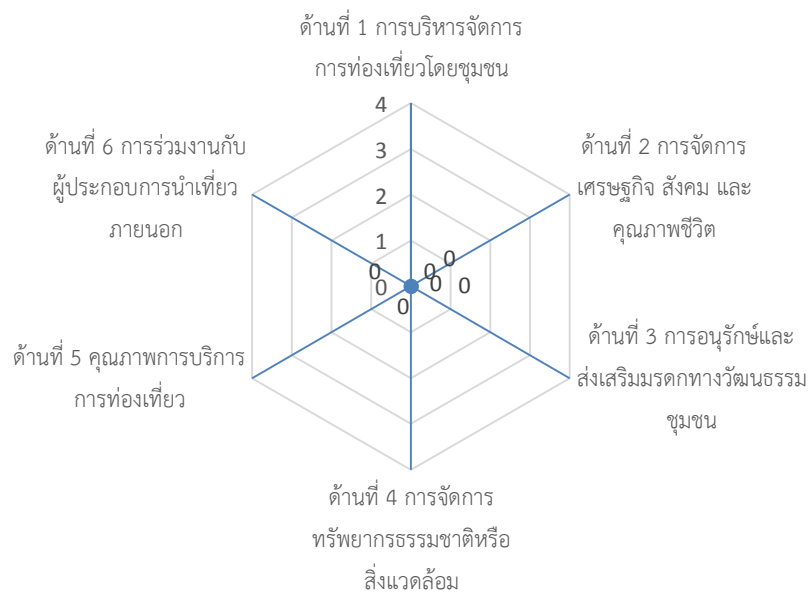
บ้านร้อยปีเทียนสือ ชุมชนตลาดใหม่-เสาดง ต.เขานิเวศน์ อ.เมือง จ.ระนอง

ภาพที่ 4.2 ศักยภาพชุมชนบ้านร้อยปีเทียนสือ ชุมชนตลาดใหม่-เสาดง

จากภาพที่ 4.2 พบว่า ชุมชนบ้านร้อยปีเทียนสือ ชุมชนตลาดใหม่-เสาดงมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.52 (ร้อยละ 87.65) โดยการทำงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.28) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.32) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.82)

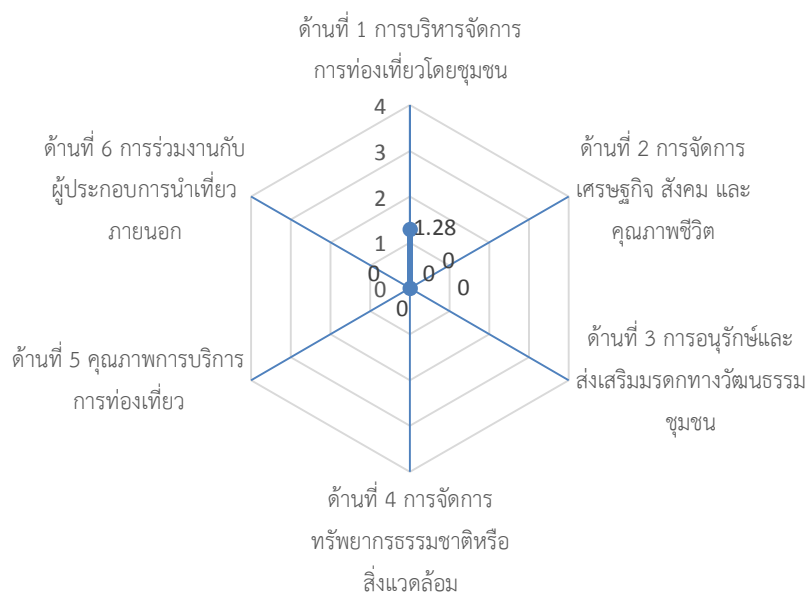
ชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา) ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ระนอง

ภาพที่ 4.3 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา)

จากภาพที่ 4.3 พบว่า ชุมชนชุมชนท่องเที่ยวมอแกนระนอง (เกาะเหลา) มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

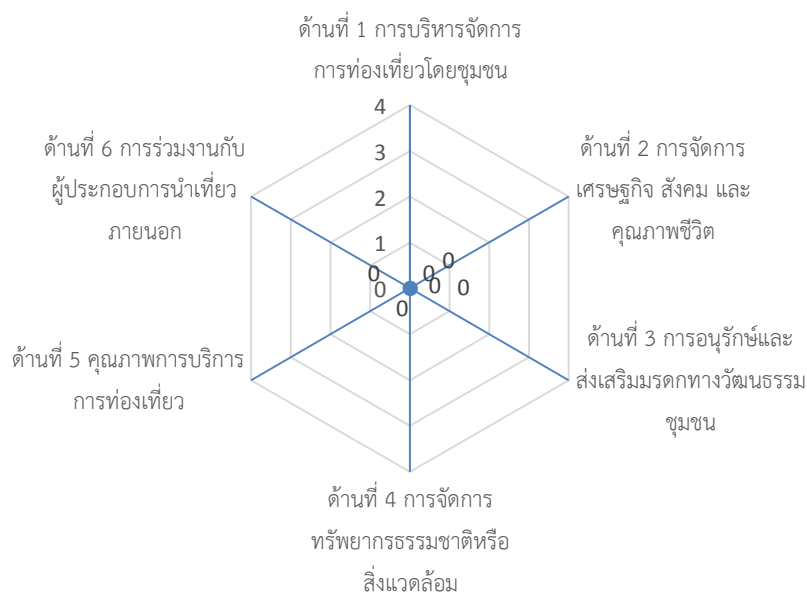
ชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่า ต.ตะกั่วป่า อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา

ภาพที่ 4.4 ศักยภาพชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่า

จากภาพที่ 4.4 พบว่า ชุมชนเมืองเก่าตะกั่วป่ามีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.20 (ร้อยละ 5.34) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.28) ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

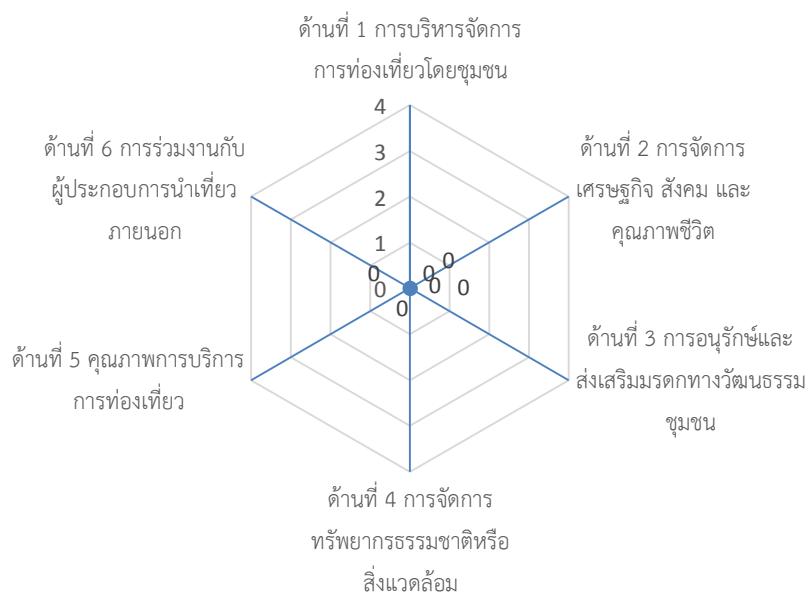
กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน ต.หล่อยูง อ.ตะกั่วทุ่ง จ.พังงา

ภาพที่ 4.5 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจัน

จากภาพที่ 4.5 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางจันมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ ด้านที่1 การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

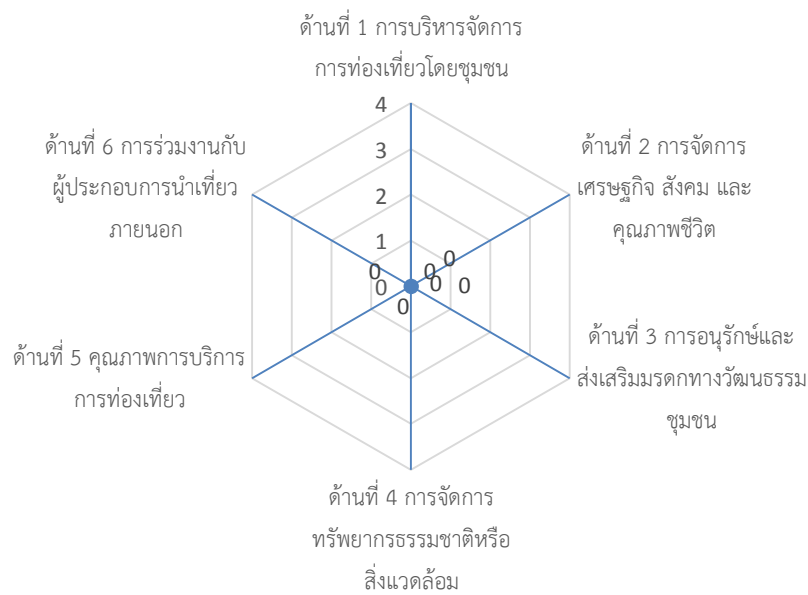
กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเผือก ต.เหล อ.กะปง จ.พังงา

ภาพที่ 4.6 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเผือก

จากภาพที่ 4.6 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านช้างเผือกมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการทำงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ ด้านที่1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

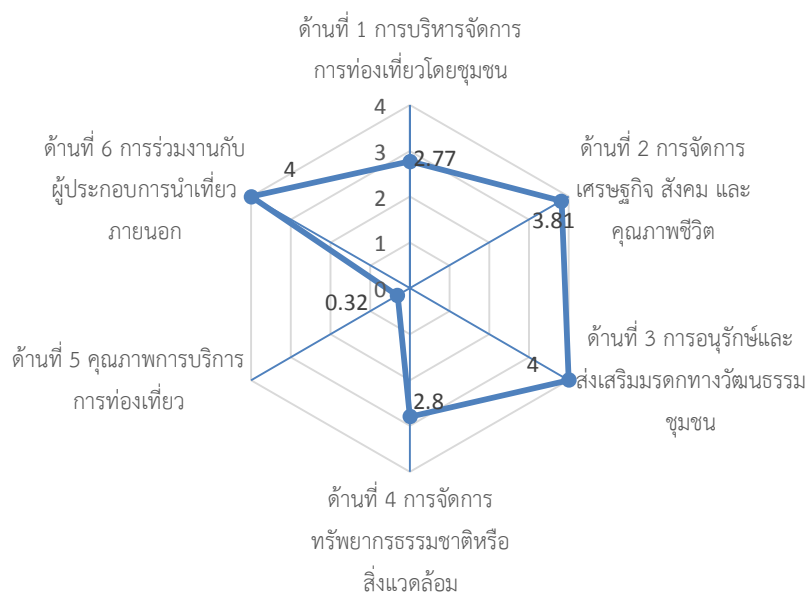
ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย ต.อ่าวลึกน้อย อ.อ่าวลึก จ.กระบี่

ภาพที่ 4.7 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อย

จากภาพที่ 4.7 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวอ่าวลึกน้อยมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ด้านที่1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

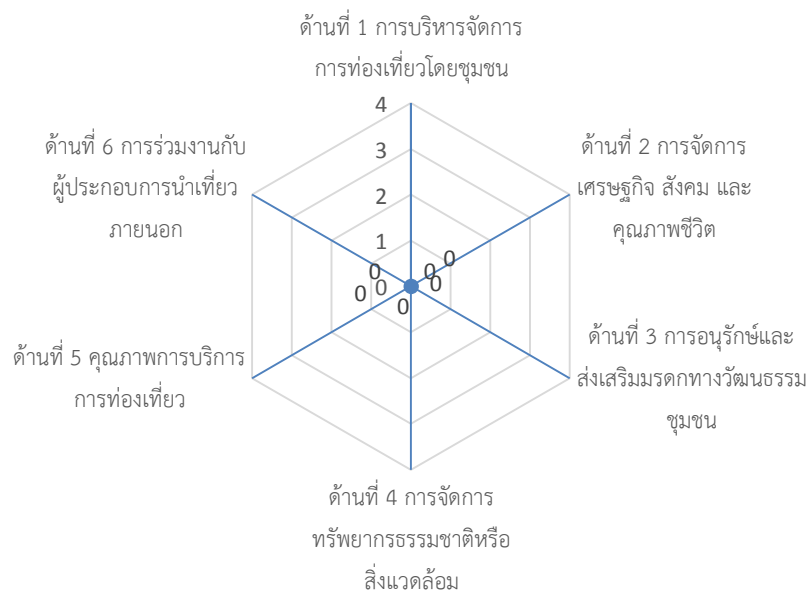
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง ต.คลองประสงค์ อ.เมือง จ.กระบี่

ภาพที่ 4.8 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลาง

จากภาพที่ 4.8 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะกลางมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.96 (ร้อยละ 73.73) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.81) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.77) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.80) และด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.32)

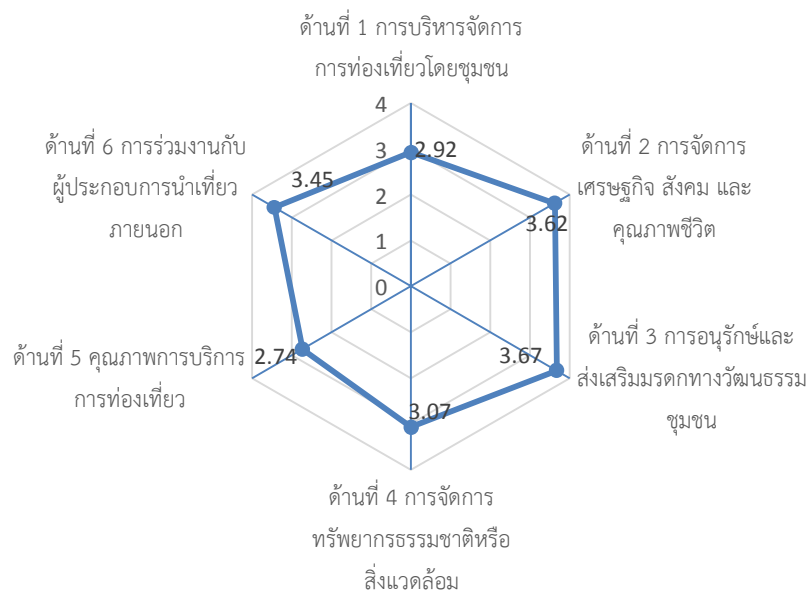
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ ต.อ่าวลึกใต้ อ.อ่าวลึก จ.กระบี่

ภาพที่ 4.9 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือ

จากภาพที่ 4.9 พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านถ้ำเสือมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ ด้านที่1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

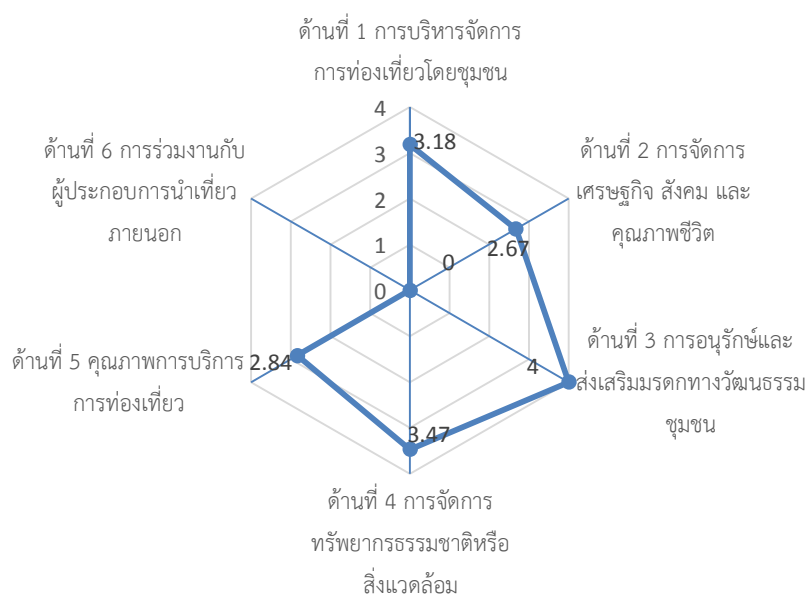
กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย ต.กันตัง อ.กันตัง จ.ตรัง

ภาพที่ 4.10 ศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอย

จากภาพที่ 4.10 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านมดตะนอยมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.24 (ร้อยละ 81.11) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้านได้แก่ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.07) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.45) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้านได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.92) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.74)

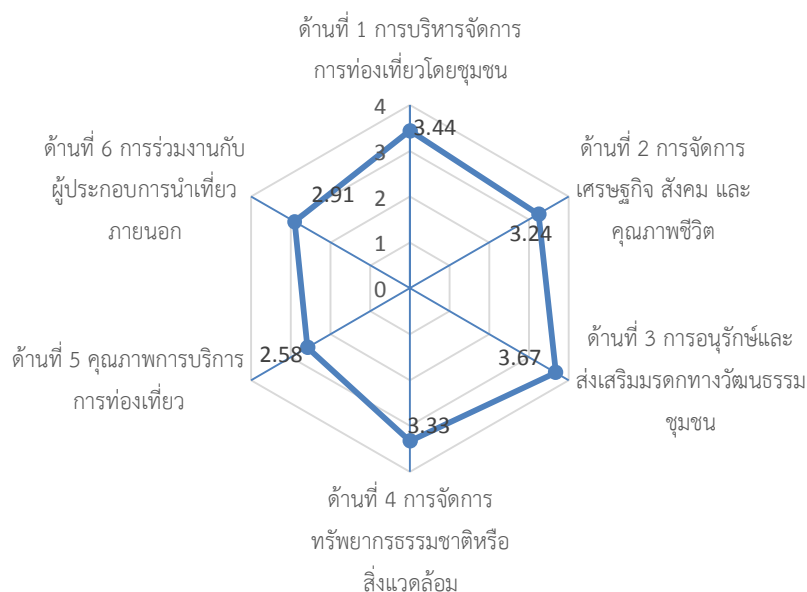
กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออก ต.หาดสำราญ อ.หาดสำราญ จ.ตรัง

ภาพที่ 4.11 ศักยภาพกลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออก

จากภาพที่ 4.11 พบว่า กลุ่มส่งเสริมกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านโคกออกมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.68 (ร้อยละ 67.31) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.18) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.47) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.67) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.84) และด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

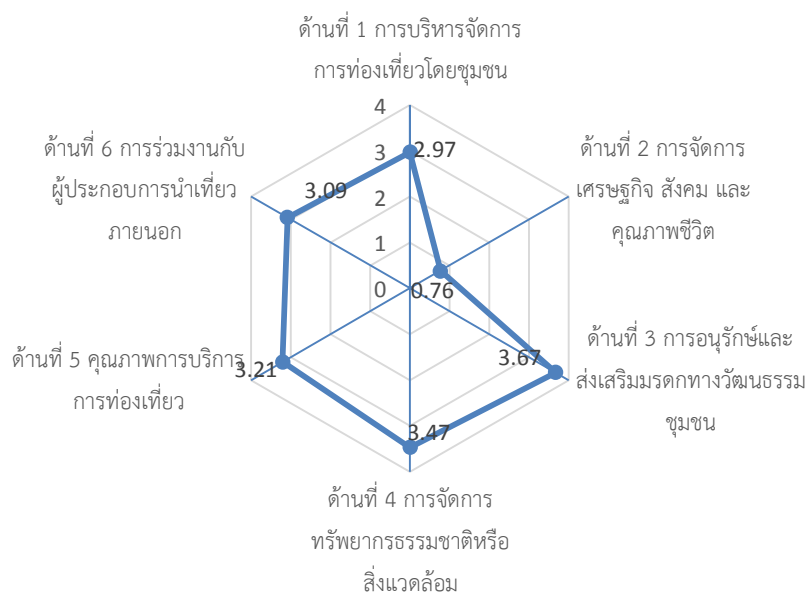
วิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำหว่า ต.เขาไม้แก้ว อ.สีเกา จ.ตรัง

ภาพที่ 4.12 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำหว่า

จากภาพที่ 4.12 พบว่า วิสาหกิจชุมชนศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านน้ำหว่ามีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.20 (ร้อยละ 79.84) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้านได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.24) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ใน ระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้านได้แก่และ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.58) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.91)

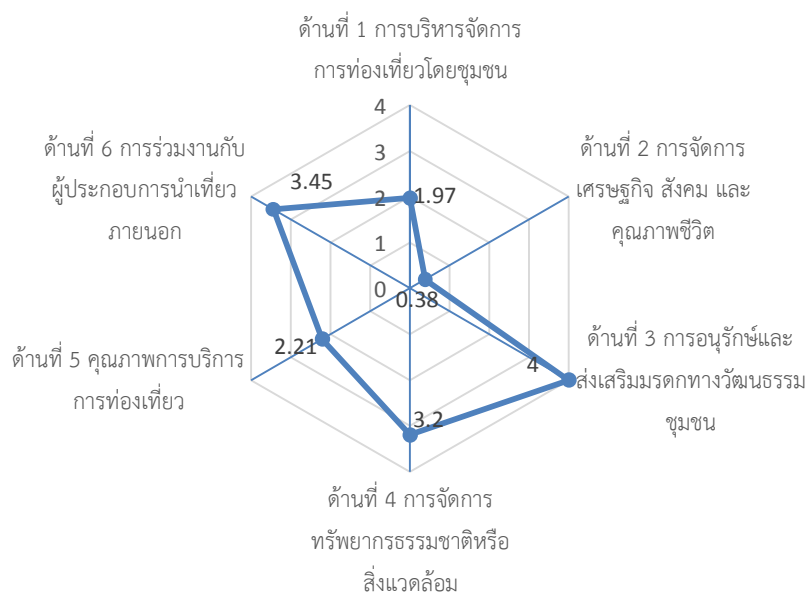
กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา อ.กันตัง จ.ตรัง

ภาพที่ 4.13 ศักยภาพกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา

จากภาพที่ 4.13 พบว่า กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตามีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.88 (ร้อยละ 71.55) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้านได้แก่ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67)ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.47) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.21) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 3.09)ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี”จำนวน1 ด้านได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 2.97) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ปรับปรุง”จำนวน1 ด้านได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.76)

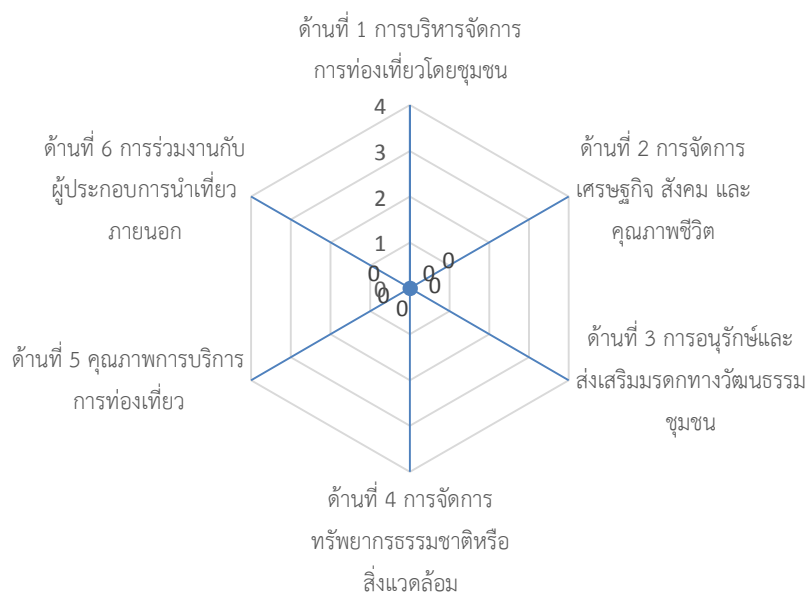
กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนหยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์" ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน จ.ตรัง

ภาพที่ 4.14 ศักยภาพกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนหยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์"

จากภาพที่ 4.14 พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนหยงสตาร์ "โฮมสเตย์เกาะหยงสตาร์" มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.52 (ร้อยละ 62.67) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.20) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.45) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.21) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.97) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.38)

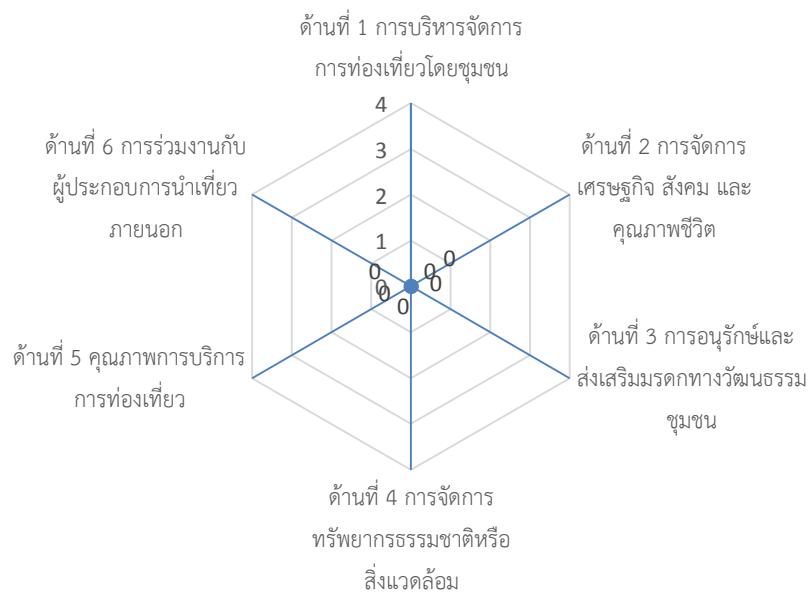
ชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม ต.ท่าข้าม อ.ปะเหลียน จ.ตรัง

ภาพที่ 4.15 ศักยภาพชุมชนเมืองเก่าท่าข้าม

จากภาพที่ 4.15 พบว่า ชุมชนเมืองเก่าท่าข้ามมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ ด้านที่1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

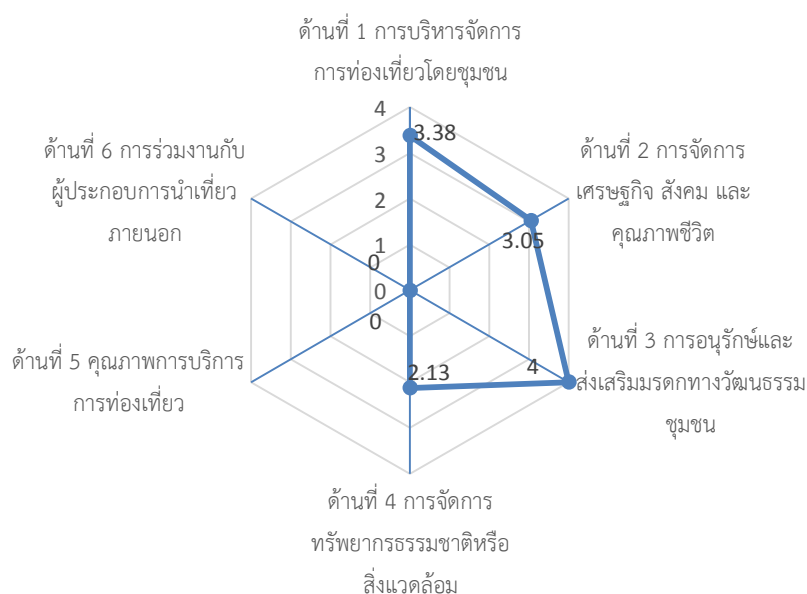
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร ต.เกาะสุกร อ.ปะเหลียน จ.ตรัง

ภาพที่ 4.16 วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกร

จากภาพที่ 4.16 พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลเกาะสุกรมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุก ด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง ” ได้แก่ด้านที่1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

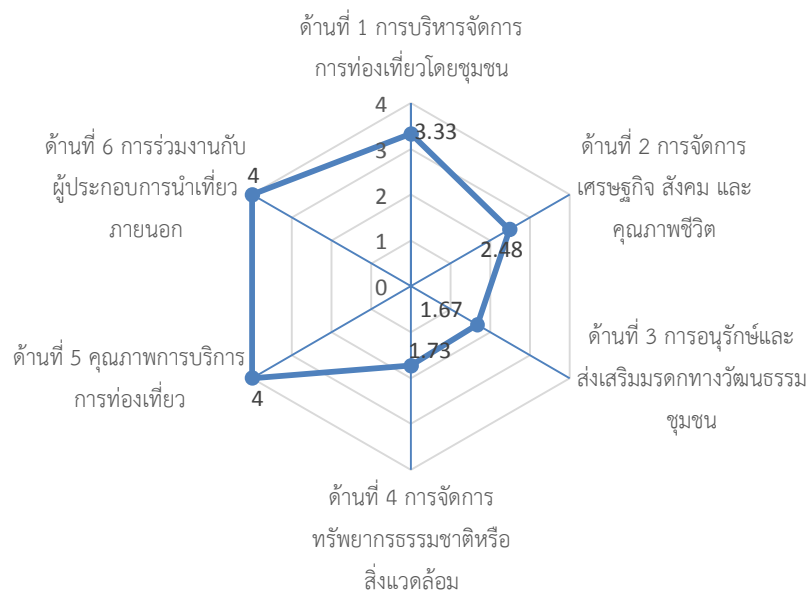
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลุ่กช้าง ต.บ้านหวี อ.หาดสำราญ จ.ตรัง

ภาพที่ 4.17 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลุ่กช้าง

จากภาพที่ 4.17 พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนคลองหินลุ่กช้างมี ศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.08 (ร้อยละ 52.36) โดยด้านที่มีศักยภาพ อยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.38) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.05) และด้านที่ 3 การอนุรักษ์ และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็ นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยว โดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

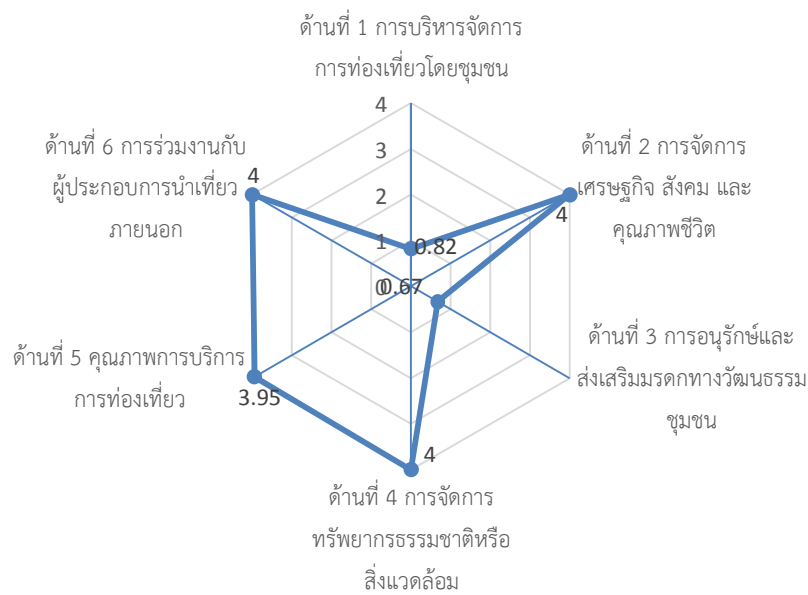
ชุมชนวังสายทอง ต.น้ำพุต อ.ละงู จ.สตูล

ภาพที่ 4.18 ศักยภาพชุมชนวังสายทอง

จากภาพที่ 4.18 พบว่า ชุมชนวังสายทองมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.88 (ร้อยละ 71.71) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้านได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) และ ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้านได้แก่ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.48) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 2 ด้านได้แก่ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 1.75)

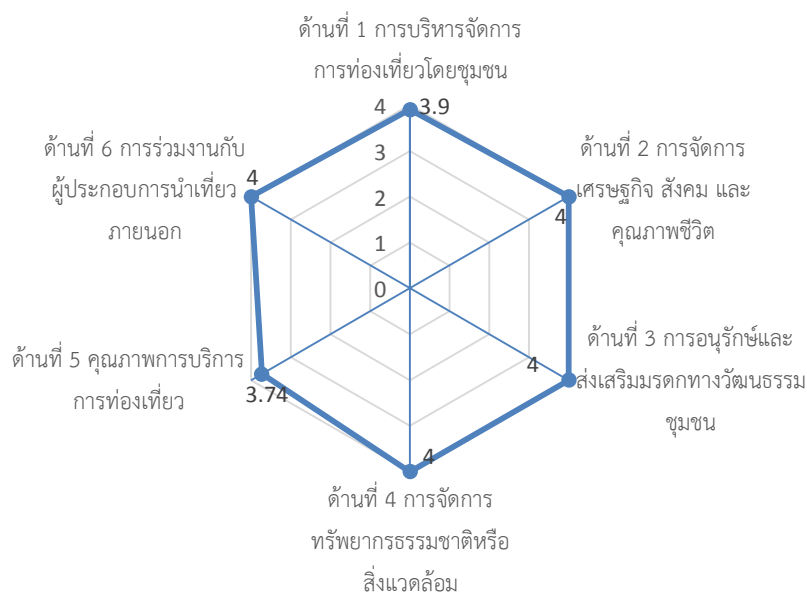
ชุมชนท่องเที่ยวสุโขทัยตามะลิ่ง ต.ตามะลิ่ง อ.เมือง จ.สุโขทัย

ภาพที่ 4.19 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวสุโขทัยตามะลิ่ง

จากภาพที่ 4.19 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวสุโขทัยตามะลิ่งมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.92 (ร้อยละ 72.64) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้านได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.95) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 2 ด้านได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.82) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.67)

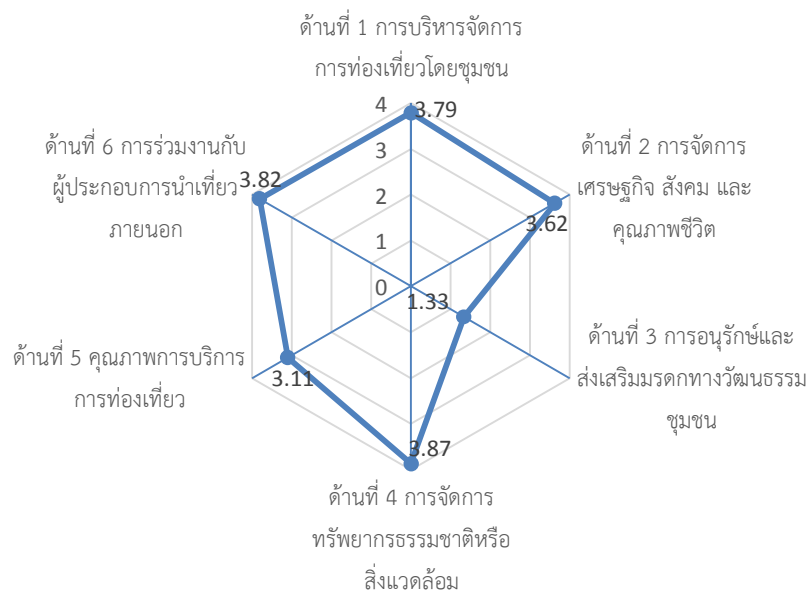
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง ต.ทุ่งบุหลัน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล

ภาพที่ 4.20 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหัง

จากภาพที่ 4.20 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านมะหังมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.92 (ร้อยละ 98.47) โดยมีศักยภาพทุกด้านอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.90) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.74) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 4.00)

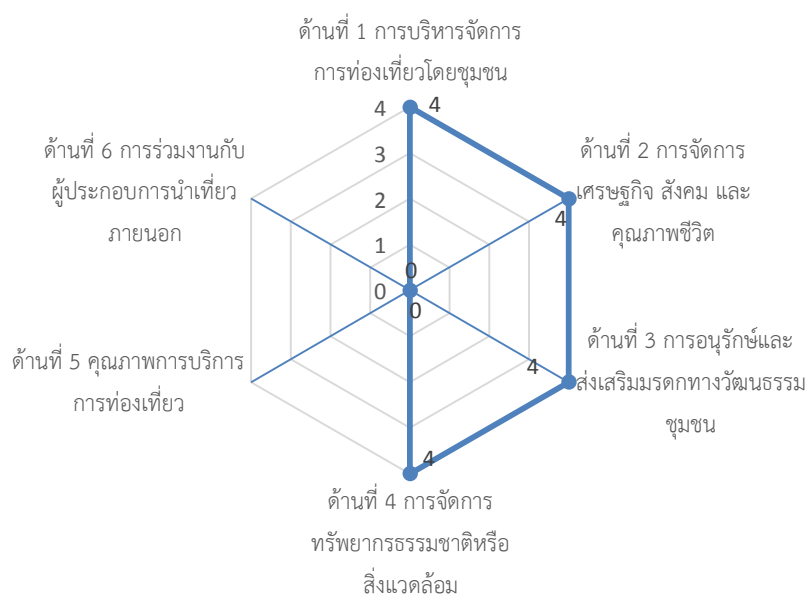
บ้านห้วยทางละงู ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล

ภาพที่ 4.21 ศักยภาพบ้านห้วยทางละงู

จากภาพที่ 4.21 พบว่า บ้านห้วยทางละงูมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.24 (ร้อยละ 81.41) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 5 ด้านได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.79) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.11) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.82) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้านได้แก่ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33)

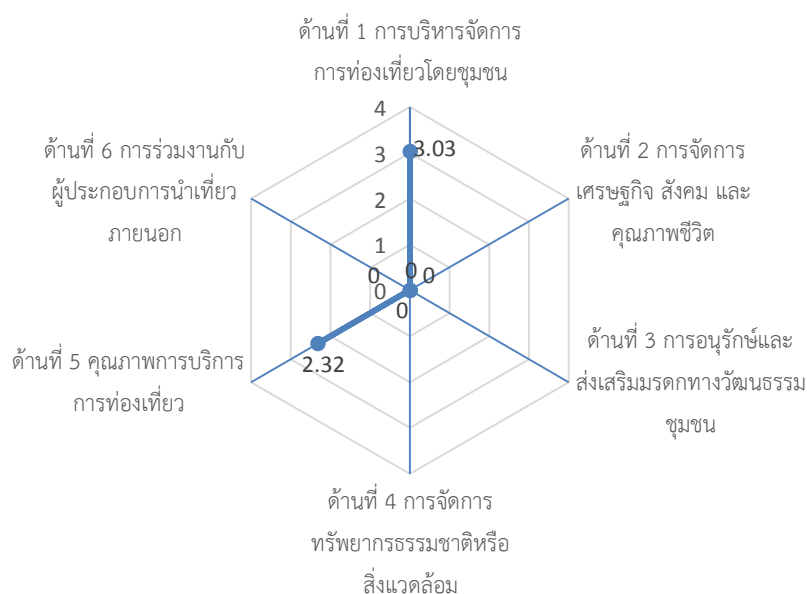
ชุมชนบ้านบากันใหญ่ ต.เกาะสาหร่าย อ.เมือง จ.สตูล

ภาพที่ 4.22 ศักยภาพชุมชนบ้านบากันใหญ่

จากภาพที่ 4.22 พบว่า ชุมชนบ้านบากันใหญ่มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.68 (ร้อยละ 66.66) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

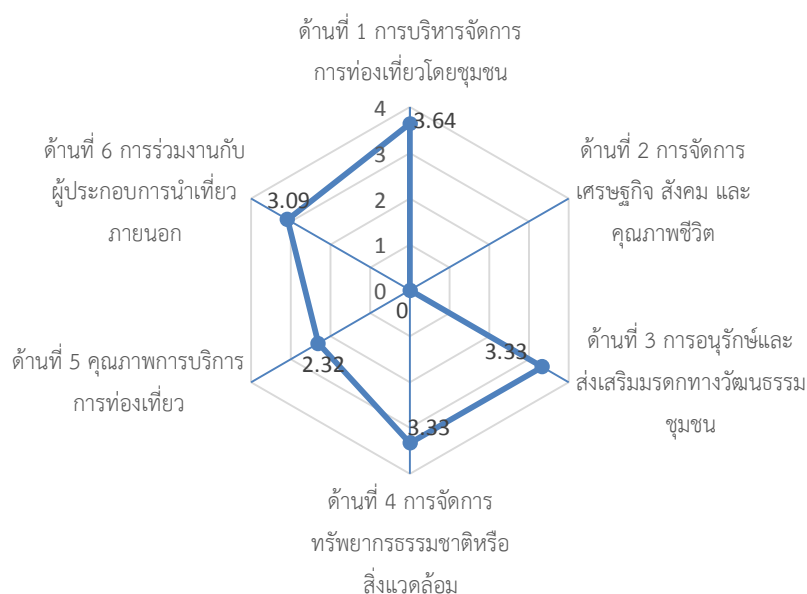
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะเป๊ะ ต.ทุ่งบุหลัน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล

ภาพที่ 4.23 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะเป๊ะ

จากภาพที่ 4.23 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งสะเป๊ะมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.88 (ร้อยละ 22.26) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.03) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้านได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.32) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 4 ด้านได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

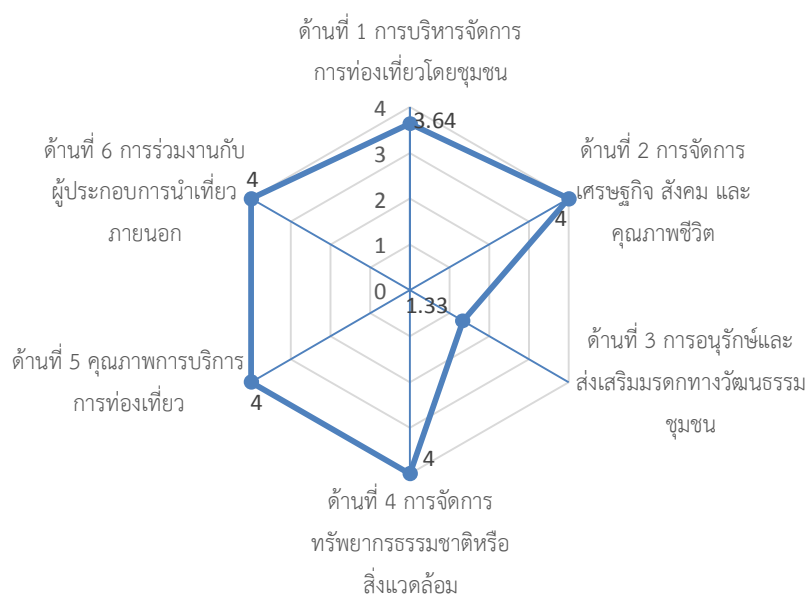
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านขนคลาน ต.ขนคลาน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล

ภาพที่ 4.24 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านขนคลาน

จากภาพที่ 4.24 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านขนคลานมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.60 (ร้อยละ 65.48) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.64) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.33) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.09) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้านได้แก่ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.32) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้านได้แก่ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00)

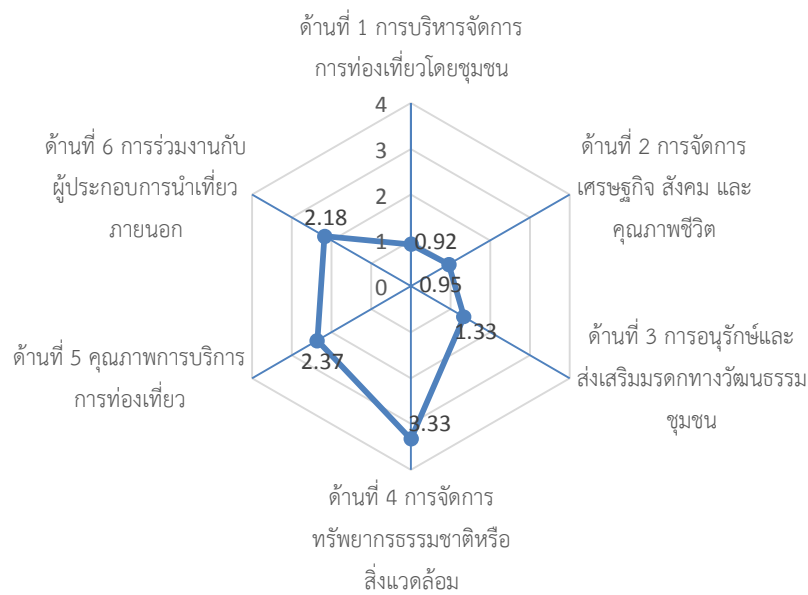
ชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลัง ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง จ.สตูล

ภาพที่ 4.25 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลัง

จากภาพที่ 4.25 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวเจ๊ะบิลังมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.48 (ร้อยละ 87.39) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.64) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33)

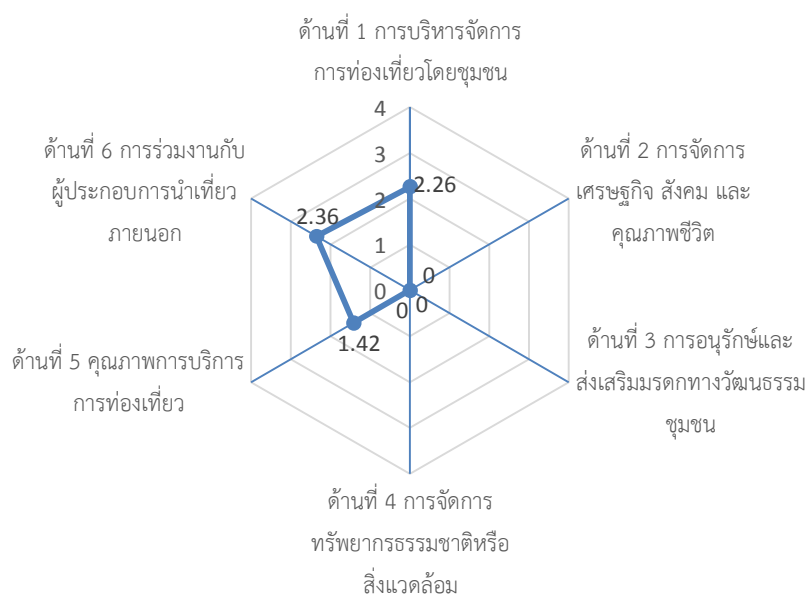
ชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง จ.สตูล

ภาพที่ 4.26 ศักยภาพชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง

จากภาพที่ 4.26 พบว่า ชุมชนเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลังมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.84 (ร้อยละ 46.22) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้านได้แก่ ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้านได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.37) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.18) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.92) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.95)

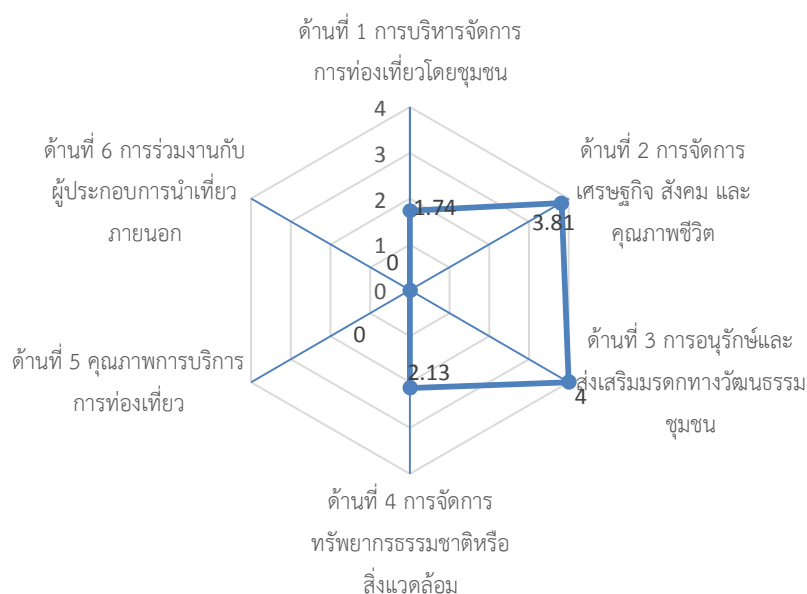
ชุมชนนวัตกรรมตำบลเจ๊ะบิลัง ต.เจ๊ะบิลัง อ.เมือง จ.สตูล

ภาพที่ 4.27 ศักยภาพชุมชนนวัตกรรมตำบลเจ๊ะบิลัง

จากภาพที่ 4.27 พบว่า ชุมชนนวัตกรรมตำบลเจ๊ะบิลังมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.00 (ร้อยละ 25.17) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.92) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.18) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.42) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00)

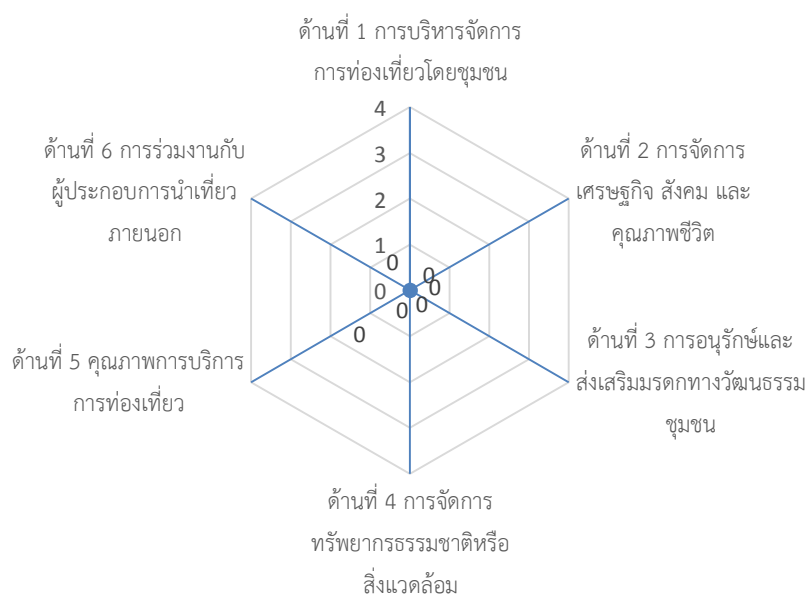
ชุมชนบ้านสะพานสอง ต.ปากทรง อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

ภาพที่ 4.28 ศักยภาพชุมชนบ้านสะพานสอง

จากภาพที่ 4.28 พบว่า ชุมชนบ้านสะพานสองมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.96 (ร้อยละ 48.69) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.81) และด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.74) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

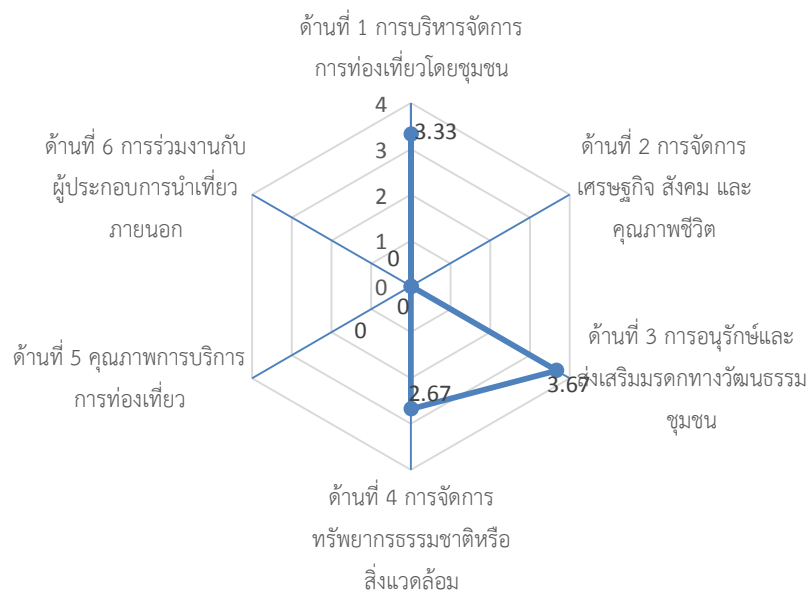
กลุ่มท่องเที่ยวเหวโหลมโฮมสเตย์ ต.ปากทรง อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

ภาพที่ 4.29 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเหวโหลมโฮมสเตย์

จากภาพที่ 4.29 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวเหวโหลมโฮมสเตย์มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้าน มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13)ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

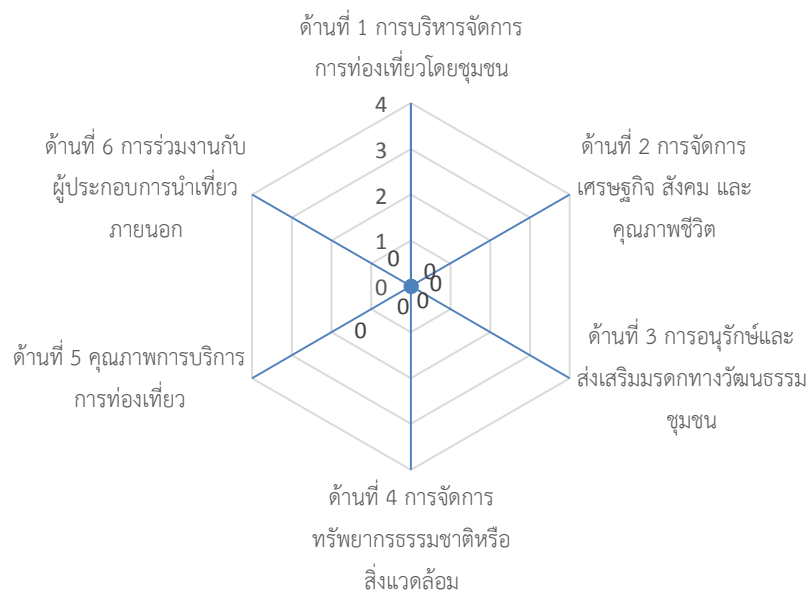
ทุ่งมหากรุป ท่องเที่ยวชุมชนและโฮมสเตย์บ้านปากคลอง ต.ปากคลอง อ.ปะทิว จ.ชุมพร

ภาพที่ 4.30 ศักยภาพทุ่งมหากรุป ท่องเที่ยวชุมชนและโฮมสเตย์บ้านปากคลอง

จากภาพที่ 4.30 พบว่า ทุ่งมหากรุป ท่องเที่ยวชุมชนและโฮมสเตย์บ้านปากคลองมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.60 (ร้อยละ 40.28) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) และด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.67) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

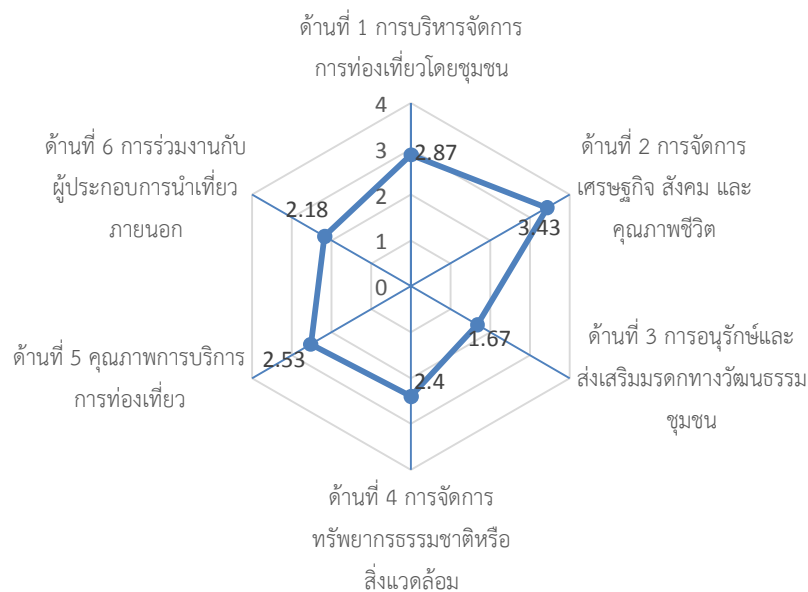
ศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชานองใหญ่ ต.บางลึก อ.เมือง จ.ชุมพร

ภาพที่ 4.31 ศักยภาพศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชานองใหญ่

จากภาพที่ 4.31 พบว่า ศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชานองใหญ่มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้าน มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13)ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

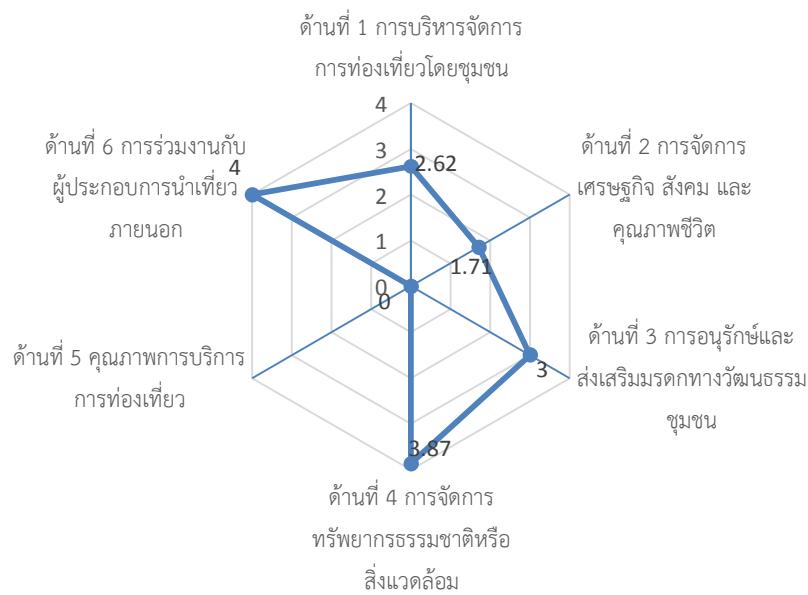
พื้นที่เรียนรู้วิถีกรรมธรรมาชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่ ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร

ภาพที่ 4.32 ศักยภาพพื้นที่เรียนรู้วิถีกรรมธรรมาชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่

จากภาพที่ 4.32 พบว่า พื้นที่เรียนรู้วิถีกรรมธรรมาชาติบ้านน้อยกลางป่าใหญ่มีศักยภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.52 (ร้อยละ 62.81) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.43) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.87) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.40) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.53) และ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.18) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.67)

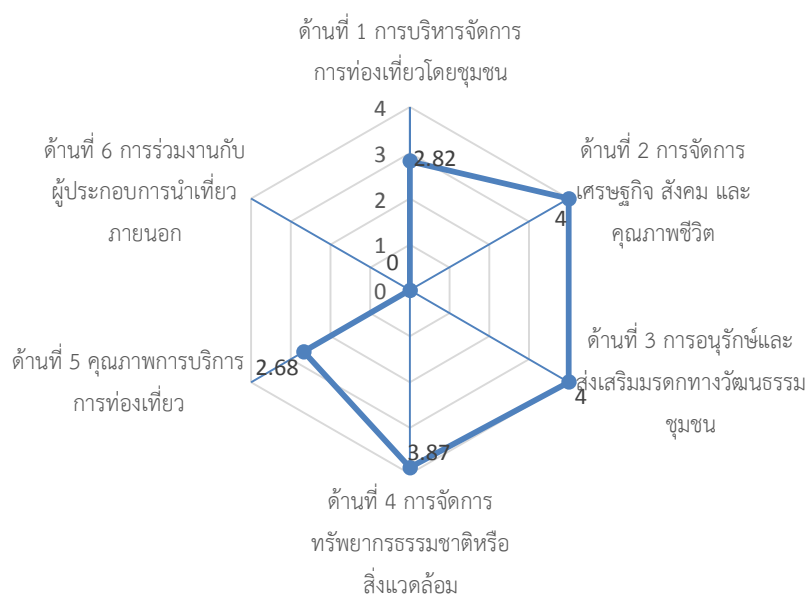
ชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรง ต.ปากคลอง อ.ปะทิว จ.ชุมพร

ภาพที่ 4.33 ศักยภาพชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรง

จากภาพที่ 4.33 พบว่า ชุมชนโฮมสเตย์บ้านบ่อสำโรงมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.52 (ร้อยละ 63.32) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.62) และด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริม มรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 1.71) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)

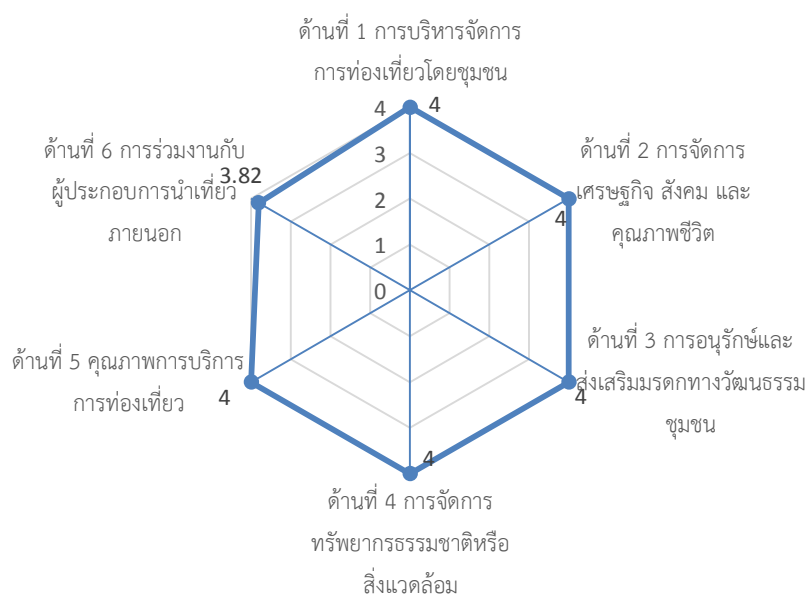
ชุมชนเลม็ด ต.ชุมชนเลม็ด อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.34 ศักยภาพชุมชนเลม็ด

จากภาพที่ 4.34 พบว่า ชุมชนเลม็ดมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.88 (ร้อยละ 72.38) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.82) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.68) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

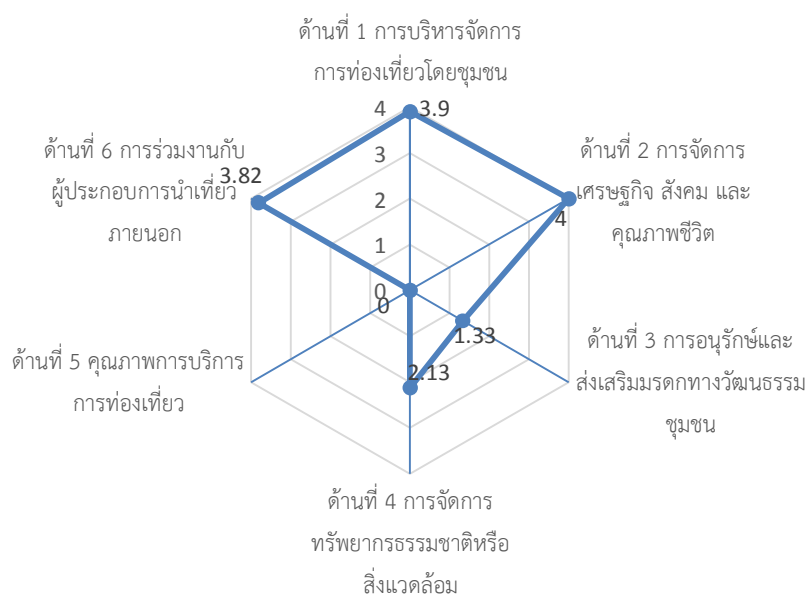
กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียง ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.35 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียง

จากภาพที่ 4.35 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านพุมเรียงมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.96 (ร้อยละ 99.24) โดยการดำเนินงานทุกด้านมี ศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 4.00)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00)และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 3.82)

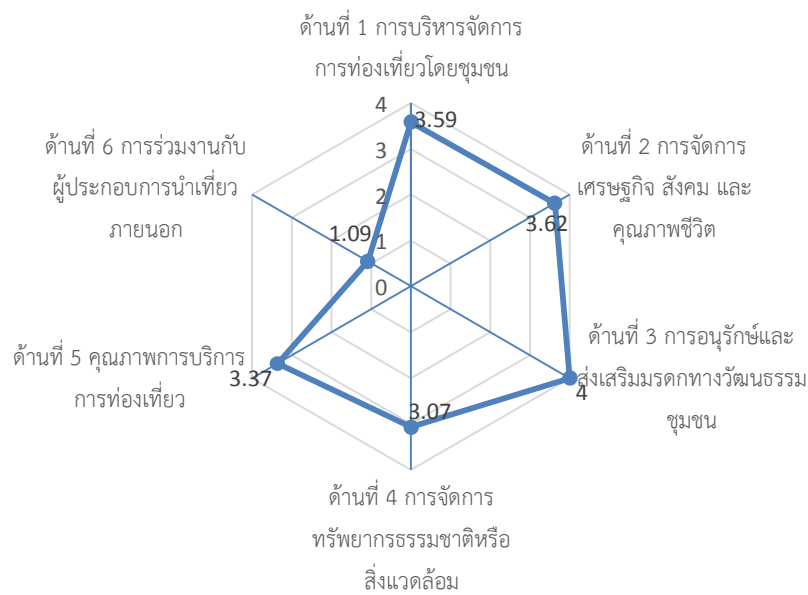
กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลบางไผ่ ต.บางไผ่ อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.36 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลบางไผ่

จากภาพที่ 4.36 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลบางไผ่มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.52 (ร้อยละ 63.26) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.62) ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)

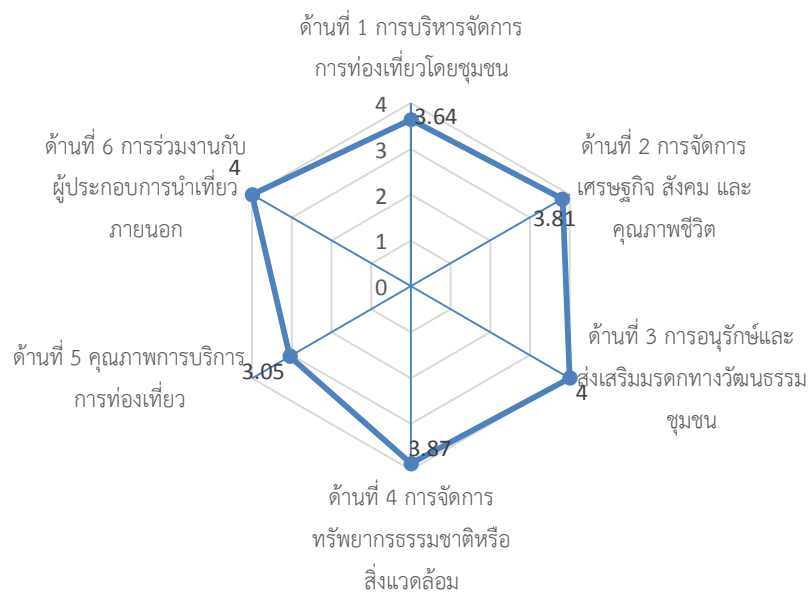
ชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยัน ต.ตะกุกเหนือ อ.วิภาวดี จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.37 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยัน

จากภาพที่ 4.37 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยันมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.12 (ร้อยละ 78.06) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.59) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.07) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.37) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 1.09)

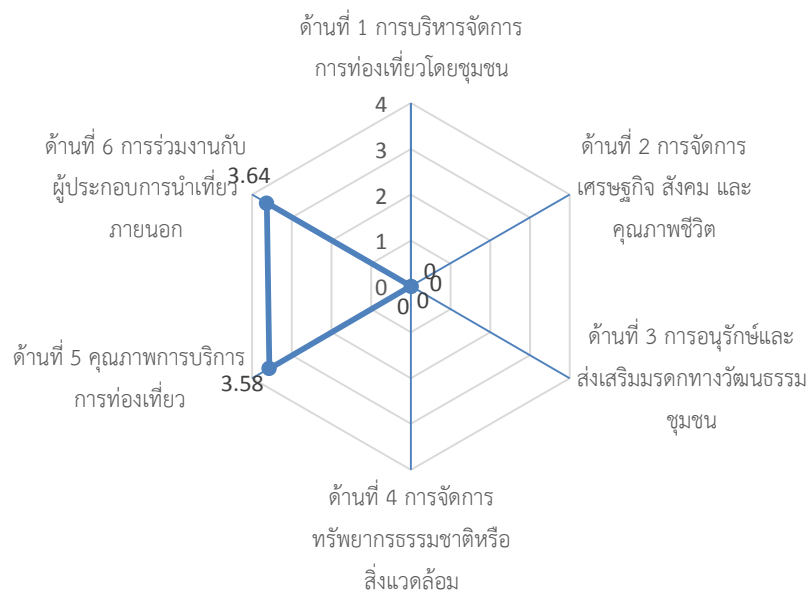
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์ ต.บางโพธิ์ อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.38 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์

จากภาพที่ 4.38 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีชีวิตบ้านบางโพธิ์มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.72 (ร้อยละ 93.21) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.64)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.81) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.05) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 4.00)

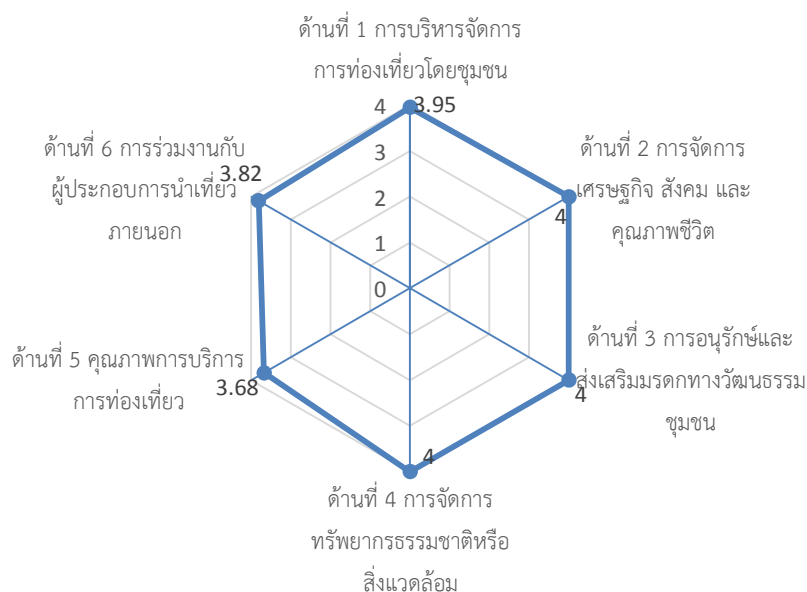
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล ต.มะขามเตี้ย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.39 ศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเล

จากภาพที่ 4.39 พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบึงขุนทะเลมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.20 (ร้อยละ 30.06) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.58) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.64) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00)

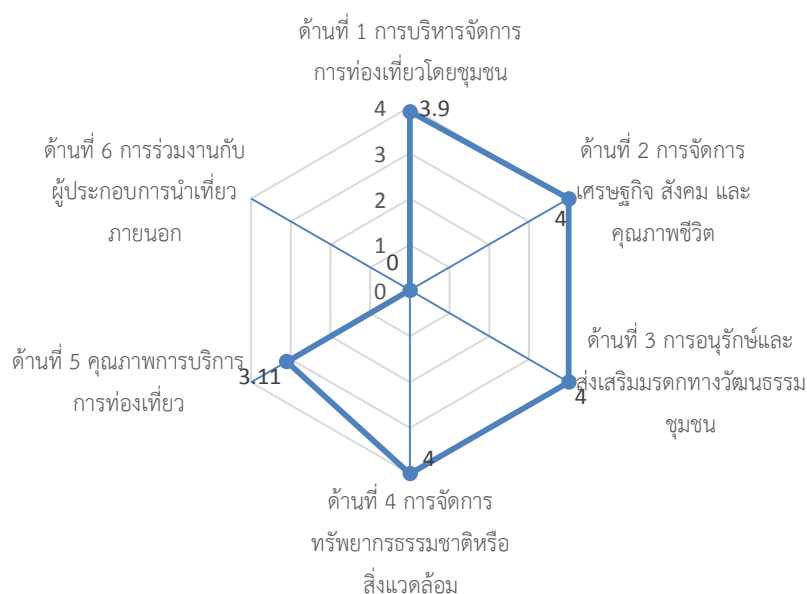
กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง ต.พรุพี อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.40 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้าง

จากภาพที่ 4.40 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหมู่บ้านประวัติศาสตร์บ้านช่องช้างมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.92 (ร้อยละ 97.71) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.95)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.68) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 3.82)

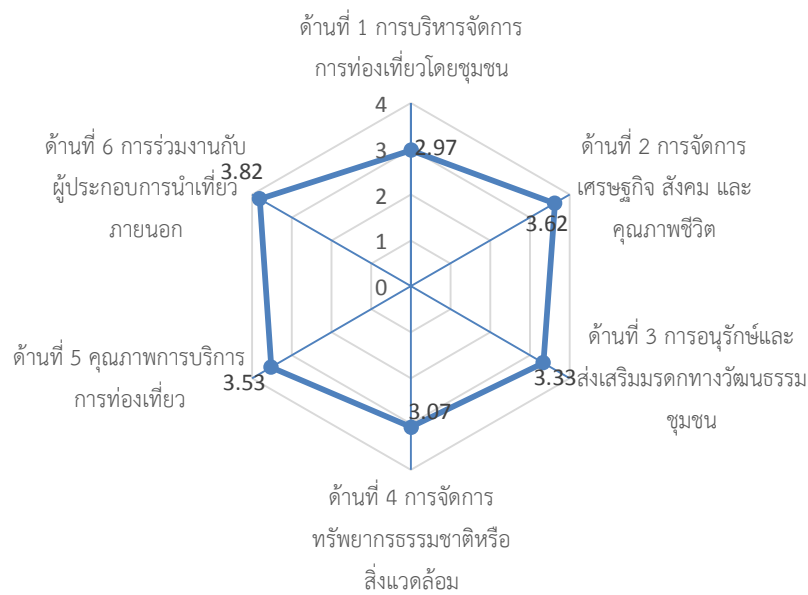
กลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514 ต.บ้านเสด็จ อ.เคียนซา จ.สุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.41 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514

จากภาพที่ 4.41 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 514 มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.40 (ร้อยละ 84.71) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.90) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.11) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 1.09)

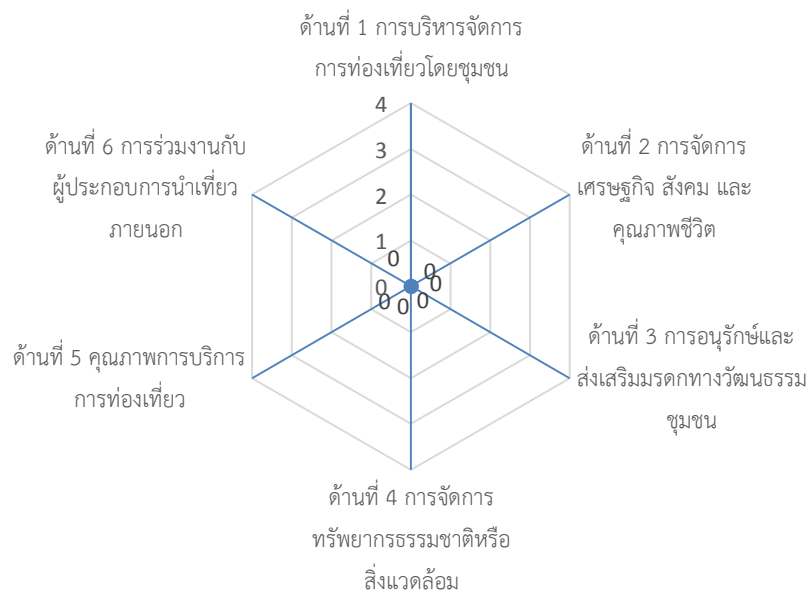
ท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิง ต.กรุงชิง อ.นบพิตำ จ.นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 4.42 ศักยภาพท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิง

จากภาพที่ 4.42 พบว่า ท่องเที่ยวโดยชุมชนกรุงชิงมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.40 (ร้อยละ 84.71) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.07) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.53) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.82) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.97)

วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย ต.นบพิตำ อ.นบพิตำ จ.นครศรีธรรมราช

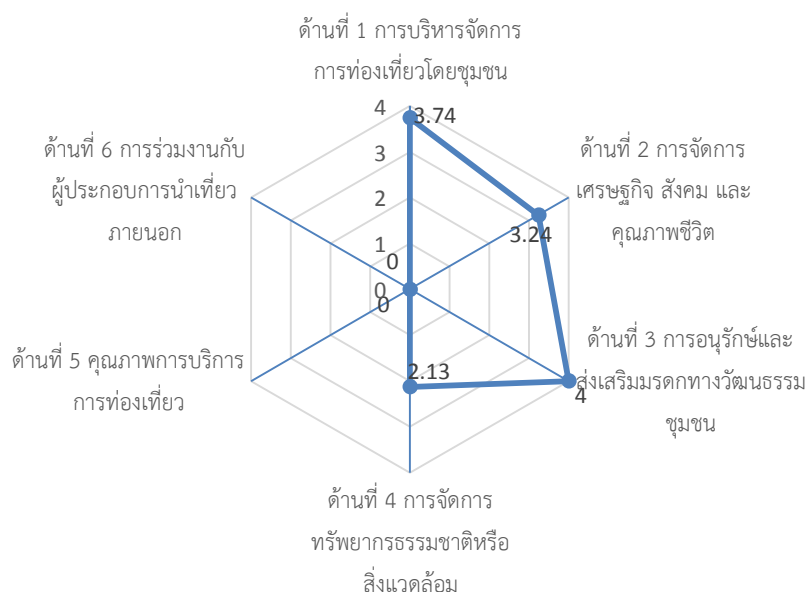

ภาพที่ 4.43 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลาย

จากภาพที่ 4.43 พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้นน้ำกลายมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้าน มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13)ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา"ปากพญาฟาร์มสเตย์"

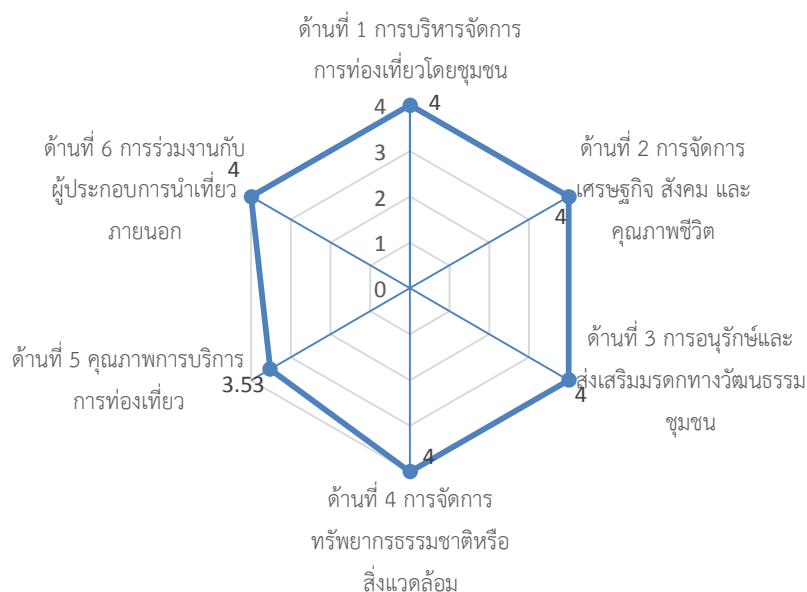
ต.ท่าซึก อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 4.44 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา"ปากพญาฟาร์มสเตย์"

จากภาพที่ 4.44 พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากน้ำปากพญา"ปากพญาฟาร์มสเตย์"มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.20 (ร้อยละ 54.65) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม”จำนวน 3 ด้านได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.74) ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.24) และด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี”จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง”จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังหอน ต.วังอ่าง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

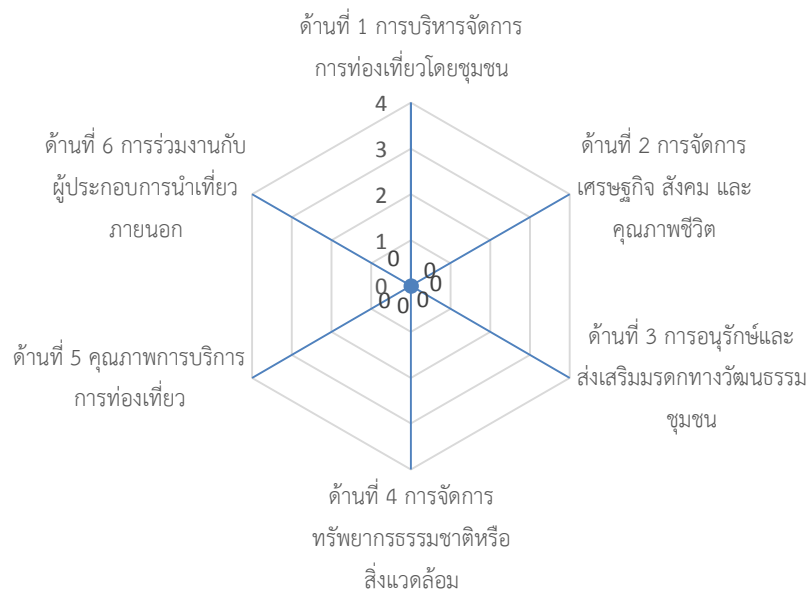

ภาพที่ 4.45 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังหอน

จากภาพที่ 4.45 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านวังหอนมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.92 (ร้อยละ 98.03) โดยการดำเนินงานทุกด้านมี ศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.53) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00)

วิสาหกิจชุมชนอารยเปี้ยชัตท่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพนัง ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง

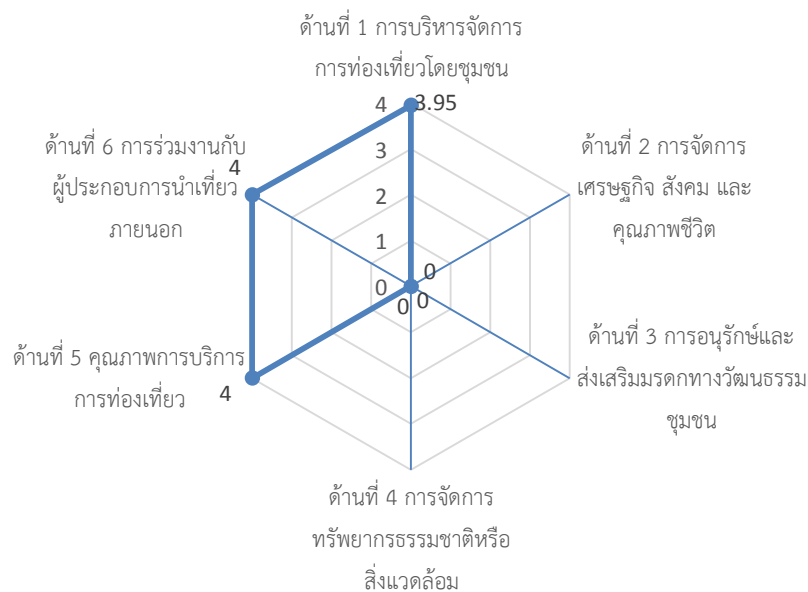
จ.นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 4.46 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอารยเปี้ยชัตท่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพนัง

จากภาพที่ 4.46 พบว่า วิสาหกิจชุมชนอารยเปี้ยชัตท่องเที่ยวลุ่มน้ำปากพนังมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้าน มีศักยภาพอยู่ในระดับ“ควรปรับปรุง”ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็น ระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13)ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

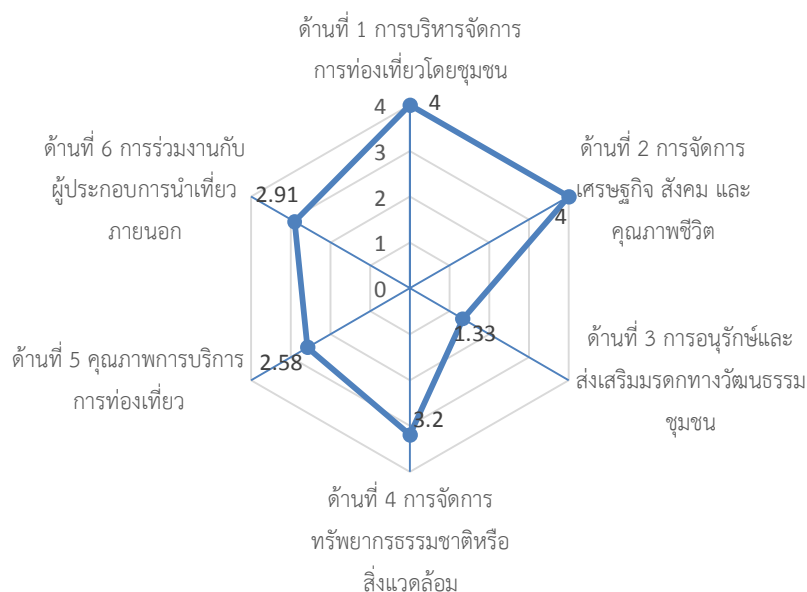
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลสวนขัน ต.สวนขัน อ.ช้างกลาง จ.นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 4.47 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลสวนขัน

จากภาพที่ 4.47 พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนตำบลสวนขันมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับB ค่าเฉลี่ย 2.00 (ร้อยละ 49.79) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน3 ด้านได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.95) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน3 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00)

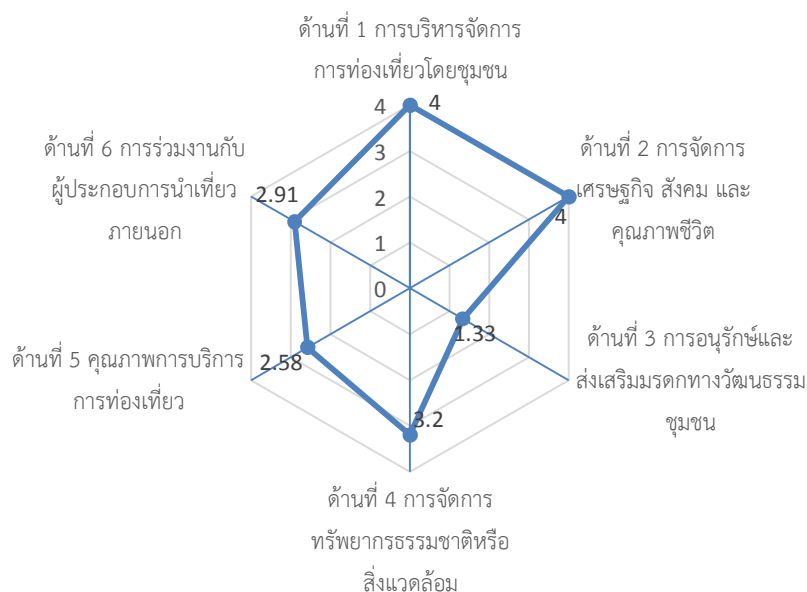
กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย(หนานหมดแดง) ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง

ภาพที่ 4.48 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย (หนานหมดแดง)

จากภาพที่ 4.48 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนลานข่อย (หนานหมดแดง) มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.00 (ร้อยละ 75.08) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.20) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.58) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.91) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33)

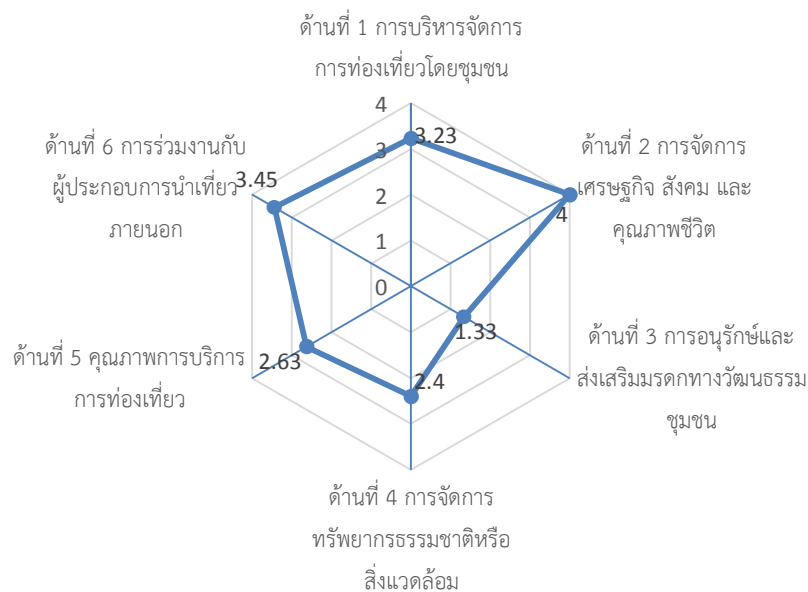
กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่ ต.เขาปู่ อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง

ภาพที่ 4.49 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่

จากภาพที่ 4.49 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเขาปู่มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับC ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้าน มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง ” ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13)ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และ ด้านที่ 6การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

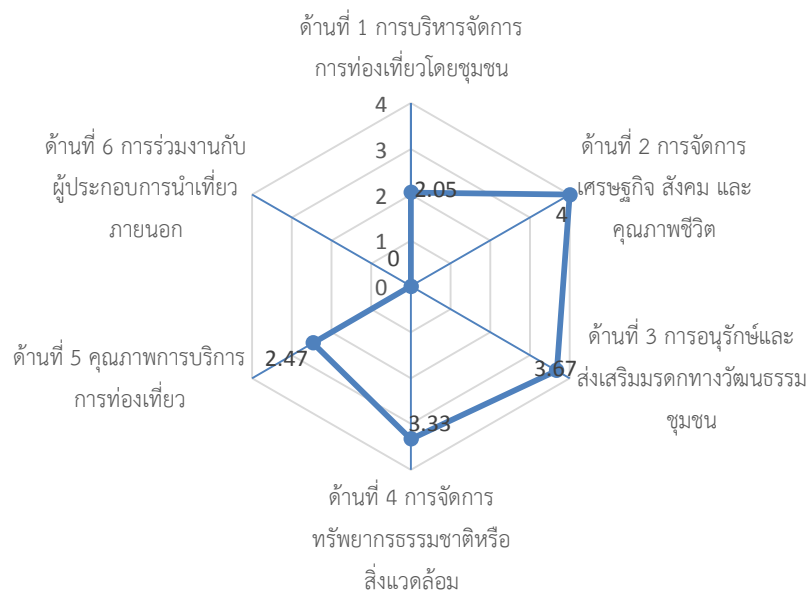
ชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมาก ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ภาพที่ 4.50 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมาก

จากภาพที่ 4.50 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวเกาะหมากมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.84 (ร้อยละ 71.04) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.23) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.45) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.40) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.63) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ และด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33)

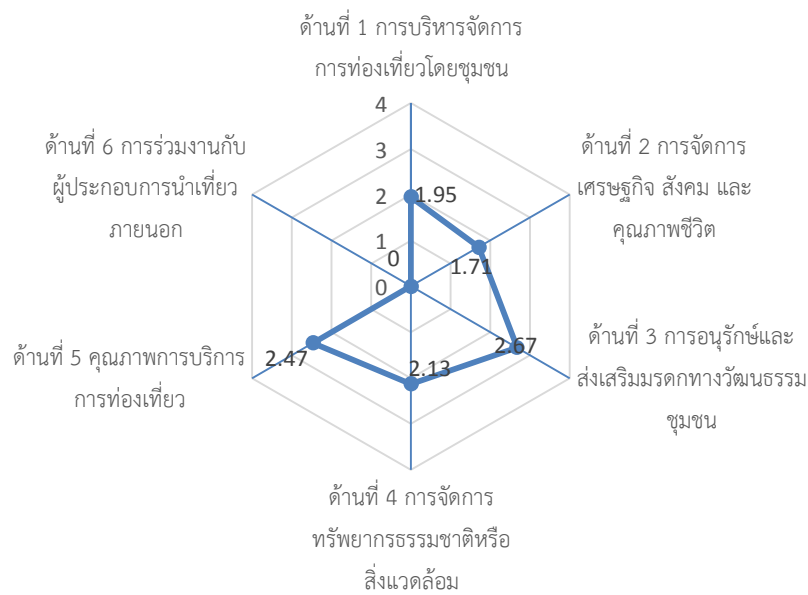
กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางค้ำ ต.เกาะนางค้ำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ภาพที่ 4.51 ศักยภาพกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางค้ำ

จากภาพที่ 4.51 พบว่า กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางค้ำมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับB ค่าเฉลี่ย 2.60 (ร้อยละ 64.69) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67)และด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี”จำนวน2 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.05) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.47) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน1 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

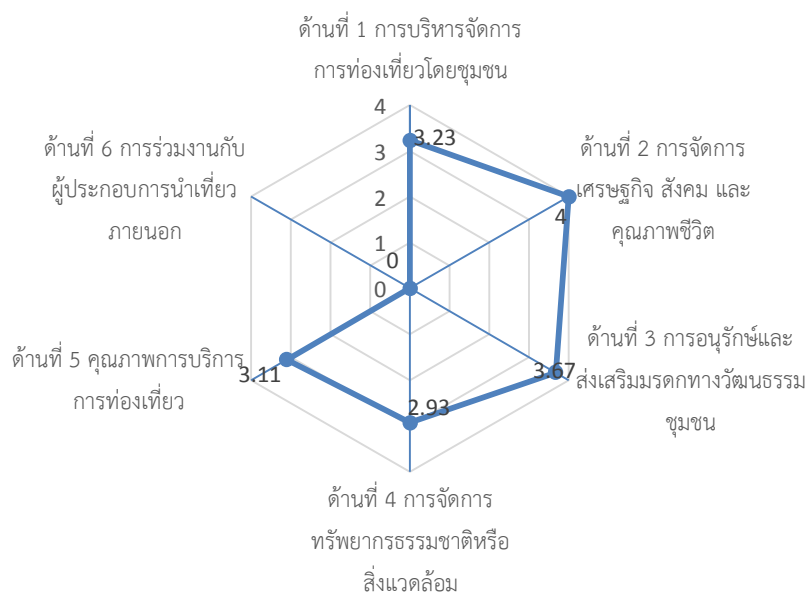
ชุมชนเหมืองตะกั่ว (เขาจันทร์) ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง

ภาพที่ 4.52 ศักยภาพกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางคำ

จากภาพที่ 4.52 พบว่า กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวเกาะนางคำมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับC ค่าเฉลี่ย 1.88 (ร้อยละ 46.67) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.67)ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.47) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 1.95) และด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 1.71)ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง”จำนวน1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

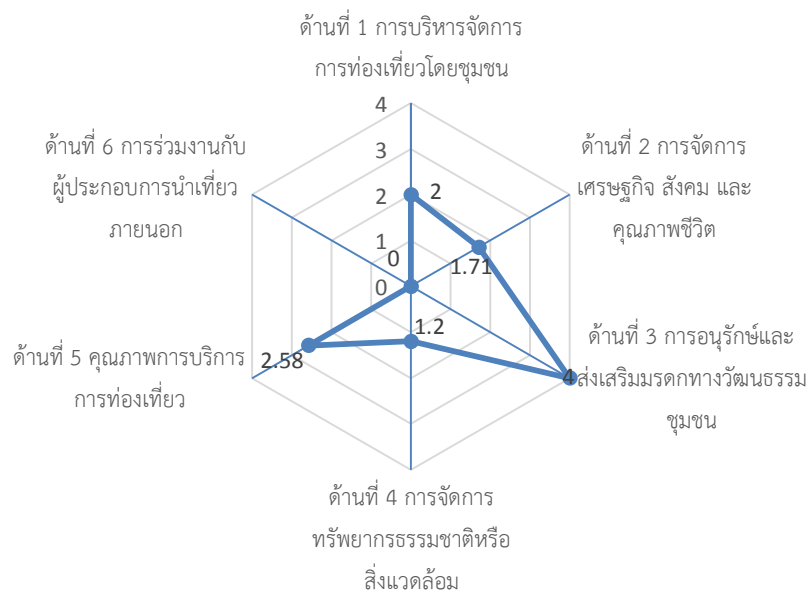
กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว ต.บ้านขาว อ.ระโนด จ.สงขลา

ภาพที่ 4.53 ศักยภาพกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาว

จากภาพที่ 4.53 พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลบ้านขาวมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับB ค่าเฉลี่ย 2.84 (ร้อยละ 70.57) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 1การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.23) ด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.11) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี”จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.93)ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง”จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก(ค่าเฉลี่ย 0.00)

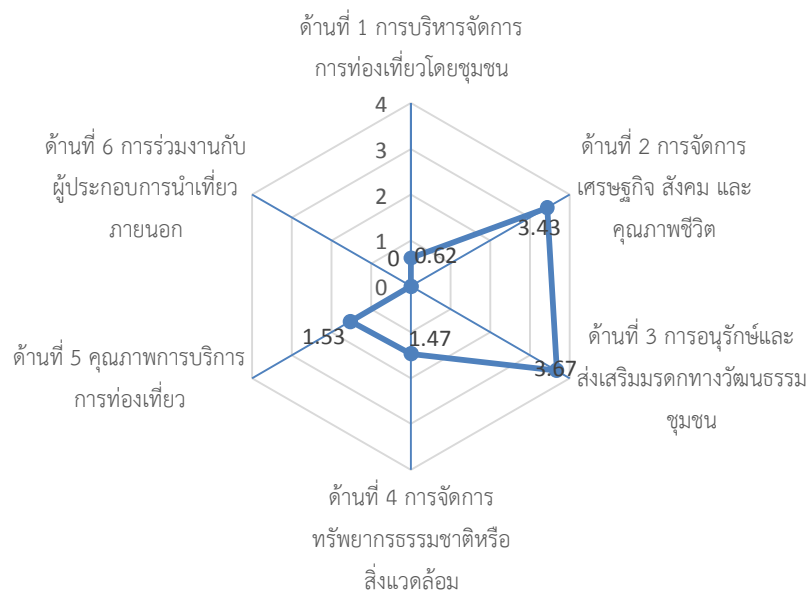
ชุมชนเกาะยอ ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา

ภาพที่ 4.54 ศักยภาพชุมชนเกาะยอ

จากภาพที่ 4.54 พบว่า ชุมชนเกาะยอมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.84 (ร้อยละ 70.57) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.58) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 1.71) และ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 1.20) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

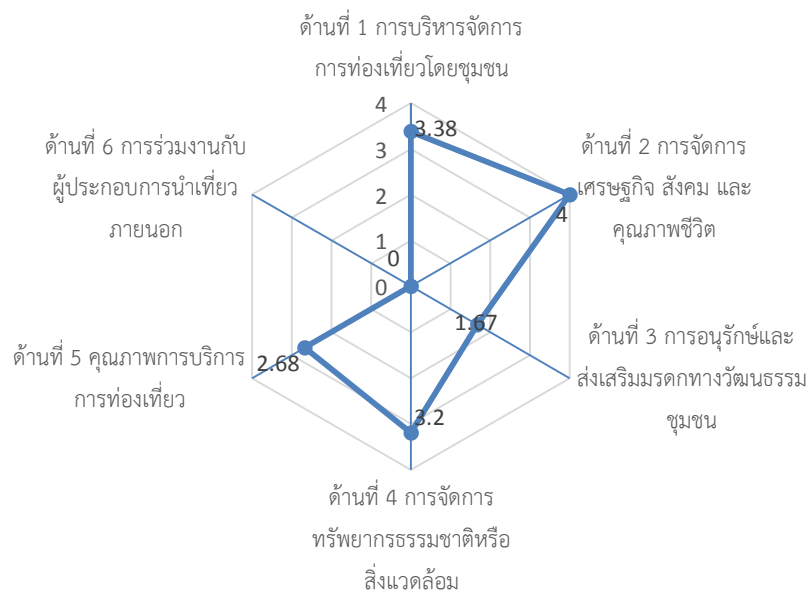
บ้านคลองฉนวน ต.ชุมพล อ.สทิงพระ จ.สงขลา

ภาพที่ 4.55 ศักยภาพบ้านคลองฉนวน

จากภาพที่ 4.55 พบว่า บ้านคลองฉนวนมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.80 (ร้อยละ 44.60) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.48) และด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 1.47) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.53) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.62) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

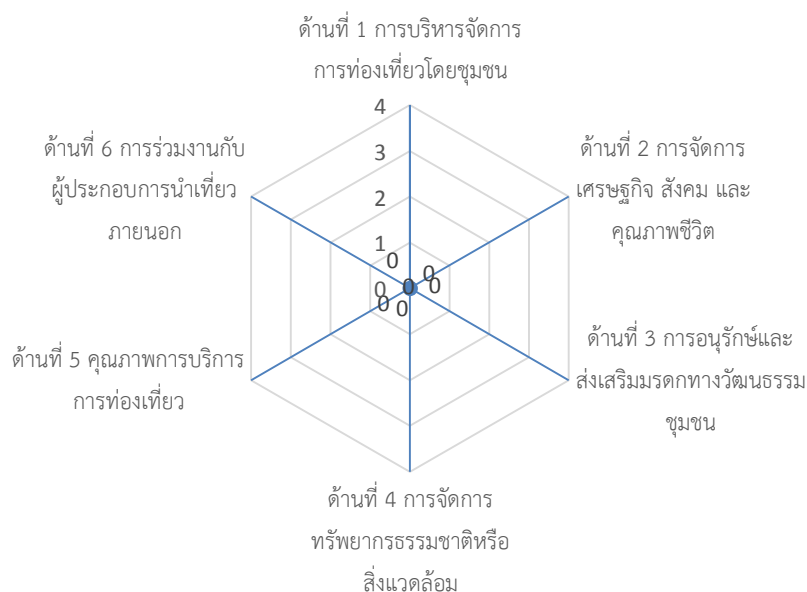
บ้านบางหยี ต.บางเหริยง อ.ควนเนียง จ.สงขลา

ภาพที่ 4.56 ศักยภาพบ้านบางหยี

จากภาพที่ 4.56 พบว่า บ้านบางหยีมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.48 (ร้อยละ 62.23) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.38) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.20) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.68) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.67) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

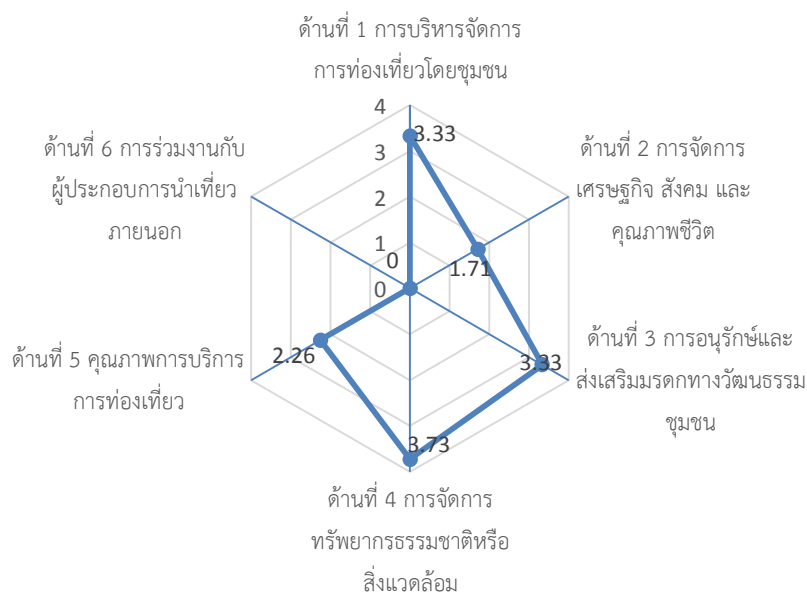
บ้านบางเหริ่งใต้ ต.บางกล่ำ อ.บางกล่ำ จ.สงขลา

ภาพที่ 4.57 ศักยภาพบ้านบางเหริ่งใต้

จากภาพที่ 4.57 พบว่า บ้านบางเหริ่งใต้มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

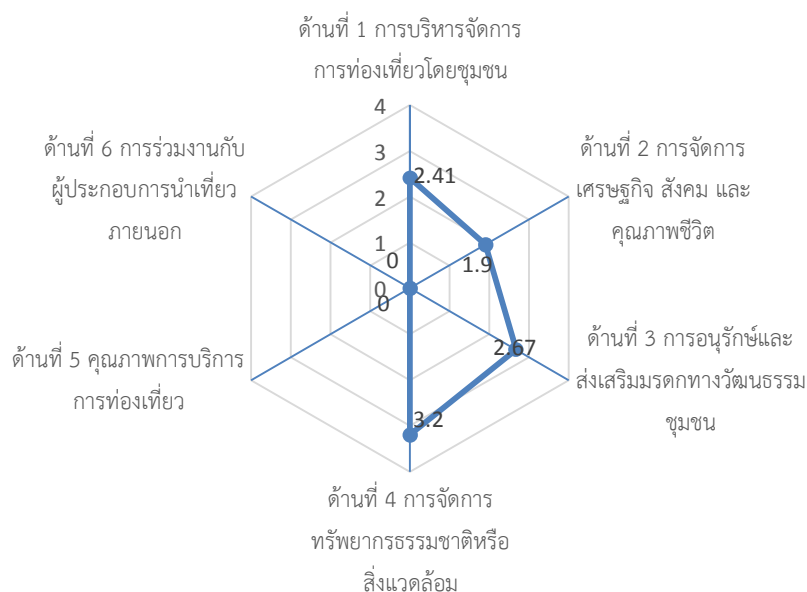
บ้านโคกเมือง ต.บางเหริ่ง อ.ควนเนียง จ.สงขลา

ภาพที่ 4.58 ศักยภาพบ้านโคกเมือง

จากภาพที่ 4.58 พบว่า บ้านโคกเมืองมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.40 (ร้อยละ 59.90) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.73) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.26) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 1.71) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ และ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

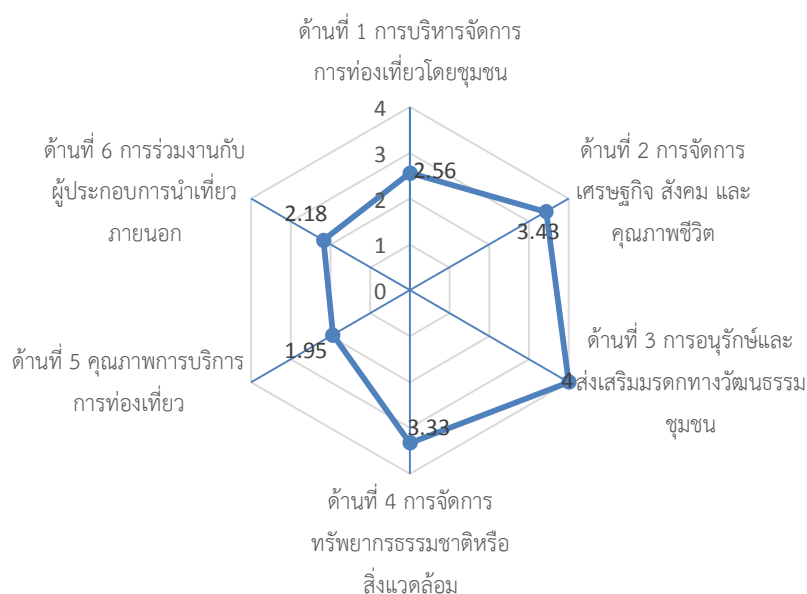
ชุมชนเที่ยวพะหริ่ง ต.ยามู อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

ภาพที่ 4.59 ศักยภาพชุมชนเที่ยวพะหริ่ง

จากภาพที่ 4.59 พบว่า ชุมชนเที่ยวพะหริ่งมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.68 (ร้อยละ 42.25) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.20) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.41) และด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.67) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 1.90) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.26) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

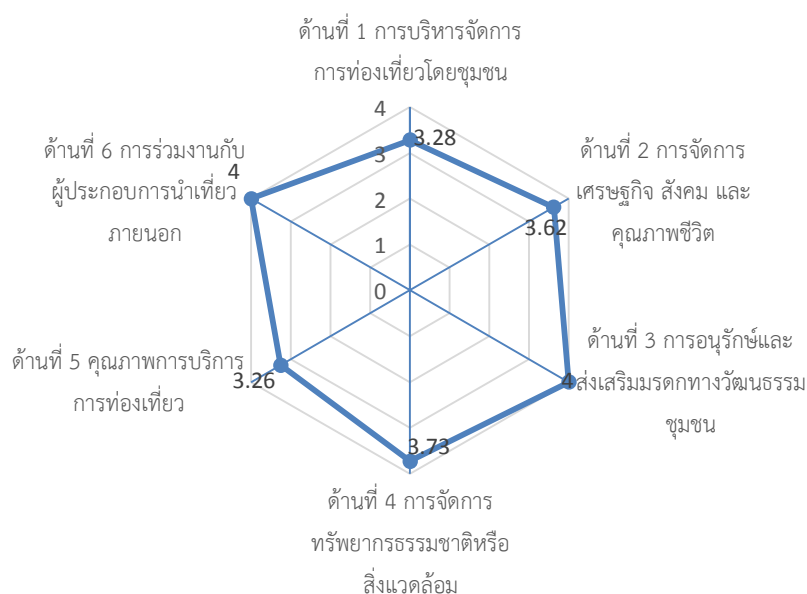
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา

ภาพที่ 4.60 ศักยภาพท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่อง

จากภาพที่ 4.60 พบว่า ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเรียนรู้บ้านอาซ่องมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.92 (ร้อยละ 72.72) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.48) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และ ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.56) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.18) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.95)

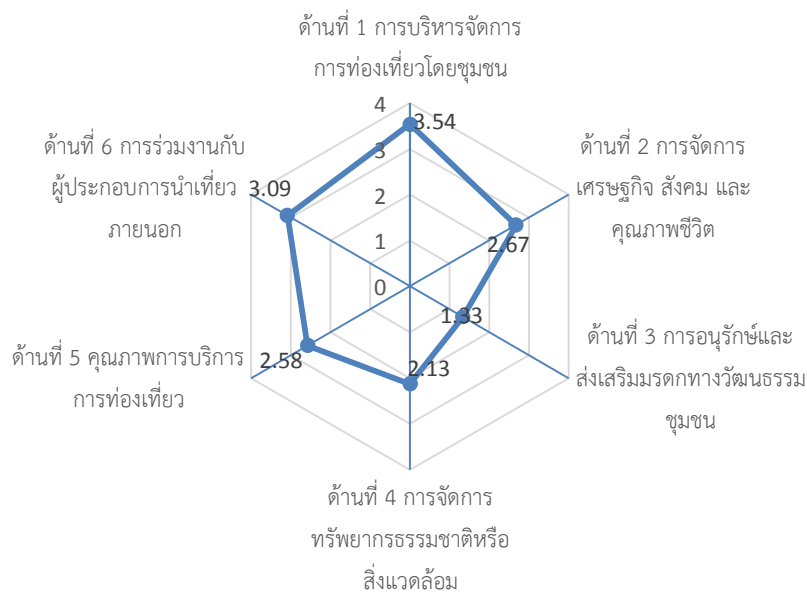
กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำะกังขนม 100 ปี ต.บางนาค อ.เมือง จ.นราธิวาส

ภาพที่ 4.61 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำะกังขนม 100 ปี

จากภาพที่ 4.61 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดน้ำะกังขนม 100 ปีมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.64 (ร้อยละ 91.24) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.28) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.73) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.26) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00)

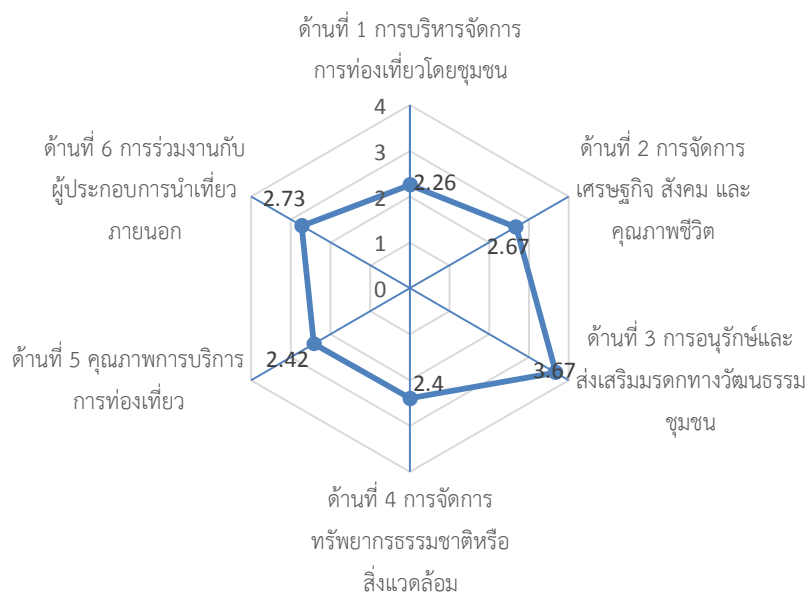
กลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์ ต.สุคีริน อ.สุคีริน จ.นราธิวาส

ภาพที่ 4.62 ศักยภาพกลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์

จากภาพที่ 4.62 พบว่า กลุ่มท่องเที่ยว ณ.ลีลานนท์มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.56 (ร้อยละ 63.92) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.54) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.09) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.58) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.33)

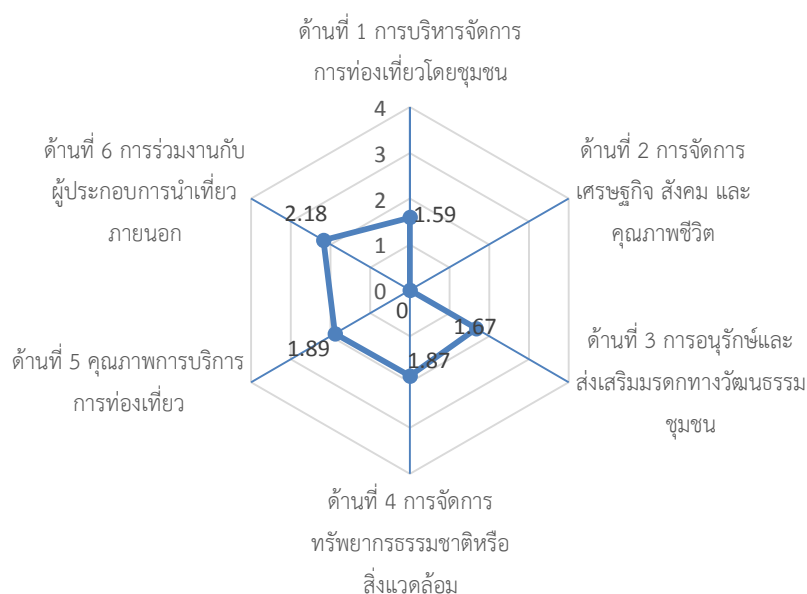
บ้านตลาดศรีประจันต์ ต.ศรีประจันต์ อ.ศรีประจันต์จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 4.63 ศักยภาพบ้านตลาดศรีประจันต์

จากภาพที่ 4.63 พบว่า บ้านตลาดศรีประจันต์มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.56 (ร้อยละ 63.92) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.26) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.40) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.42) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.73)

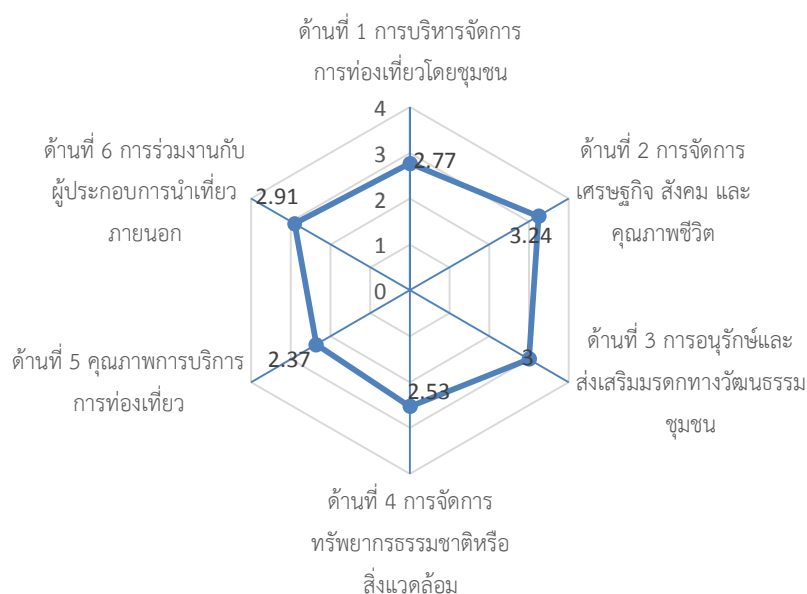
บ้านจรเข้สามพัน ต.บ้านจรเข้สามพัน อ.อุ้มทอง จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 4.64 ศักยภาพบ้านจรเข้สามพัน

จากภาพที่ 4.64 พบว่า บ้านจรเข้สามพัน มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.52 (ร้อยละ 38.33) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.18) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.59) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 1.87) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.89) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00)

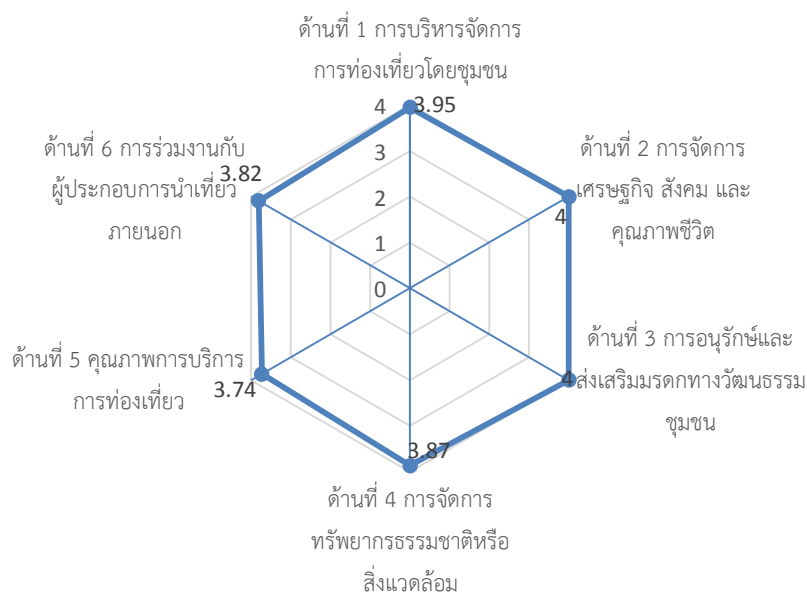
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปี ต.บางปลาหม้า อ.บางปลาหม้า จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 4.65 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปี

จากภาพที่ 4.65 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเก่าห้อง 100 ปีมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ B ค่าเฉลี่ย 2.80 (ร้อยละ 70.01) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.24) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.77) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.53) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.37) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.91)

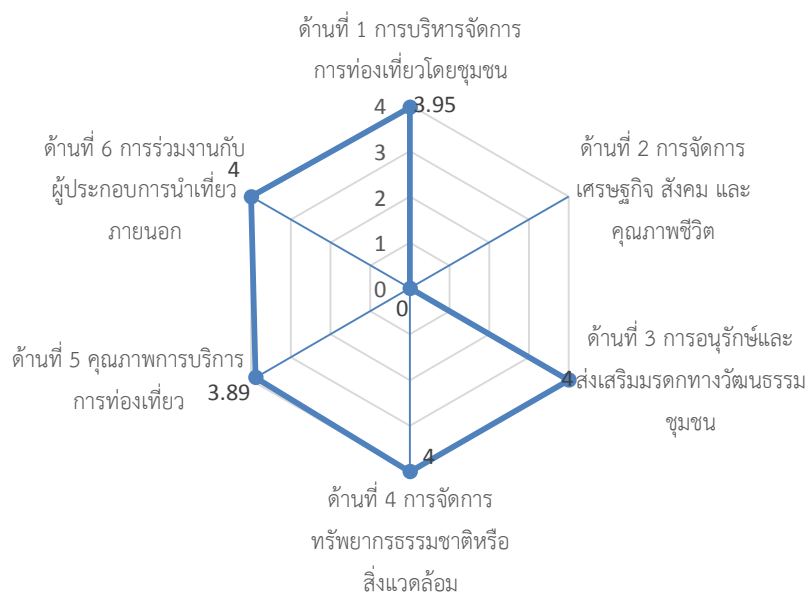
กลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต.อุททอง อ.อุททอง จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 4.66 ศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากภาพที่ 4.66 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.88 (ร้อยละ 97.38) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.95) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็ นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.87) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.74) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.82)

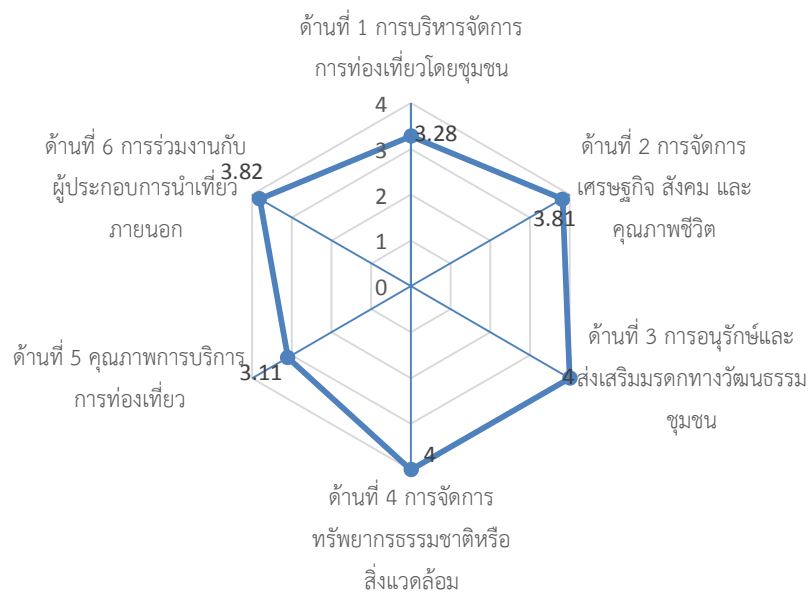
ชุมชนตำบลบ้านแหลม ต.บ้านแหลม อ.บ้านแหลม จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 4.67 ศักยภาพชุมชนตำบลบ้านแหลม

จากภาพที่ 4.67 พบว่า ชุมชนตำบลบ้านแหลมมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.32 (ร้อยละ 82.68) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดย ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.95) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.89) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.24)

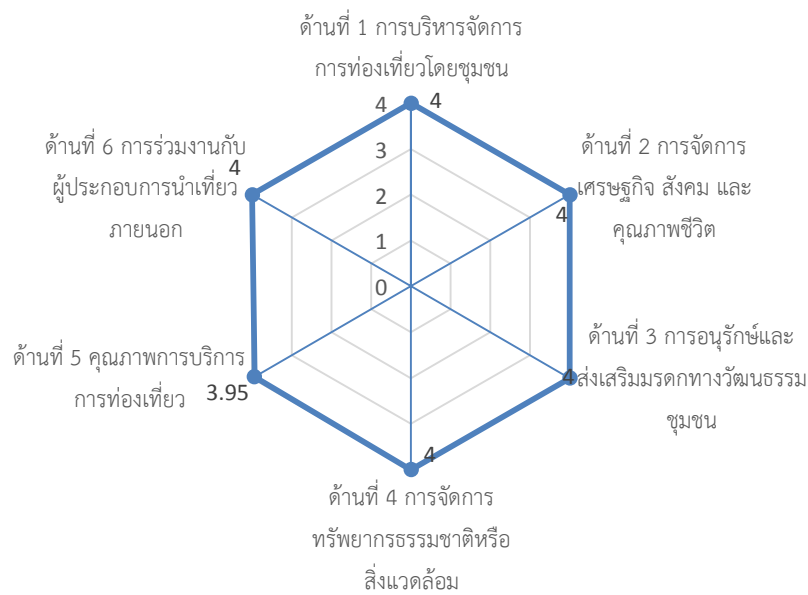
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาอีสาร ต.อีสาร อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ภาพที่ 4.68 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาอีสาร

จากภาพที่ 4.68 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาอีสารมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.88 (ร้อยละ 97.38) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.25) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.81) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.11) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.82)

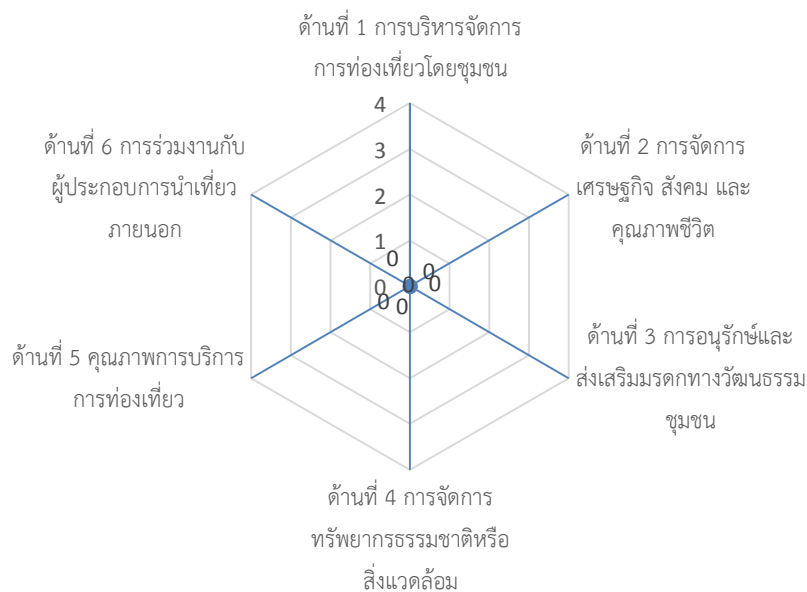
ชุมชนบ้านบางพลับ ต.บางพรหม อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม

ภาพที่ 4.69 ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาอีสาร

จากภาพที่ 4.98 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเขาอีสารมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 4.00 (ร้อยละ 99.78) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.95) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00)

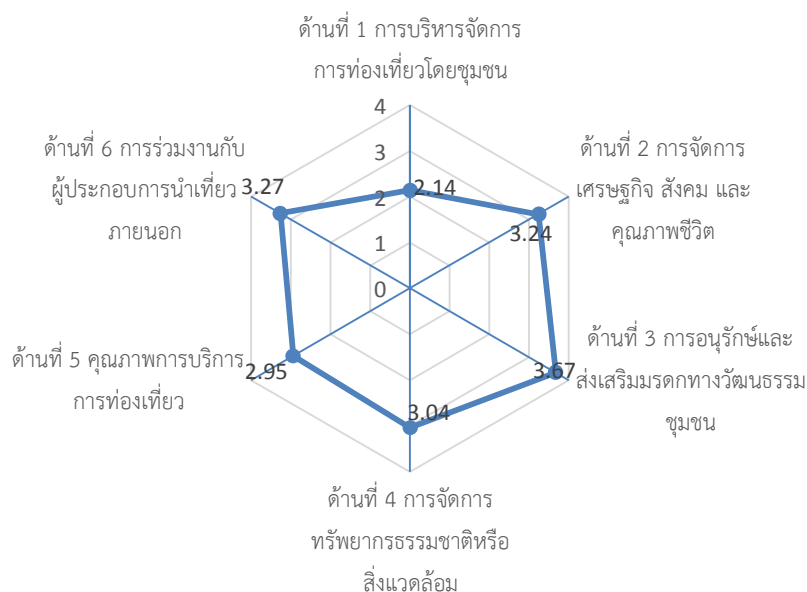
ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี ต.คลองกระแซงอ.เมืองเพชรบุรีจ.เพชรบุรี

ภาพที่ 4.70 ศักยภาพย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรี

จากภาพที่ 4.70 พบว่า ย่านเมืองเก่าริมน้ำเพชรบุรีมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.00 (ร้อยละ 0.00) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 2.13) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

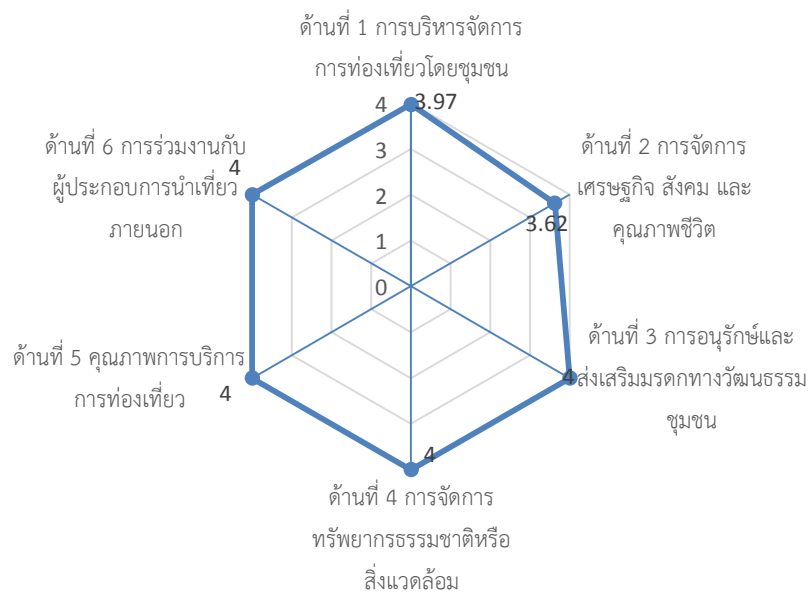
บ้านแหลมผักเบี้ย ต.แหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี

ภาพที่ 4.71 ศักยภาพบ้านแหลมผักเบี้ย

จากภาพที่ 4.71 พบว่า บ้านแหลมผักเบี้ยมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.12 (ร้อยละ 77.51) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.24) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.67) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.04) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.27) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.14) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.95)

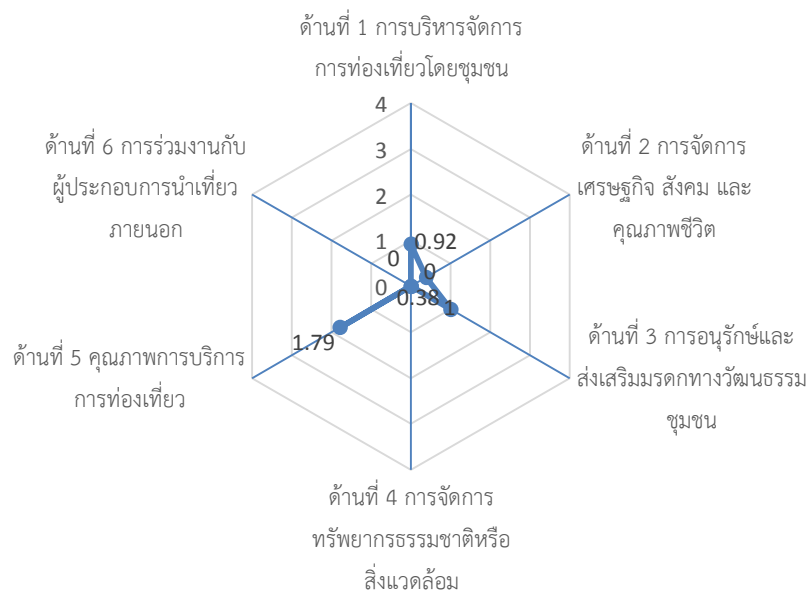
บ้านน้ำทรัพย์ ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี

ภาพที่ 4.72 ศักยภาพบ้านน้ำทรัพย์

จากภาพที่ 4.72 พบว่า บ้านน้ำทรัพย์มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.92 (ร้อยละ 97.56) โดยการดำเนินงานทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ได้แก่ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.97) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 4.00)

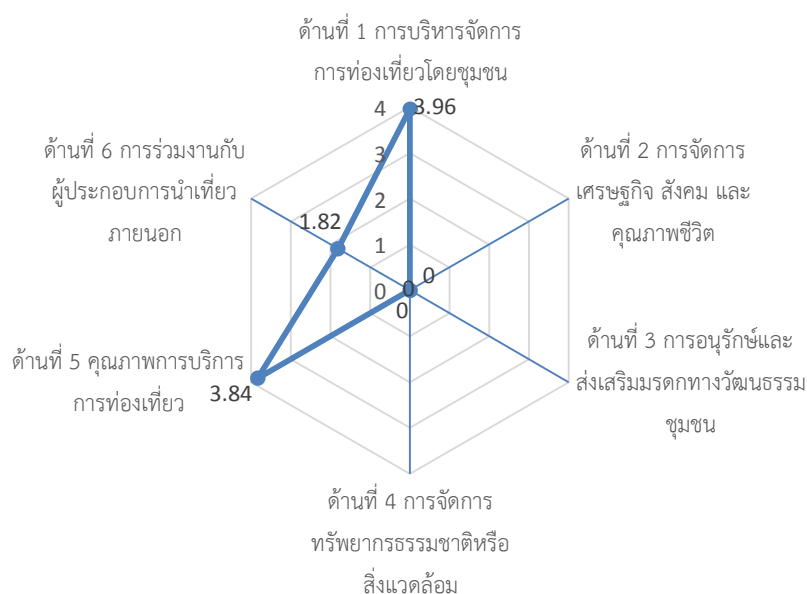
บ้านด่านสิงขร ต.คลองวาฬ อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 4.73 ศักยภาพบ้านด่านสิงขร

จากภาพที่ 4.73 พบว่า บ้านด่านสิงขรมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 0.68 (ร้อยละ 17.06) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.79) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.92) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.00) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.00)

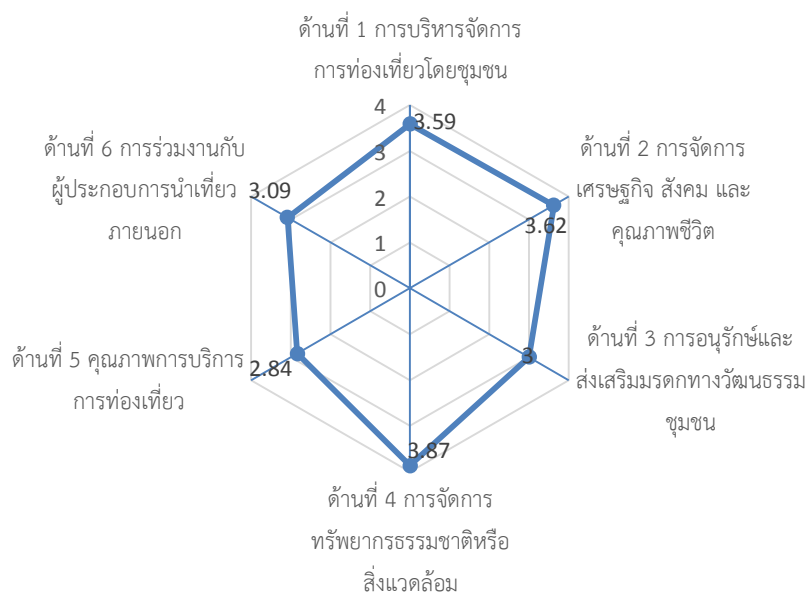
ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อย ต.อ่าวน้อย อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 4.74 ศักยภาพชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อย

จากภาพที่ 4.74 พบว่า ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลอ่าวน้อยมีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ C ค่าเฉลี่ย 1.56 (ร้อยละ 39.97) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.92) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.79) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 1.82) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 0.00) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 0.00) และด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 0.00)

วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประคู้ ต.ทับสะแก อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 4.75 ศักยภาพวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประคู้

จากภาพที่ 4.75 พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งประคู้มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับ A ค่าเฉลี่ย 3.32 (ร้อยละ 83.37) โดยด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.59) ด้านที่ 2 การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.87) และด้านที่ 6 การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.09) ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับ “ดี” จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.00) และด้านที่ 5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.84)

4.1.3 การทดสอบฐานข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว

ผลจากการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 1 ทีมวิจัยได้ทำการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 2 โดยใช้การบันทึกข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ อย่างไรก็ตามก่อนการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คณะวิจัยได้มีการทดสอบระบบฐานข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของระบบทั้งในเรื่องของเมนูต่างๆ และการทำงานของระบบฐานข้อมูล สำหรับการทดสอบระบบนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ทีมพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Database Gateway) อธิบายการทำงานของระบบฐานข้อมูล รวมถึงการร่วมกันเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 2 คณะวิจัย และทีมพัฒนาระบบฐานข้อมูลได้ร่วมทดสอบระบบกับแกนนำชุมชนตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบการใช้งานว่าหากให้ชุมชนใช้งานระบบเองจะเกิดปัญหาอะไรบ้าง เพื่อที่จะได้นำข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงระบบให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ

4.2 การจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การรวบรวมข้อมูลและประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ ภาคใต้ 14 จังหวัด และภาคกลาง 6 จังหวัด กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์สำหรับการดำเนินโครงการวิจัยในระยะที่ 2 ทีมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ศักยภาพของชุมชนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งก่อนการลงพื้นที่ได้มีการคัดกรองชุมชนอีกตามเกณฑ์เบื้องต้น เพื่อเป็นการยืนยันว่าชุมชนนั้นๆมีการดำเนินการท่องเที่ยว เนื่องจากหากไม่มีการคัดกรองจะส่งผลกระทบต่อ การสืบเสาะพื้นที่หน่วยความจำของระบบฐานข้อมูล รวมถึงการนำข้อมูลไปใช้ในอนาคตอาจเกิดความคราด เคลื่อน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลออนไลน์ สามารถอธิบายขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลต้องสมัครเพื่อขอรับรหัสผ่านของผู้ใช้งาน โดยการกรอกข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อยืนยันสถานะ เช่น ชื่อ-สกุล หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล เป็นต้น หลังจากนั้นระบบจะส่งรหัสผ่าน ให้กับผู้ใช้ในอีเมลที่ได้รับไว้

2. หลังจากได้รับรหัสผ่านทางอีเมลแล้ว ผู้ ใช้งานสามารถนำรหัสผ่านนั้นมาใช้เพื่อเข้าสู่ระบบ ฐานข้อมูล

3. หลังจากผู้ใช้เข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว จะมีเมนูต่างๆที่สามารถเข้าไปใช้งานได้ เช่น เมนูแบบ สสำรวจ การสร้างแบบสำรวจ การระบุข้อมูลชุมชน และการแสดงผลของฐานข้อมูล นอกจากนั้นระบบยังได้ ออกแบบ เมนูสำหรับด้านอื่นๆ เช่น การแจ้งข่าวสารของชุมชน หรือข้อมูลการฝึกอบรมต่างๆ เป็นต้น

4. สำหรับการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลนั้น สามารถอธิบายขั้นตอนได้ดังนี้

- 4.1. เมื่อผู้ใช้งานเข้าสู่ระบบแล้วจะต้องเข้าไปสร้างข้อมูลของชุมชนนั้นขึ้นมาผ่านเมนู CBT entities ซึ่งหลังจากที่ระบุข้อมูลชุมชนเสร็จแล้วจะได้รับรหัสผ่านสำหรับชุมชนเพื่อเข้าไปบันทึกข้อมูล ชุมชน

- 4.2. หลังจากบันทึกข้อมูลเบื้องต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ใช้งานเข้าสู่เมนูแบบสำรวจเลือกชุมชน ที่บันทึกข้อมูลไว้ก่อนหน้า โดยใช้รหัสผ่านของชุมชนนั้นๆ หลังจากนั้นระบบจะเชื่อมต่อไปยังแบบสำรวจ ข้อมูลเพื่อให้นักข้อมูลการดำเนินการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนนั้นๆ ซึ่งหลังจากบันทึกข้อมูล เสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลจะถูกส่งไปยังระบบฐานข้อมูล

- 4.3. สำหรับในส่วนของการประเมินผลศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้ง 6 ด้านของ ชุมชนต่างๆ ผู้ใช้สามารถใช้รหัสผ่านเดิมของชุมชน เช่นเดียวกับแบบสำรวจ ระบบจะเชื่อมต่อไปยังแบบ ประเมินให้สามารถทำการประเมินศักยภาพผ่านระบบออนไลน์ได้

5. หลังจากที่บ้านทึบข้อมูลและประเมินศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวแล้ว ผู้ใช้ระบบสามารถดึงข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้แล้วจากระบบฐานข้อมูล โดยระบบจะสรุปข้อมูลเป็นรายงานให้กับผู้ใช้งาน (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ค)

4.3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง

การดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 2 นอกจากการสำรวจและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และภาคกลาง 6 จังหวัด คณะวิจัยยังได้มีการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งในการดำเนินงานครั้งนี้ได้มีการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลให้กับชุมชนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนสามารถเรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สามารถใช้งานได้ต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากการอบรมการใช้ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับชุมชนท่องเที่ยวในระยะที่ 2 ทางคณะวิจัยยังมีการจัดอบรมให้กับชุมชนท่องเที่ยวในระยะที่ 1 ไปพร้อมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งชุมชนได้เรียนรู้ระบบฐานข้อมูลไปพร้อมกัน

การอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับชุมชนนั้น ในระยะแรกที่มิได้ลงพื้นที่ไปยังชุมชนต่างๆ เพื่อนำระบบฐานข้อมูลไปให้ชุมชนได้ทำความเข้าใจและเรียนรู้ระบบ แต่เนื่องจากฐานข้อมูลระบบนั้นต้องอาศัยสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ค่อนข้างเสถียรจึงเกิดปัญหาว่าชุมชนไม่สามารถใช้งานได้เนื่องจากปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น ชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สัญญาณอินเทอร์เน็ต ต่ำ หรือไม่มีสัญญาณ หรือชุมชนใช้เครือข่ายที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตค่อนข้างต่ำ การใช้งานระบบฐานข้อมูลจึงค่อนข้างมีปัญหา อย่างไรก็ตามทางคณะวิจัยและทีมพัฒนาระบบฐานข้อมูลได้แก้ไขโดยการจัดการอบรมขึ้นในสถานที่ที่เอื้อต่อการใช้งานระบบฐานข้อมูล เช่น โรงแรม หรือสถานศึกษา เป็นต้น สำหรับการจัดการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะวิจัยได้จัดการอบรมทั้งหมดจำนวน 7 ครั้ง ตามพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

การจัดอบรมครั้งที่ 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง และนครศรีธรรมราช ซึ่งในการจัดการอบรมมี จำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 19 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 8 ชุมชน (นครศรีธรรมราช 5 ชุมชน และ พัทลุง 3 ชุมชน) ชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 11 ชุมชน (นครศรีธรรมราช 6 ชุมชน และ พัทลุง 5 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 2 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และชุมพร ซึ่งในการจัดการอบรมมี จำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 11 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 3 ชุมชน (สุราษฎร์ธานี 1 ชุมชน และ ชุมพร 2 ชุมชน) ชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 8 ชุมชน (สุราษฎร์ธานี 8 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 3 จังหวัดกระบี่ โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพังงา ภูเก็ต และกระบี่ ซึ่งในการจัดการ อบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการ

ท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 10 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 5 ชุมชน (พังงา 2 ชุมชน และกระบี่ 2 ชุมชน) ชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 5 ชุมชน (พังงา 3 ชุมชน และกระบี่ 3 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 4 จังหวัดตรัง โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดตรัง ซึ่งในการจัดการอบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 11 ชุมชน แบ่งเป็นชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 3 ชุมชน และชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 8 ชุมชน

การจัดอบรมครั้งที่ 5 จังหวัดปัตตานี โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งในการจัดการอบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 22 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 18 ชุมชน (ปัตตานี 8 ชุมชน ยะลา 6 ชุมชน และนราธิวาส 4 ชุมชน) ชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 4 ชุมชน (ปัตตานี 1 ชุมชน ยะลา 1 ชุมชน และนราธิวาส 2 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 6 จังหวัดชุมพร โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชุมพร และระนอง ซึ่งในการจัดการอบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 10 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 1 ชุมชน (ระนอง 1 ชุมชน) ชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 9 ชุมชน (ชุมพร 6 ชุมชน และ ระนอง 3 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 7 จังหวัดเพชรบุรี โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในการจัดการอบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 6 ชุมชน ซึ่งทั้งหมดเป็นชุมชนในระยะที่ 2 (เพชรบุรี 3 ชุมชน และประจวบคีรีขันธ์ 3 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 8 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม) ซึ่งในการจัดการอบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 7 ชุมชน ซึ่งทั้งหมดเป็นชุมชนในระยะที่ 2 (สมุทรสงคราม 2 ชุมชน และสุพรรณบุรี 5 ชุมชน)

การจัดอบรมครั้งที่ 9 จังหวัดสตูล โดยกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสตูล ซึ่งในการจัดการอบรมมีจำนวนชุมชนที่เข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 17 ชุมชน แบ่งเป็นชุมชนในระยะที่ 1 จำนวน 7 ชุมชน และชุมชนในระยะที่ 2 จำนวน 10 ชุมชน

การอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมีทั้งชุมชนในระยะที่ 1 และชุมชนในระยะที่ 2 เข้าร่วมการอบรมทั้งสิ้นจำนวน 121 ชุมชน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการอบรมการใช้ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ลำดับ	จังหวัด	ชุมชนระยะที่ 1	ชุมชนระยะที่ 2	รวม
1	จังหวัดชุมพร	จำนวน 2 ชุมชน	จำนวน 6 ชุมชน	8 ชุมชน
2	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	จำนวน 1 ชุมชน	จำนวน 8 ชุมชน	9 ชุมชน
3	จังหวัดนครศรีธรรมราช	จำนวน 5 ชุมชน	จำนวน 6 ชุมชน	11 ชุมชน
4	จังหวัดพัทลุง	จำนวน 3 ชุมชน	จำนวน 5 ชุมชน	8ชุมชน
5	จังหวัดสงขลา	จำนวน 0 ชุมชน	จำนวน 6 ชุมชน	6ชุมชน
6	จังหวัดระนอง	จำนวน 1 ชุมชน	จำนวน 3 ชุมชน	4ชุมชน
7	จังหวัดพังงา	จำนวน 2 ชุมชน	จำนวน 3 ชุมชน	5ชุมชน
8	จังหวัดกระบี่	จำนวน 2 ชุมชน	จำนวน 3 ชุมชน	5ชุมชน
9	จังหวัดภูเก็ต	จำนวน 0 ชุมชน	จำนวน 0 ชุมชน	0 ชุมชน
10	จังหวัดตรัง	จำนวน 3 ชุมชน	จำนวน 8 ชุมชน	11ชุมชน
11	จังหวัดสตูล	จำนวน 7 ชุมชน	จำนวน 10 ชุมชน	17ชุมชน
12	จังหวัดปัตตานี	จำนวน 8 ชุมชน	จำนวน 1 ชุมชน	9ชุมชน
13	จังหวัดยะลา	จำนวน 6 ชุมชน	จำนวน 1 ชุมชน	7 ชุมชน
14	จังหวัดนราธิวาส	จำนวน 4 ชุมชน	จำนวน 2 ชุมชน	6ชุมชน
15	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	จำนวน 1 ชุมชน	-	1 ชุมชน
16	จังหวัดปทุมธานี	จำนวน 1 ชุมชน	-	1 ชุมชน
17	จังหวัดนนทบุรี	จำนวน 0 ชุมชน	-	0 ชุมชน
18	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	-	จำนวน 0 ชุมชน	0 ชุมชน
19	จังหวัดสมุทรสงคราม	-	จำนวน 2 ชุมชน	2 ชุมชน
20	จังหวัดสมุทรสาคร	-	จำนวน 0 ชุมชน	0 ชุมชน
21	จังหวัดเพชรบุรี	-	จำนวน 3 ชุมชน	3 ชุมชน
22	จังหวัดสุพรรณบุรี	-	จำนวน 5 ชุมชน	5 ชุมชน
23	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	-	จำนวน 3 ชุมชน	3 ชุมชน
รวม		46 ชุมชน	75 ชุมชน	121 ชุมชน

ผลจากการอบรมการใช้ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม คณะวิจัยพบว่าชุมชนมีความสนใจ และคาดหวังต่อระบบฐานข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในอนาคต เนื่องจากชุมชนสามารถบริหารจัดการด้านข้อมูลต่างๆของชุมชน อีกทั้งยังเป็นช่องทางที่ชุมชนสามารถสื่อสารไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้โดยตรง เช่น การปรับปรุงข้อมูลของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน การประเมินศักยภาพด้านต่างๆตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังมีชุมชนบางส่วนที่ไม่ได้เข้าร่วมการอบรมซึ่งเกิด

จากปัจจัยต่าง เช่น แกนนำชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หรือบางชุมชนไม่สะดวกในการเดินทางมาร่วมการอบรม หรือชุมชนที่เป็นชาติพันธุ์ที่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าบางชุมชนยังไม่พร้อมให้ข้อมูล และยังไม่ต้องการที่จะใช้งานระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างไรก็ตามสำหรับชุมชนที่ไม่ได้เข้าร่วมการอบรม ทางคณะวิจัยได้มีการขอข้อมูลโดยการส่งแบบฟอร์มเพื่อขอข้อมูลผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลของชุมชน รวมถึงข้อมูลต่างๆของชุมชนสำหรับการบันทึกข้อมูล และการประเมินศักยภาพ โดยคณะวิจัยจะเป็นผู้บันทึกและกำหนดสิทธิ์การใช้ระบบฐานข้อมูลให้กับชุมชนนั้นๆ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อธิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง 2) เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางระยะที่ 2 และ 3) เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง โดยสามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรวบรวมข้อมูลและการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ภาคใต้ (14 จังหวัด) และภาคกลาง (กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) ประเทศไทย ระยะที่ 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ผลการรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง

การรวบรวมสารสนเทศและจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ประวัติความเป็นมา ด้านที่ 2 การจัดการการท่องเที่ยว ด้านที่ 3 ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านที่ 4 แหล่งท่องเที่ยว ด้านที่ 5 กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว และ ด้านที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการตลาดโดยสามารถสรุปข้อมูลของชุมชนแต่ละพื้นที่ ดังนี้

ด้านที่ 1 ประวัติความเป็นมา ชุมชนท่องเที่ยวทุกชุมชนสามารถบอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต หรือทำเลที่ตั้งของชุมชนนั้นๆ

ด้านที่ 2 การจัดการการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวในระยะที่ 2 มีการดำเนินงานในลักษณะของกลุ่ม มีโครงสร้างการทำงานที่ค่อนข้างชัดเจน เช่น กลุ่มการท่องเที่ยว หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว มีการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบตามความถนัดของสมาชิก โดยคณะกรรมการจะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี นอกจากนี้โครงสร้างการดำเนินงานยังมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายร่วมกันภายในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มเรือ กลุ่มยานพาหนะเดินทางในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนภาคีเครือข่ายภายนอกชุมชนยังคงเป็นหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ หรือผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ชุมชนส่วนใหญ่มีการกำหนดกฎระเบียบ หรือข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเล่นการพนัน ห้ามส่งเสียงดังในยามวิกาล หรือชุมชนที่มีกฎระเบียบตามหลัก

ศาสนา เช่น ชุมชนที่เป็นชาวมุสลิม มีข้อห้ามให้นักท่องเที่ยวดื่มสุรา หรือของมีเมา ห้ามนำอาหารที่เป็นเนื้อสุกรเข้ามาในชุมชน หรือนักท่องเที่ยวผู้หญิงต้องแต่งกายให้มิดชิด เป็นต้น ในส่วนของการกระจายรายได้ ชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดตั้งกองทุนจากการท่องเที่ยวเพื่อใช้พัฒนา และเพื่อสาธารณะประโยชน์ โดยส่วนใหญ่จะหักรายได้จากการท่องเที่ยว 10-20 เปอร์เซ็นต์ เข้ากองทุนของชุมชน อีกทั้งยังมีการกระจายรายได้ในลักษณะของการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างชุมชน รวมถึงการใช้บริการต่างๆ ของคนในชุมชน เช่น ยานพาหนะที่ใช้เดินทางในท้องถิ่น การใช้บริการร้านค้าใน ชุมชน การใช้บริการอาหารของคนในชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ด้านที่ 3 ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีบุคลากรที่สามารถให้บริการต่างๆ ได้แก่ มัคคุเทศก์ หรือนักสื่อความหมายท้องถิ่น เฉลี่ยชุมชนละ 2-5 คน โดยที่นักสื่อความหมายเหล่านี้มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1-10 ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรต่างๆ เช่น การเป็นเจ้าบ้านที่ดี หลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และส่วนใหญ่มีบัตรมัคคุเทศก์ประเภทเฉพาะพื้นที่ สำหรับภาษาต่างประเทศมีนักสื่อความหมายท้องถิ่นที่พอจะสื่อสารได้บ้างคือ ภาษาอังกฤษ กับภาษาจีน และภาษามลายู โดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ด้านบุคลากรที่ให้บริการอาหาร พบว่า ทุกชุมชนมีบุคลากรที่สามารถให้บริการด้านอาหาร จำนวนเฉลี่ย 7-10 ราย มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่เป็นการบริการอาหารพื้นถิ่น อย่าง ไร้ก็ตามการประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาของชุมชนที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ซึ่งจะมีบางชุมชนที่ผ่านการอบรมหลักสูตรต่างๆ เช่น โครงการ Local Chef เป็นต้น การให้บริการด้านที่พัก ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการในรูปแบบโฮมสเตย์ จำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ชุมชนละ 5-10 หลัง รองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 30-50 คนนอกจากนี้บางชุมชนมีการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการโรงแรม หรือรีสอร์ท ภายนอกชุมชน การให้บริการด้านยานพาหนะ ส่วนใหญ่เป็นยานพาหนะส่วนบุคคล เช่น รถยนต์ เรือ หรือมอเตอร์ไซค์พ่วงข้าง ซึ่งพาหนะเหล่านี้ยังไม่ได้ขออนุญาตในการนำเที่ยว ด้านการใช้งานเทคโนโลยี พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีบุคลากรที่สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานได้ เช่น Microsoft word หรือ Microsoft excel หรือการใช้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook หรือ Line

ด้านที่ 4 แหล่งท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนได้นำมาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ทะเลสาบ น้ำตก ชายหาด เกาะ พืชหญ้า ภูเขา แม่น้ำ ป่าชายเลน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อาครแก้ว สะพานแขวน ถนนคนเดิน วัด โบสถ์ วิหาร มัสยิด บ้านโบราณ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ได้แก่ การทำนา การทำสวน การทำประมง การจักสาน การแปรรูปอาหาร การประกอบอาหาร และฐานเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่สามารถท่องเที่ยวได้ทั้งปี หน่วยงานที่เข้าไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด พัฒนาชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทประชารัฐ และบริษัทภาคเอกชน เป็นต้น

ด้านที่ 5 กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว พบว่ากิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชน ได้แก่ วิถีประมงพื้นบ้าน เช่น การลากอวนชายหาด ตกปลา จับปู เก็บหอย เป็นต้น กิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การเย็บจาก ลอกใบจาก เป็นมวนยาสูบ การทำผ้าบาติก การทำสบู่จากสมุนไพร การจักสาน อาหารและขนมพื้นเมือง เป็นต้น นอกจากนี้บางชุมชนมีกิจกรรม CSR สำหรับกลุ่มองค์กรต่างๆ เช่น การปลูกป่าชายเลน เก็บขยะชายหาด สร้างบ้านปลา ธนาคารปู หรือฝายมีชีวิต สำหรับด้านความปลอดภัย พบว่า ชุมชนช่วยกันดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวด้วยกันเองเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการทำงานร่วมกับ อปพร. อสม. ชรบ. เป็นต้น ส่วนอุปกรณ์ความปลอดภัยจากการทำกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ให้นักท่องเที่ยวเมื่อทำกิจกรรม เช่น เสื้อชูชีพ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล ยาสมุนไพร เป็นต้นนอกจากนี้ ยังพบว่าชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยว แต่ก็มีบางชุมชนที่จดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวเอง หรือซื้อประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยวผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่ สำหรับการให้บริการอาหารและของที่ระลึกของชุมชน พบว่า ชุมชนให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวเป็นอาหารพื้นถิ่นทุกชุมชน สำหรับของที่ระลึกของชุมชนที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นจำพวกอาหารแปรรูป เช่น ปลาแห้ง ขนมพื้นบ้าน ทุเรียนทอด สมุนไพร พวงกุญแจ สบู่ ผ้าบาติกผ้าปาเต๊ะ ผ้ามัดย้อม เครื่องจักสาน โดยจะจัดจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆในชุมชน เช่น ร้าน OTOP ร้านค้าประชารัฐ หรือศูนย์เรียนรู้ของชุมชน

ด้านที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการตลาด พบว่าชุมชนส่วนใหญ่มีรายการนำเที่ยวของชุมชนเสนอขายลูกค้าคนไทยเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มศึกษาดูงาน อย่างไรก็ตามชุมชนในฝั่งอันดามัน กลับมีความแตกต่างจากภาคอื่นๆ คือ โปรแกรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวชาวไทยแล้วยังมีนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และนักท่องเที่ยวชาวจีน ขณะที่ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสตูล มีกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเลเซียเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเช่นกัน สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายของชุมชนท่องเที่ยวนั้นมีความผสมผสานกันไป เช่น ชุมชนท่องเที่ยวฝั่งอ่าวไทย และชุมชนท่องเที่ยวในภาคกลางมีเป้าหมายหลักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งกลุ่มศึกษาดูงานผสมผสานกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป ในส่วนของชุมชนท่องเที่ยวฝั่งอันดามันจะมีกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและและนักท่องเที่ยวชาวเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ยังคงเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมลายู และนักท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นตลาดหลัก สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของชุมชนท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์เป็นหลัก ได้แก่ Facebook และ Line นอกจากนี้ยังมีการเข้าร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี โดยมีหน่วยงานต่างๆสนับสนุน เช่น ท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

5.1.2 ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง

การประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง ประด้วยศักยภาพทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1การบริหารจัดการ การการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านที่ 2การจัดการเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิตที่ดีด้านที่ 3การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชนด้านที่ 4การจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืนด้านที่5 คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดย

ชุมชนด้านที่ 6การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอกโดยในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะวิจัยได้จำแนกพื้นที่ออกเป็น 4 พื้นที่เพื่อให้เห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา พื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล พื้นที่ภาคใต้ฝั่ง 3 จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส พื้นที่ในภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาศักยภาพได้ดังนี้

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยในภาพรวม พบว่าชุมชนท่องเที่ยวมีความเข้มแข็งในด้าน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตามด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืนรวมถึงด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นระบบและยั่งยืน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและด้านการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันในภาพรวม พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อย่างไรก็ตามยังต้องปรับปรุงศักยภาพด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก และโดยเฉพาะด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากชุมชนในฝั่งอันดามันมีกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้นมาตรฐานด้านการให้บริการเป็นเรื่องที่ต้องเร่งปรับปรุง

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ในภาพรวม พบว่า ชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้มีความเข้มแข็งในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน รวมถึงด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีศักยภาพในระดับที่ดี อย่างไรก็ตามด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอกเป็นเรื่องที่ต้องเร่งปรับปรุงพัฒนา

- ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคกลางในภาพรวม พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านการทำงานร่วมผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก สำหรับด้านที่ต้องปรับปรุงสำหรับชุมชนท่องเที่ยวในภาคกลาง ได้แก่ ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตที่ดี

5.1.3 การจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในปี 2561 ให้กับหน่วยงานที่เป็นคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งหน่วยงานดังกล่าวได้ให้เพิ่มเติมข้อมูลแบบสำรวจข้อมูลชุมชนประเด็นกิจกรรมท่องเที่ยวเด่นของชุมชนกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ประเภทใดจำนวนนักท่องเที่ยว (พักค้างคืน) และจำนวนนักท่องเที่ยว (ไม่พักค้างคืน)

การจัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนการรวบรวมข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลออนไลน์โดยมีขั้นตอนประกอบด้วยผู้ใช้งานระบบฐานข้อมูลต้องสมัครเพื่อขอรับรหัสผ่านของผู้ใช้งาน หลังจากได้รับรหัสผ่านทางอีเมลแล้ว ผู้ใช้งานสามารถนำรหัสผ่านนั้นมาใช้เพื่อเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเมื่อผู้ใช้เข้าสู่ระบบเรียบร้อยแล้ว จะมีเมนูต่างๆที่สามารถเข้าไปใช้งานได้

การบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลนั้นเมื่อผู้ใช้งานเข้าสู่ระบบแล้วจะต้องเข้าไปสร้างข้อมูลของชุมชนนั้นขึ้นมาผ่านเมนู CBT entities ซึ่งหลังจากที่ระบุข้อมูลชุมชนเสร็จแล้วจะได้รับรหัสผ่านสำหรับชุมชนเพื่อเข้าไปบันทึกข้อมูลชุมชนหลังจากบันทึกข้อมูลเบื้องต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ใช้งานเข้าสู่เมนูแบบสำรวจเลือกชุมชนที่บันทึกข้อมูลไว้ก่อนหน้านี้ โดยใช้รหัสผ่านของชุมชนนั้นๆ ในส่วนของการประเมินผลศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้ง 6 ด้านของชุมชนต่างๆ ผู้ใช้สามารถใช้รหัสผ่านเดิมของชุมชนเช่นเดียวกับแบบสำรวจ ระบบจะเชื่อมต่อไปยังแบบประเมินให้สามารถทำการประเมินศักยภาพผ่านระบบออนไลน์ได้หลังจากที่บันทึกข้อมูลและประเมินศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวแล้ว ผู้ใช้ระบบสามารถดึงข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้แล้วจากระบบฐานข้อมูล โดยระบบจะสรุปข้อมูลเป็นรายงานให้กับผู้ใช้งาน

5.1.4 ผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลาง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยได้ดำเนินการจัดอบรม เพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้การใช้ระบบฐานข้อมูล ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้จัดการอบรมให้กับชุมชนท่องเที่ยวใน 2 หน่วยงานวิจัยทั้งสองระยะ รวมทั้งสิ้น 121 ชุมชน โดยจำแนกเป็นชุมชนท่องเที่ยวในระยะที่ 1 จำนวน 45 ชุมชน และชุมชนท่องเที่ยวในระยะที่ 2 จำนวน 75 ชุมชน อย่างไรก็ตามยังในการจัดการอบรมนั้นยังมีชุมชนบางส่วนไม่สามารถเดินทางมาร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลได้เนื่องจากปัญหาด้านต่างๆ เช่น สมาชิกในชุมชนเป็นผู้สูงอายุไม่สะดวกในการเดินทาง บางชุมชนอยู่บนเกาะซึ่งไม่สะดวกในการเดินทาง บางชุมชนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์สามารถสื่อสารได้เฉพาะการพูด ไม่สามารถอ่านหรือเขียนภาษาไทยได้ นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนบางส่วนไม่สะดวกจะให้ข้อมูลเพื่อบันทึกลงระบบฐานข้อมูล

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่ส่งผลให้ชุมชนบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ทางคณะผู้วิจัยได้จัดขึ้นนั้น คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการส่งแบบฟอร์มสำรวจข้อมูล และประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนต่างๆได้ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล หลังจากนั้นทางคณะผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลลงระบบฐานข้อมูลให้กับชุมชน จากการอบรมการใช้ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม คณะผู้วิจัยพบว่าชุมชนมีความสนใจ และคาดหวังต่อระบบ

ฐานข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในอนาคต เนื่องจากชุมชนสามารถบริหารจัดการด้านข้อมูลต่างๆของชุมชน อีกทั้งยังเป็นช่องทางที่ชุมชนสามารถสื่อสารไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้โดยตรง เช่น การปรับปรุงข้อมูลของชุมชนให้เป็นปัจจุบัน การประเมินศักยภาพด้านต่างๆตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย ผลการสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประเมินศักยภาพของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้และภาคกลางในระยะที่ 2 พบว่า มีชุมชนจำนวนมากที่อยู่ในฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตามหลังจากลงพื้นที่เพื่อสำรวจและศึกษากลับพบว่ายังขาดความพร้อมในการที่จะเป็นชุมชนท่องเที่ยว เนื่องจากจัดตั้งขึ้นในช่วงงบประมาณโครงการต่างๆเท่านั้น ดังนั้นหน่วยงานพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนก่อนว่ามีความพร้อมมากน้อยขนาดไหนก่อนที่จะลงไปพัฒนา โดยควรผ่านการประเมินมาตรฐานความพร้อมเบื้องต้น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลรับผิดชอบโดยตรงใช้เกณฑ์ที่ได้จากงานวิจัยนี้เป็นเครื่องมือ ซึ่งจะทำให้ลดจำนวนชุมชนที่ไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานท่องเที่ยวลงได้อีกจำนวนมาก

ด้านการพัฒนา ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 แสดงให้เห็นว่ามีชุมชนจำนวนมากที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาจากโครงการต่างๆ และไม่สามารถดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างต่อเนื่องหลังจากหมดโครงการ หรืองบประมาณ แต่กลับมีชื่อในฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศได้ในอนาคต นอกจากนั้นผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของหลายชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตลาด ด้านการบริการนักท่องเที่ยว และการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าไปพัฒนาแต่ละด้านให้ชุมชนสามารถยกระดับการท่องเที่ยวของประเทศได้ ทั้งนี้ควรพัฒนาชุมชนเหล่านี้ให้มีความพร้อมก่อนที่จะไปเพิ่มชุมชนใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องขององค์ความรู้ ซึ่งหากมีการเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคมของสังคมในระดับรากหญ้าต่อไป

ด้านการศึกษาวิจัย ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเด็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากระบบฐานข้อมูลมีการรวบรวมข้อมูลของชุมชนและยังมีผลการประเมินซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ความเข้าไปพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยต่อไปในอนาคต และจะทำให้งานวิจัยนั้นๆสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอาเซียน. สืบค้น 1 ตุลาคม 2559. จาก <https://thaits.org>.
- กิตติพงศ์ เช่งลอยเลื่อน. (2560). เอกสารประกอบการสอน “ระบบการจัดการฐานข้อมูลทางธุรกิจ”. สืบค้น 3 มีนาคม 2560. จาก <http://oas.psu.ac.th/~skittiphong/maejo/document/db/chapter1.ppt>
- จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. (2544). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โปรแกรม. วิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ทวีสินธุ์ ตั้งแข็ง และคณะ. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล. วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2545). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : Management Information Systems. กรุงเทพฯ : เอสแอนด์ จี กราฟฟิค.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2538). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อวัฒนธรรมผ้าขาวม้า ผ้าชิ้น กางเกงใน และ ฯลฯ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- นิศาซซกุล. (2551). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ดีไซน์.
- พจนา สอนศรี. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 8-15 การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพโรจน์ คชชา. (2542). ความรู้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอรี.
- ไพศาล กาญจนวงศ์สวิญา ศุภอุดมฤกษ์ตรีรัตน์ศรีกุล นันทะชมพู และอาบทิพย์กาญจนวงศ์. (2557). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. ปีที่ 37 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2557.
- ไพศาล กาญจนวงศ์. (2560). ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว. สืบค้น 3 มีนาคม 2560. จาก http://coursewares.mju.ac.th:81/TD335/td335/chapter5/chapter5_3.htm#
- มนตรี ดวงจิโน. (2546). เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. ปัตตานี: เพื่อนคอม.
- มรกต วรชัยรุ่งเรือง. (2559). ฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยว เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร . การประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ด้าน “การวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2559.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2560). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล. สืบค้น 3 มีนาคม 2560. จาก <http://www.chandra.ac.th/office/ict/document/ it/it04/page01.html>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์. หน้า 463.

- วิกิพีเดีย. (2560). ฐานข้อมูล. สืบค้น 1 ตุลาคม 2559. จาก <https://th.wikipedia.org/ฐานข้อมูล>
- วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา. (2542). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- วีระพล ทองมา. (2560). การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism :CBT) สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้. สืบค้น 3 มีนาคม 2560 จาก <https://dnp.go.th/jca16/jile/i49xy4gwqzshj1.doc>.
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน . (2555). เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน 27-29 มิถุนายน 2555. (2556). คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน. เชียงใหม่ : วนิดาการพิมพ์. (2560). CBT. เข้าถึงวันที่สืบค้น 3 มีนาคม 2560 จาก <http://www.cbt-i.or.th/>
- สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชนองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.). (2559). คู่มือเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน. สืบค้น 1 ตุลาคม 2559. จาก <http://www.gspa.buu.ac.th/roc/images/stories/food/up2/1.pdf>
- สุชาติ กิระนันท์. (2542). เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ : ข้อมูลในระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสกสรร สายสีสอด . (2549). ระบบสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : บริษัท ออลบุ๊คส์พับลิชชิง จำกัด
- อรุณี อินทรไพโรจน์ . (2551). การท่องเที่ยวออนไลน์ (e-Tourism) ของไทย. บทความประกอบการสัมมนา “ โลจิสติกส์” สำคัญต่อการท่องเที่ยวอย่างไร 15 กุมภาพันธ์ 2551 @ โรงแรมมารวย การ์เด็น กรุงเทพฯ.
- อานัติ จักรแก้ว. (2545). ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ (อ.ม.)—จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Archer, B. & Cooper, C. (1994). Positive and Negative Impacts of Tourism. In Global Tourism: The Next Decade, Theobald, W.F. (ed.). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Ashley, C., Roe, D. and Goodwin, H. (2001). Pro-Poor Tourism Strategies: making tourism work for the poor. Pro-Poor Tourism Report No.1 (April) for the Overseas Development Institute, London. Nottingham: Russell Press.
- David Kroenke and Richard Hatch. (1994). Management Information Systems. New York: McGraw-Hill.
- Dickman, S. (1996). Tourism: An Introductory Text (2nd ed). Sydney: Hodder Education.
- Gee, C.Y., Makens, J.C. and Choy, D.J.L. (1997): The Travel Industry. 3rd ed., New York: Van Nostrand Reinhold.

ภาคผนวก ก

เกณฑ์การคัดกรองชุมชนเบื้องต้นเพื่อการสำรวจในระยะที่ 2

คำชี้แจง: ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตามข้อคำถามต่อไปนี้หรือไม่ ให้ใส่เครื่องหมาย ☒ ในช่อง “มี” หรือ “ไม่มี”

เกณฑ์การคัดกรองชุมชนเบื้องต้นเพื่อการสำรวจ	มี	ไม่มี
1) ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มโดยคนในชุมชน		
2) ชุมชนวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่มในการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยว		
3) ชุมชนมีการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน		

ภาคผนวก ข

ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ภาพที่ 1 หน้าต่างการสร้างบัญชี
ผู้ใช้ระบบฐานข้อมูล

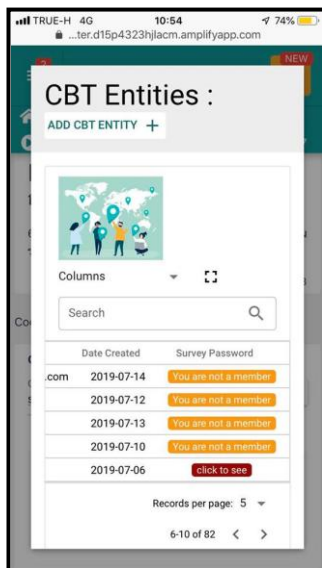
ภาพที่ 2 หน้าต่างสำหรับเข้าใช้
ระบบฐานข้อมูล

ภาพที่ 3 เมนูการใช้งานต่างๆ

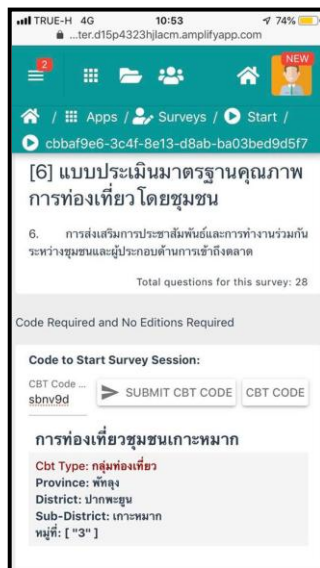
ภาพที่ 4 เมนูการใช้งานต่างๆ

ภาพที่ 5 หน้าต่างสำหรับสร้าง
ข้อมูลชุมชนในระบบ

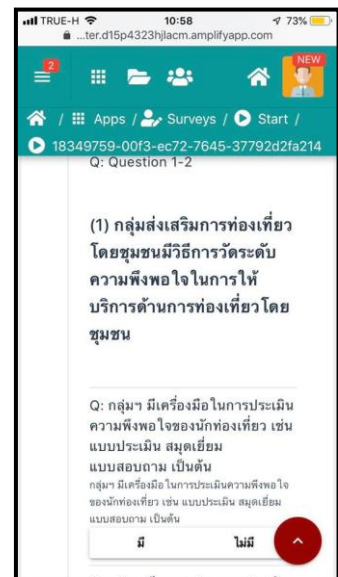
ภาพที่ 6 แบบสำรวจข้อมูล
ออนไลน์

ภาพที่ 7 การค้นหารหัสผ่าน
ชุมชนเพื่อบันทึกข้อมูลในระบบ

ภาพที่ 8 การเข้าสู่แบบสำรวจ
ข้อมูลออนไลน์

ภาพที่ 9 แบบสำรวจข้อมูล

ภาคผนวก ค
แบบสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

แบบสำรวจข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน
โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้ ประเทศไทย
ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “การสำรวจศักยภาพและพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย ”

1. ประวัติความเป็นมา

1.1. นิยามความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละชุมชน (ไม่แสดงในเว็บไซต์)

.....

.....

.....

1.2. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

.....

.....

.....

.....

1.3. ปีที่ก่อตั้งชุมชนพ.ศ. _____

1.4. ชื่อที่มาของชุมชน

.....

.....

.....

.....

1.5. ที่ตั้งหมู่บ้าน _____

ตำบล _____ อำเภอ _____

จังหวัด _____

1.6. วิธีการเข้าถึงชุมชน

1.6.1. โดยรถโดยสารประจำทาง (อธิบายเพิ่มเติม)

.....
.....

1.6.2. รถรับจ้าง (อธิบายเพิ่มเติม)

.....
.....

1.6.3. รถยนต์ส่วนตัว (อธิบายเพิ่มเติม)

.....
.....

1.6.4. อธิบายเพิ่มเติม

.....
.....

1.7. การติดต่อประสานงาน

1.7.1. ชื่อ-นามสกุล ผู้

ประสานงาน.....

1.7.2. ตำแหน่งในกลุ่ม

ท่องเที่ยว.....

1.7.3. โทรศัพท์.....

1.7.4. Email.....

1.7.5. lineID.....

1.7.6. Facebook.....

2. การจัดการการท่องเที่ยว

2.1. กฎระเบียบชุมชนสำหรับนักท่องเที่ยว

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.2. การกระจายรายได้

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.3. กองทุนท่องเที่ยว

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.4. ใบกํากับภาษีของชุมชน

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.5. การจัดการกลุ่มท่องเที่ยว (โครงสร้างองค์กร)

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.6. กฎระเบียบสำหรับกลุ่มท่องเที่ยว (วาระการดำรงตำแหน่งของประธาน การจัดการการเงินของกลุ่ม ฯลฯ)

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.7. การมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้องกับภายในชุมชนและภายนอกชุมชน

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.8. หน่วยงานสนับสนุนและรูปแบบการสนับสนุน

☐ ไม่มี

☐ มี ภาครัฐ (ชื่อ)

รูปแบบการสนับสนุน

☐ มี ภาคเอกชน (ชื่อ)

รูปแบบการสนับสนุน.....

2.9. ชุมชนได้รับรางวัล หรือผ่านเกณฑ์มาตรฐานอะไรบ้าง

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

2.10. ผลกระทบ/ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว และแนวทางแก้ไข

.....

2.11. สิ่งที่ต้องการในการ

พัฒนา.....

3. ศักยภาพความสามารถของบุคลากรด้านการบริการท่องเที่ยวในชุมชน

3.1. นักสื่อความหมายท้องถิ่น

3.1.1. จำนวนนักสื่อความหมายท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการบริการ _____ คน

3.1.2. ประสบการณ์การนำเที่ยวของนักสื่อความหมาย _____ ปี

3.1.3. ผ่านการอบรมอะไรมาบ้าง (ระบุหลักสูตร)

3.1.4. ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ (ระบุ)

3.2. ผู้ให้บริการอาหารในชุมชน

3.2.1. จำนวนผู้ให้บริการอาหารในชุมชนมีความพร้อมในการบริการ _____ คน

3.2.2. ประสบการณ์การทำอาหารบริการนักท่องเที่ยว _____ ปี

3.2.3. ผ่านการอบรมอะไรมาบ้าง (ระบุหลักสูตร)

3.3. ผู้ให้บริการด้านที่พักในชุมชน

3.3.1. จำนวนผู้ให้บริการที่พักในชุมชนมีความพร้อมในการบริการ _____ หลัง

3.3.2. ประสบการณ์การให้บริการด้านที่พัก _____ ปี

3.3.3. ผ่านการอบรมอะไรมาบ้าง (ระบุหลักสูตร)

3.4. ผู้ให้บริการด้านยานพาหนะในชุมชน

3.4.1. จำนวนผู้ให้บริการยานพาหนะในชุมชนมีความพร้อมในการบริการ _____ คัน

3.4.2. ประสบการณ์การให้บริการด้านยานพาหนะ _____ ปี

3.4.3. ผ่านการอบรมอะไรมาบ้าง (ระบุหลักสูตร)

3.5. ผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในกลุ่มท่องเที่ยว

3.5.1. ผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในกลุ่มท่องเที่ยว _____ คน

3.5.2. โปรแกรมที่สามารถใช้ได้ (ระบุ)

3.5.3. สื่อสังคมออนไลน์ (social media) (ระบุ) _____

3.5.4. ผ่านการอบรมอะไรมาบ้าง (ระบุหลักสูตร) _____

3.6. จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในชุมชน

☐ ไม่มี

☐ มี (อธิบาย)

3.7. สิ่งที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมให้กับบุคลากรในแต่ละ

ด้าน.....

.....

4. แหล่งท่องเที่ยว

4.1. ประเภทแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

☐ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (ระบุ)

จุดเด่น

☐ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ระบุ)

จุดเด่น

☐ แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ (ระบุ)

จุดเด่น

☐ แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิตชุมชน (ระบุ)

จุดเด่น

4.2. ปฏิทินท่องเที่ยวชุมชน

มกราคม

กุมภาพันธ์

มีนาคม

เมษายน

พฤษภาคม

มิถุนายน

กรกฎาคม

สิงหาคม

กันยายน

ตุลาคม

พฤศจิกายน

ธันวาคม

4.3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

4.3.1. พัฒนาอะไร

4.3.2. โดยหน่วยงานอะไร ปี พ.ศ.

5. กิจกรรมและการบริการท่องเที่ยว

5.1. กิจกรรมท่องเที่ยวเด่นของชุมชน

5.2. กิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ประเภทใด

5.3. สถานที่ท่องเที่ยวทั่วไปในชุมชน (ระบุ)

5.4. กิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

5.5. กิจกรรมท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (สำหรับลูกค้ากลุ่ม CSR)

.....
.....

5.6. สถานที่จัดประชุม (รองรับกลุ่ม MICE)

☐ ไม่มี

☐ มี จำนวน _____ ห้อง จำนวนที่รองรับได้ _____ คน

มีอุปกรณ์อะไรบ้าง

5.7. ความปลอดภัยจากกิจกรรมท่องเที่ยว

5.5.1.คำแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยว

☐ ไม่มี ☐ มี

ประกอบด้วย.....

5.5.2.บุคลากรด้านความปลอดภัย

☐ ไม่มี ☐ มี

ประกอบด้วย.....

5.5.3.อุปกรณ์รักษาความปลอดภัย

☐ ไม่มี ☐ มี

ประกอบด้วย.....

5.5.4.ประกันอุบัติเหตุ

☐ ไม่มี ☐ มี

ประกอบด้วย.....

5.8. รายการอาหาร

☐ ท้องถิ่น (ระบุ)

☐ ทั่วไป (ระบุ)

5.9. ที่พักภายในชุมชน

- ☐ โฮมสเตย์ จำนวนหลัง _____ รองรับได้จำนวน _____ คน
- ☐ รีสอร์ทชุมชน จำนวนหลัง _____ รองรับได้จำนวน _____ คน
- ☐ ที่พักหน่วยงานราชการ จำนวนหลัง _____ รองรับได้จำนวน _____ คน
- ☐ รีสอร์ทเอกชน (ระบุ) _____ จำนวนหลัง _____ รองรับได้จำนวน _____ คน
- ☐ โรงแรม (ระบุ) _____ จำนวนห้อง _____ รองรับได้จำนวน _____ คน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ) _____ จำนวน _____ คน

5.10. สินค้าของที่ระลึกของชุมชน

- ☐ ไม่มี ☐ มี (ระบุ)

5.11. สถานที่จัดจำหน่าย

- ☐ ไม่มี ☐ มี (ระบุ)

6. การประชาสัมพันธ์และการตลาด

6.1. รายการนำเที่ยวในชุมชนและราคา

- ☐ ไม่มี ☐ มี (เอกสารหรือ ไฟล์แนบ).....

6.2. ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย

- ☐ ไทย ☐ ต่างชาติ (ระบุสัญชาติ)

6.3. กลุ่มลูกค้า

- ☐ นักท่องเที่ยวทั่วไป ☐ กลุ่มศึกษาดูงาน/กลุ่มองค์กร อื่นๆ

6.4. วิธีทำการตลาด

- ☐ ชุมชนขายเอง
- ☐ ผ่านผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (ระบุชื่อ)

6.5. ช่องทางการสื่อสาร (ตอบได้มากกว่า 1)

- ☐ ออนไลน์ (Facebook, Line ID, website, email) ระบุ

☐ ออฟไลน์ (สิ่งพิมพ์ โทรศัพท์) ระบุ

☐ ร่วมงานส่งเสริมการขาย จำนวน _____ ครั้ง/ปี ชื่องาน.....

หน่วยงานสนับสนุน

6.6. สถิติปีที่ผ่านมา

6.6.1.จำนวนนักท่องเที่ยว (พักค้างคืน) _____ คน/เดือน

6.6.2.จำนวนนักท่องเที่ยว (ไม่พักค้างคืน) _____ คน/เดือน

6.6.3.รายได้จากการท่องเที่ยวใน 1 ปี จำนวน _____ บาท

ภาคผนวก ง

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพและรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้ ประเทศไทยภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “การสำรวจศักยภาพและพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย”

คำแนะนำ:โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ในช่องที่มี/ไม่มี

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็น	มี	ไม่มี
1.1 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(1) มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ		
กลุ่มฯ ดังกล่าวมีคำสั่ง หรือประกาศแต่งตั้งที่ได้รับการรับรองการหน่วยงานภาครัฐ เช่น เทศบาล อบต. เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีโครงสร้างการทำงาน		
กลุ่มฯ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน้าที่		
(2) มีกรรมการกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กรรมการกลุ่มฯ เป็นคนในชุมชน		
กรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและปรับปรุงแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กลุ่มฯ มีการจัดเวทีเพื่อให้สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันกำหนดเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
(3) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติ		
กลุ่มฯ มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ		
กลุ่มฯ มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานด้านสังคม วัฒนธรรม		
กลุ่มฯ มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม		
กลุ่มฯ มีการบูรณาการการดำเนินงาน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน ทำให้เกิด		

ประเด็น	มี	ไม่มี
ความสมดุลในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น โดยดูได้จากโครงการที่นำไปปฏิบัติจริง		
(4) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีทะเบียนประวัติข้อมูลสมาชิกที่เป็นปัจจุบัน		
กลุ่มฯ มีทะเบียนประวัติสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งรวมถึงข้อมูลการติดต่อสมาชิกต่างๆ โดยมีการระบุตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนในทะเบียนประวัติ		
กลุ่มฯ มีผู้รับผิดชอบหลักดูแลทะเบียนประวัติสมาชิกเข้า-ออก		
กลุ่มฯ มีการเผยแพร่ข้อมูลตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มฯ ให้คนในชุมชนทราบด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น ประกาศ เว็บไซต์ เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการปรับปรุงข้อมูลสมาชิกกลุ่มฯ ให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
1.2 ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(5) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการกระจายรายได้		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงร่วมกันในการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้กับสมาชิกกลุ่มฯ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง เช่น เงินปันผลประจำปี		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงร่วมกันในการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเข้ากองทุนต่างๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนตามจำนวนร้อยละที่กลุ่มฯ กำหนด		
สมาชิกกลุ่มฯ บริหารจัดการการท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจข้อตกลงร่วมกันด้านการกระจายรายได้		
ข้อตกลงร่วมกันด้านการกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น มีกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนดังกล่าว เป็นต้น		
(6) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคม		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่น เช่น การแต่งกายชุดพื้นเมือง การใช้ภาษาท้องถิ่น เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การละเล่นพื้นบ้าน อาหารพื้นเมือง เป็นต้น		
สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนรับรู้และเข้าใจข้อตกลงร่วมกันด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม		
ข้อตกลงร่วมกันด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคม ประเพณี และ วัฒนธรรมถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรม		
(7) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติ		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การจัดการขยะจากกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น		
สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนรับรู้และเข้าใจข้อตกลงร่วมกันด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว		

ประเด็น	มี	ไม่มี
ข้อตกลงร่วมกันด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรม		
กลุ่มฯ มีการยกระดับหรือขยายผลข้อตกลงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมไปสู่กว้างมากขึ้น เช่น มีพื้นที่ข้างเคียงร่วมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว		
1.3 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ		
(8) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว		
สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนรับรู้และเข้าใจในข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีช่องทางและสื่อการประชาสัมพันธ์ข้อควรปฏิบัติให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า		
กลุ่มฯ มีการประชุมเพื่อปรับปรุงข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี		
(9) ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีการนำไปปฏิบัติจริง		
กลุ่มฯ มีการนำข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวไปปฏิบัติใช้จริง		
ชุมชนรับรู้ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว		
นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อควรปฏิบัติการท่องเที่ยวในชุมชน		
นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติการท่องเที่ยวในชุมชน		
1.4 การพัฒนาบุคลากรในกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(10) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพให้กับสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามบทบาทหน้าที่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
สมาชิกกลุ่มฯ สามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่นักท่องเที่ยวได้		
ในแต่ละปีสมาชิกกลุ่มฯ เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพตนเอง (A. มีโอกาสในการไปศึกษาดูงานหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ทั้งในประเทศ/ต่างประเทศที่ใดบ้าง)		
สมาชิกกลุ่มฯ มีทักษะในการทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย		
(11) สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีศักยภาพ ความรู้ และ ทักษะ		
สมาชิกกลุ่มฯ มีทักษะในการประเมินผล และแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง		
สมาชิกกลุ่มฯ มีความรู้และความเข้าใจในหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(B. มีความรู้ด้านวิชาชีพ ด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม อะไรบ้าง)		
สมาชิกกลุ่มฯ มีจิตอาสาเพื่อท้องถิ่น		
กลุ่มฯ มีบุคลากรที่มีภาวะผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3		

ประเด็น	มี	ไม่มี
คน		
1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีประสิทธิภาพ		
(12) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวในชุมชน		
กลุ่มฯ มีการจัดประชุมเป็นประจำอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปีโดยมีคณะกรรมการ และสมาชิกเข้าร่วมมากกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมด		
กลุ่มฯ เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนที่มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ เข้าฟังการประชุม		
กลุ่มฯ มีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อยเป็นประจำทุก 3 เดือน		
กลุ่มฯ มีช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารให้สมาชิกกลุ่มฯ และคนในชุมชน เช่น การประชุมการประกาศจากหอกระจายข่าวสารจากผู้นำชุมชน เป็นต้น		
(13) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมและการเป็นสมาชิกกลุ่มฯ		
กิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มฯ ทุกกิจกรรมมีสมาชิกกลุ่มฯ เข้าร่วม		
กลุ่มฯ มีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนที่มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการพิจารณาแนวทางการเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่ตามมติของคณะกรรมการกลุ่มฯ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
กลุ่มฯ มีข้อกำหนดให้คนในชุมชนก่อนคนนอกชุมชนได้สมัครเป็นสมาชิกใหม่		
1.6 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ		
(14) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ		
กลุ่มฯ มีกลไก ช่องทางวิธี หรือกิจกรรมการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่กลุ่มฯ ตั้งอยู่		
กลุ่มฯ มีการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือระหว่างกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยพิจารณาจากตัวกิจกรรมในแต่ละปี		
กลุ่มฯ มีเอกสารแสดงความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น เอกสารความร่วมมือ (MOU) หรือเอกสารโครงการต่างๆ เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการประเมินผลการทำงานร่วมกับภาคีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกับภาคีที่เหมาะสมในอนาคตต่อไป โดยอาจจะพิจารณาจากมติการประชุมสรุปผลของคณะกรรมการกลุ่มฯ		
(15) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการตลาด		
กลุ่มฯ มีภาคีเครือข่ายทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน		
กลุ่มฯ มีการประชุมหารือวางแผนความร่วมมือทางการตลาดร่วมกับภาคี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี		

ประเด็น	มี	ไม่มี
กลุ่มฯ มีเอกสารแสดงความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น เอกสารความร่วมมือ (MOU) หรือเอกสารโครงการต่างๆ เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมความร่วมมือทางการตลาดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เช่น การออกบูธนำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น		
1.7 การจัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(16) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับชุมชน		
กลุ่มฯ มีการกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายที่เหมาะสมกับชุมชน		
กลุ่มฯ มีการรวบรวมข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในพื้นที่		
กลุ่มฯ มีการประชุมเพื่อวางแผนการส่งเสริมการตลาดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
(17) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กลุ่มฯ มีสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างน้อย 1 รูปแบบ เช่น แผ่นพับ คู่มือท่องเที่ยว เว็บไซต์ ฯลฯ		
กลุ่มฯ มีปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนในรอบ 1 ปี		
กลุ่มฯ มีแผนที่หรือข้อมูลเส้นทางการเดินทางเข้าสู่ชุมชน หรือ มีแผนที่ท่องเที่ยวในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง		
กลุ่มฯ มีการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบตามช่องทางต่างๆ เช่น การออกบูธ โรงแรมในบริเวณใกล้เคียง จุดบริการท่องเที่ยวต่างๆ เป็นต้น		
1.8 ระบบบัญชี การเงินมีประสิทธิภาพ		
(18) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีระบบบริหารจัดการการเงิน การบัญชีที่มีประสิทธิภาพ		
กลุ่มฯ มีบัญชีธนาคารหรือบัญชีเงินฝากของกลุ่มฯ โดยเฉพาะ		
กลุ่มฯ มีสมุดควบคุมรายรับ – รายจ่ายที่เป็นปัจจุบัน		
กลุ่มฯ มีเหรียญหรือผู้รับผิดชอบเรื่องการเงิน การบัญชีที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นมติของกลุ่มฯ		
กลุ่มฯ มีเจ้าหน้าที่การเงินภายในกลุ่มฯ เป็นผู้รับผิดชอบทำบัญชีของกลุ่มฯ		
มีการตรวจสอบบัญชีของกลุ่มฯ โดยบุคคลภายนอกซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกลุ่มฯ ในด้านใดๆ		
กลุ่มฯ มีการเปิดเผยข้อมูลด้านบัญชีและทรัพย์สินของกลุ่มฯ ให้สมาชิกกลุ่มฯ ทราบอย่างน้อยเป็นประจำทุก 3 เดือน		
1.9 เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
(19) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มฯ		
มีการรวมกลุ่มเยาวชนในชุมชนอย่างน้อย 1 กลุ่ม		
กลุ่มฯ มีการเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนเป็นกรรมการกลุ่มฯ อย่างน้อย 1 คน		

ประเด็น	มี	ไม่มี
กลุ่มฯ มีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กหรือเยาวชนด้านใดด้านหนึ่ง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
กลุ่มฯ มีการเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มฯ เช่น การแสดงวิถีชีวิต ทัศนกรรม หรือการเป็นนักร้องความหมาย เป็นต้น		

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคมและ คุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็น	มี	ไม่มี
2.1 การจัดสรรรายได้มีประสิทธิภาพ		
(1) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง		
กลุ่มฯ มีการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้กับสมาชิกกลุ่มฯ อย่างเป็นธรรม เช่น มีหลักเกณฑ์ในการจัดสรรรายได้ชัดเจน และแจ้งให้สมาชิกทุกคนรับทราบ เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้กับกองทุนกลางสวัสดิการเพื่อสมาชิกกลุ่มฯ		
กลุ่มฯ มีการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้กับกองทุนกลางพัฒนาชุมชนเพื่อใช้ในสาธารณประโยชน์ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการนำกองทุนกลางไปใช้สนับสนุนหรือจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม และสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ อย่างน้อยปีละ 1 กิจกรรม		
2.2 การส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ		
(2) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น		
กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น		
กลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมสุขอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน		
กลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคีของคนในชุมชน		
กลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ให้ลด ละ เลิก ยาเสพติด อบายมุข และการค้าประเวณีอย่างน้อยปีละ 1 กิจกรรม		
กลุ่มฯ มีการเชื่อมโยงคนในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสการมีงานทำ มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวในชุมชน ภายใต้ข้อตกลงของกลุ่ม		
2.3 ผลลัพธ์ชุมชนมีคุณภาพเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว		
(3) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการส่งเสริมการใช้และพัฒนาผลลัพธ์ชุมชนเพื่อการเพิ่มรายได้		
กลุ่มฯ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมาจำหน่ายผลลัพธ์ชุมชนแก่นักท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการนำสินค้าชุมชนมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว		

ประเด็น	มี	ไม่มี
กลุ่มฯ มีภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้าชุมชน		
กลุ่มฯ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการคิดค้นหรือเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่ๆ		
(4) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน		
กลุ่มฯ มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในการท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีพื้นฐานจากภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน(C. สินค้า/ผลิตภัณฑ์ใดที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่น)		
สินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนมีการพัฒนาให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน		
สินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนได้รับมาตรฐานรับรองคุณภาพ		
2.4 สิทธิมนุษยชนในการท่องเที่ยวได้รับการให้ความสำคัญ		
(5) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนของทุกกลุ่มคนในการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ ให้อิโกลาเสียวชน สตรี คนชรา คนพิการ และ คนกลุ่มน้อยต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงในการควบคุมการใช้แรงงานเด็กในกิจกรรมที่เสี่ยงภัย หรือเป็ดบั้งเวลาการเรียน		
กลุ่มฯ มีข้อตกลงในการป้องกันและไม่สนับสนุนการค้าประเวณี		
กลุ่มฯ ไม่มีการใช้แรงงานเด็กที่อยู่นอกกรอบศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย หรือมีความเสี่ยงอันตราย หรือทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา		

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน

ประเด็น	มี	ไม่มี
3.1 ข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวมีคุณภาพ		
(1) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมชุมชน เช่น บันทึกประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น เป็นลายลักษณ์อักษร		
กลุ่มฯ มีการคัดเลือกข้อมูลมรดกวัฒนธรรมชุมชนที่เหมาะสมและน่าสนใจ มาใช้ในการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการสื่อความหมายข้อมูลมรดกวัฒนธรรมชุมชนที่คัดสรรมาแล้วให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ		
กลุ่มฯ มีการพิจารณาทบทวนข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชนให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือ ตามความเหมาะสมของมติคณะกรรมการกลุ่มฯ		
3.2 การเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ		

ประเด็น	มี	ไม่มี
(2) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชน ผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กลุ่มฯ มีช่องทางการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ใช้มรดกวัฒนธรรมชุมชนเป็นพื้นฐานอย่างน้อย 1 ช่องทาง เช่น เว็บไซต์ วิทยุชุมชน เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบเชิงวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตชุมชน อย่างน้อย 1 รูปแบบ เช่น แผ่นพับ หนังสือคู่มือท่องเที่ยว เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนผ่านประสบการณ์จริง หรือการลงมือทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม		
คนในชุมชนรับรู้ในมรดกวัฒนธรรมชุมชนในพื้นที่นั้น		
3.3 การอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(3) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน		
สมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน		
กลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนร่วมกับภาคีต่างๆ อย่างน้อย 1 กิจกรรม		
กลุ่มฯ ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนกับภาคีต่างๆ อย่างน้อย 1 ภาคี		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตท้องถิ่นให้แก่คนรุ่นหลัง อย่างน้อย 1 กิจกรรม		

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ประเด็น	มี	ไม่มี
4.1 การจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ		
(1) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว (Zoning)		
กลุ่มฯ มีการร่วมประชุมกับภาคีต่างๆ เพื่อวางแผนการใช้พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการกำหนดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการจัดทำภาพการแบ่งเขตการใช้พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนให้สมาชิกชุมชนและนักท่องเที่ยวทราบ		
กลุ่มฯ มีการทำเส้นทางท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการแบ่งเขตการใช้พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว เช่น แผนที่เส้นทางท่องเที่ยว เป็นต้น		
(2) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity)		
กลุ่มฯ มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ในพื้นที่ท่องเที่ยว ที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรทางสังคมวัฒนธรรมธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเสียหายอย่างชัดเจน เช่น เป็นมติการประชุมของคณะกรรมการกลุ่มฯ หรือมีลายลักษณ์อักษร เป็นต้น		

ประเด็น	มี	ไม่มี
สมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity)		
กลุ่มฯ มีแผนการกระจายจำนวนนักท่องเที่ยวตามจุดท่องเที่ยวต่างๆ		
กลุ่มฯ มีแผนการลดผลกระทบทางลบต่อวัฒนธรรม/สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น ขยะ และสิ่งปฏิกูลน้ำเสีย การส่งเสียงดัง การเก็บสิ่งของไปเป็นสมบัติส่วนตัว เป็นต้น		
กลุ่มฯ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการแจ้งขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า		
(3) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์		
มีการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว เช่น การปรับแต่งภูมิทัศน์ การตัดแต่งต้นไม้ เป็นต้น		
สมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณชุมชนให้สวยงามตามความเหมาะสม		
สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสม และกลมกลืนกับสภาพท้องถิ่น		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมทำนุบำรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
4.2 ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ		
(4) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน		
กลุ่มฯ มีการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น พืชท้องถิ่น สิ่งปลูกสร้างต่างๆ เป็นต้น เป็นลายลักษณ์อักษร		
กลุ่มฯ มีการคัดเลือกข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เหมาะสมและน่าสนใจมาใช้ในการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการสื่อความหมายข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ		
กลุ่มฯ มีการพิจารณาทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือ ตามความเหมาะสมของมติคณะกรรมการกลุ่มฯ		
4.3 การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(5) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กลุ่มฯ มีช่องทางการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ใช้		

ประเด็น	มี	ไม่มี
ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเป็นฐานอย่างน้อย 1 ช่องทาง เช่น เว็บไซต์ วิทยุชุมชน เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีองค์ประกอบเชิงทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 1 รูปแบบ เช่น แผ่นพับ หนังสือคู่มือท่องเที่ยว เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านประสบการณ์จริง หรือการลงมือทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม		
สมาชิกชุมชนมีการรับรู้ในภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น		
4.4 การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีประสิทธิภาพ		
(6) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน		
สมาชิกกลุ่มฯ รับรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน		
สมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชน		
กลุ่มฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนร่วมกับภาคีต่างๆ อย่างน้อย 1 กิจกรรม		
กลุ่มฯ ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับภาคีต่างๆ อย่างน้อย 1 ภาคี		
4.5 การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ		
(7) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมการรณรงค์ถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 1 กิจกรรม/ปี		
สมาชิกกลุ่มฯ รับรู้ถึงความสำคัญในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม		
สมาชิกกลุ่มฯ มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม		
กลุ่มฯ มีส่วนร่วมกับภาคีอย่างน้อย 1 ภาคีในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม		

5. ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็น	มี	ไม่มี
5.1 การให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ		
(1) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีวิธีการวัดระดับความพึงพอใจในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
กลุ่มฯ มีเครื่องมือในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เช่น แบบประเมิน สมุดเยี่ยม แบบสอบถาม เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีการสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีการนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ปรับปรุงการให้บริการและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของชุมชน		
กลุ่มฯ มีการเผยแพร่ผลการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และผลการปรับปรุงการให้บริการแก่สมาชิกกลุ่มฯ		
กลุ่มฯ มีการจัดทำบันทึกสรุปการประเมินความพึงพอใจเป็นลายลักษณ์อักษรรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อประโยชน์ของการถอดบทเรียน		
5.2 นักสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ		
(2) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนักสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ		
กลุ่มฯ มีนักสื่อความหมายที่สามารถถ่ายทอดหรือนำเสนอข้อมูลด้านสังคมวิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้ อย่างน้อยกิจกรรมละ 1 คน		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมพัฒนา/เสริมสร้างศักยภาพของนักสื่อความหมายท้องถิ่น อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมถ่ายทอดทักษะการสื่อความหมายให้รุ่นต่อไป		
กลุ่มฯ มีภาคีที่ร่วมกับกลุ่มฯ ในการพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่น อย่างน้อย 1 ภาคี		
กลุ่มฯ มีการประเมินคุณภาพนักสื่อความหมายอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับชุมชน		
5.3 จุดบริการท่องเที่ยวมีคุณภาพ		
(3) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ		
มีสมาชิกกลุ่มฯ ได้รับการอบรมการให้บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะเช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ		
กลุ่มฯ มีอุปกรณ์ช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ให้สามารถเข้าถึงจุดหรือกิจกรรมท่องเที่ยวได้		
กลุ่มฯ มีการประสานความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ		
(4) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการบริการห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว		
มีห้องน้ำสะอาดบริการนักท่องเที่ยว		

ประเด็น	มี	ไม่มี
ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว		
มีเจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาดห้องน้ำ		
ห้องน้ำได้รับการทำความสะอาดให้พร้อมใช้อยู่เสมอ		
(5) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีจุดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม		
มีบริเวณประกอบและจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ		
อุปกรณ์ในการประกอบอาหารและเครื่องดื่มสะอาดถูกสุขลักษณะ เช่น อุปกรณ์ครัว และชุดในการประกอบอาหาร เป็นต้น		
มีวิธีการประกอบอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ		
กลุ่มฯ มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นส่วนประกอบหลักในการประกอบอาหารและเครื่องดื่ม		
กลุ่มฯ มีการจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว		
(6) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการบริการข้อมูลท่องเที่ยว		
มีจุดบริการข้อมูลท่องเที่ยวที่เห็นได้ชัดเจนสังเกตได้ง่าย		
มีป้ายบอกจุดบริการข้อมูลท่องเที่ยวที่ชัดเจน สังเกตได้ง่าย		
เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลท่องเที่ยวสามารถให้ข้อมูลได้ถูกต้อง ชัดเจน		
เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลท่องเที่ยวให้บริการด้วยอัธยาศัยที่ดี		
มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่บริการข้อมูลท่องเที่ยว อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
(7) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดสรรจุดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกของชุมชน		
มีจุดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกในชุมชน		
มีป้ายบอกสถานที่จำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกในชุมชนที่ชัดเจน และสังเกตได้ง่าย		
สินค้าที่จัดจำหน่ายเป็นสินค้าของชุมชนที่สะท้อนอัตลักษณ์		
มีป้ายบอกข้อมูลสินค้าและราคาชัดเจน		
(8) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีป้ายสื่อความหมายต่างๆที่ชัดเจนติดตั้งในจุดที่เหมาะสม		
มีป้ายสื่อความหมายในจุดท่องเที่ยว		
ป้ายสื่อความหมายมีข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน		
ป้ายสื่อความหมายมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม		
กลุ่มฯ มีการตรวจสอบสภาพของป้ายสื่อความหมาย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
5.4 การติดต่อประสานงานด้านบริการมีประสิทธิภาพ		
(9) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีระบบการประสานงานด้านการบริการ		
กลุ่มฯ มีวิธีหรือขั้นตอนการจองบริการการท่องเที่ยว		
กลุ่มฯ มีช่องทางและอุปกรณ์สื่อสารเพื่อการจองบริการการท่องเที่ยวที่ใช้งานได้จริง		
กลุ่มฯ มีช่องทางการสื่อสารภายในกลุ่มฯ เพื่อประสานงานด้านการบริการ อย่างน้อย 1 ช่องทาง		

ประเด็น	มี	ไม่มี
กลุ่มฯ มีบุคลากรที่มีทักษะในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว อย่างน้อย 5 คน		
5.5 เส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย		
(10) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย		
กลุ่มฯ มีการประเมินความปลอดภัยของเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ(อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง)		
กลุ่มฯ มีการให้ข้อมูลด้านความปลอดภัยในการใช้เส้นทางท่องเที่ยวและการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทางและป้ายเตือนภัยต่างๆ ตามเส้นทางท่องเที่ยวที่เห็นได้ชัดเจน และติดตั้งในจุดที่เหมาะสม		
กลุ่มฯ มีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยที่จำเป็นและสอดคล้องกับสภาพเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยว เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่กลุ่มฯ กำหนดไว้		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมให้ความรู้ด้านการบริการและความปลอดภัยแก่สมาชิกกลุ่มฯ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
มีเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในชุมชน		
5.6 จุดบริการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย		
(11) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีจุดบริการห้องน้ำที่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว		
บริเวณห้องน้ำมีแสงสว่างเพียงพอ		
พื้นห้องน้ำแห้ง ไม่ลื่น		
ห้องน้ำมีอากาศถ่ายเทสะดวก		
เครื่องสุขภัณฑ์ในห้องน้ำมีความพร้อมใช้งาน		
5.7 การบริหารจัดการเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนมีประสิทธิภาพ(โปรดเลือกวิธีการเดินทางหลักในการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน 1 วิธีเท่านั้น)		
(12) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนที่ปลอดภัย		
(12.1) การเดินทางด้วยเส้นทางเดินเท้า		
เส้นทางเดินเท้ามีความสะอาด		
เส้นทางเดินเท้ามีความปลอดภัย		
เส้นทางเดินเท้ามีแสงสว่างเพียงพอ		
เส้นทางเดินเท้ามีป้ายบอกทางและป้ายเตือนภัยในจุดที่เหมาะสม		
เส้นทางเดินเท้ามีการดูแลรักษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
(12.2) การเดินทางด้วยยานยนต์ เช่น รถยนต์ รถราง รถท้องถิ่น เรือ เป็นต้น		
ยานยนต์นำเที่ยวมีสภาพสะอาด		
ยานยนต์นำเที่ยวมีสภาพปลอดภัยได้มาตรฐาน		
ยานยนต์นำเที่ยวมีจำนวนเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว		

ประเด็น	มี	ไม่มี
ผู้ขับขี่ยานยนต์นำเที่ยวได้รับการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการขับขี่ยานพาหนะ		
มีการตรวจสอบสภาพยานยนต์นำเที่ยวก่อนใช้งาน		
(12.3) การเดินทางด้วยจักรยาน		
จักรยานนำเที่ยวมีความสะอาด		
เส้นทางจักรยานนำเที่ยวมีความปลอดภัย		
เส้นทางจักรยานนำเที่ยวมีแสงสว่างเพียงพอ		
เส้นทางจักรยานมีป้ายบอกทางและป้ายเตือนภัยในจุดที่เหมาะสม		
มีการตรวจสอบสภาพจักรยานนำเที่ยวก่อนใช้งาน		
5.8 การบริหารจัดการกรณีฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ		
(13) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีแผนรองรับกรณีฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ		
กลุ่มฯ มีการประเมินความเสี่ยงจากการท่องเที่ยว เช่น อุบัติเหตุจากการใช้ยานพาหนะ และการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวการเจ็บป่วยกะทันหัน ภัยธรรมชาติ เป็นต้น		
กลุ่มฯ มีแผนรองรับกรณีการจัดการฉุกเฉินเช่นขั้นตอนการแก้ไขกรณีฉุกเฉิน เบอร์ติดต่อกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น		
มีการซักซ้อมแผนฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงจากการท่องเที่ยว อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
กลุ่มฯ มีกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการรองรับกรณีฉุกเฉิน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการกรณีฉุกเฉิน		
(14) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการในกรณีฉุกเฉินที่ชัดเจน		
กลุ่มฯ มีผู้ประสานงานในกรณีฉุกเฉิน		
กลุ่มฯ มีบุคลากรที่พร้อมให้บริการให้กรณีฉุกเฉิน อย่างน้อย 5 คน		
กลุ่มฯ มีเบอร์ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีฉุกเฉิน		
กลุ่มฯ มีระบบการส่งต่อผู้ประสบภัย/ผู้ป่วยไปยังภาคีเครือข่าย หรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีอาชีพในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากกรณีฉุกเฉิน เช่น หน่วยกู้ภัย โรงพยาบาล คลินิก เป็นต้น		

6. การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก

ประเด็น	มี	ไม่มี
6.1 การทำงานร่วมกันของชุมชนผู้ประกอบการนำเที่ยว		
(1) ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ขั้นพื้นฐาน)		
ข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มท่องเที่ยวและผู้ประกอบการนำเที่ยว		
กลุ่มท่องเที่ยวมีการคัดสรรการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตตามกฎหมาย		
ชุมชนมีการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการที่มีจรรยาบรรณ		
การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ตรงกับชุมชน		
การสนับสนุนชุมชนในการพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
(2) การดำเนินงานของผู้ประกอบการฯ เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่น		
การเคารพต่อกฎระเบียบการท่องเที่ยวโดยชุมชน		
ความรู้ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน		
การมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่น		
การทำงานร่วมกับชุมชนในการปรับปรุงการให้บริการชุมชน		
(3) การสนับสนุนของผู้ประกอบการฯ สำหรับเศรษฐกิจท้องถิ่น		
การส่งเสริมการใช้และการซื้อผลิตภัณฑ์และบริการในท้องถิ่น		
ข้อตกลงร่วมกับชุมชนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน		
การให้ข้อเสนอแนะกับชุมชนในการบริการเพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น		
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น		
6.2 การบริการของผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอกต่อชุมชน		
(4) การส่งมอบประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนของผู้ประกอบการฯ		
การส่งมอบความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และชุมชน		
การส่งเสริมประกันการเดินทางของนักท่องเที่ยว		
การให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว (เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น)		
การปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานอยู่เสมอ		
ความรับผิดชอบด้านการบริการให้ตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว		
(5) การส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการฯ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน		
การมอบประสบการณ์นำเที่ยวที่ดีให้แก่แก่นักท่องเที่ยว		
การตกลงกับชุมชนเรื่องขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่		
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณการให้บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน		

ภาคผนวก จ

ภาพการดำเนินงานโครงการวิจัยในระยะที่ 2

การนำเสนอผลการวิจัยในระยะที่ 1 ต่อหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

ทดสอบการใช้งานระบบฐานข้อมูล ก่อนลงพื้นที่

ประมวลภาพการลงพื้นที่รวบรวมฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลาง

